

ПОЛИТИКИН

6

динара

БРОЈ
1352

ЗАБАВНИК

25. 11. 1977. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXVIII

ГРМЉАВИНА НА БЕГЕЈУ

СТРАНА 10

Рипер

Веровати или не!

ПРВИ ЗВУЧНИ ФИЛМ

ДОК ЈЕ СНИМАО ФИЛМ „ПЕВАЧ ЦЕЗА“, ДЛ ЏОНСОН СЕ ОБРАТИО ГЛУМИЦИ КОЈА ЈЕ ИГРАЛА НЕГОВУ МАЈКУ И ЗАПИТАО ЈЕ „СВИЏА ЛИ ТИ СЕ ОВО, МАМА? ВИШЕ МИ ЈЕ СТАЛО ДА СЕ ДОПАДНЕ ТЕБИ НЕГО ИКОМ КОГА ПОЗНАЈЕМ!“ ОВА УПАДИЦА ТОЛИКО СЕ СВИДЕЛА ПРОДУЦЕНТУ СЕМУ ВАРНЕРУ ДА ЈЕ ОДЛУЧИО ДА ЦЕО ФИЛМ БУДЕ ЗВУЧНИ. ИНАЧЕ, БИЛО ЈЕ ПРЕДВИЂЕНО ДА У ФИЛМУ БУДУ „ЗВУЧНЕ“ САМО ПЕСМЕ.

СЛОНОВИ

СЕ НЕ БОЈЕ МИШЕВА.

НАЈСТАРИЈА КУКА

НА ОСТРВУ НЕНТАКИТ, У САД, САГРАЂЕНА 1686. ГОДИНЕ, ИМА НА ДИМЊАКУ ПОТКОВИЦУ ОД УИГАЛА ДА БИ, КАКО СЕ ВЕРОВАЛО, ОД ЊЕ БЕЖАЛЕ ВЕШТИЦЕ.

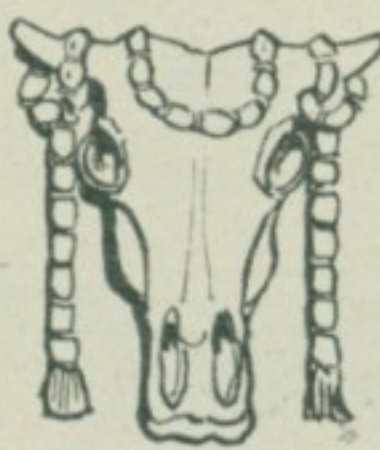
БУНАР

У ДВОРИШТУ НЕКАДАШЊЕ КРАЉЕВСКЕ ПАЛАТЕ У РАС ШАМРИ (СИРИЈА) СТАР ЈЕ 3000 ГОДИНА ДАЛИ У ЊЕМУ И ДАНАС ИМА ВОДЕ ЗА ПИЋЕ.

АМЕРИЧКИ КЊИЖЕВНИК

ЕДВАРД СТРЕЈТМЕЈЕР

НАПИСАО ЈЕ ВИШЕ ОД 800 КЊИГА ПОД СВОЈИМ ИМЕНОМ И 62 ПОД ПСЕУДОНИМОМ.

В-7

БУКРАНИЈУМИ

КОЈИМА СУ ГРЧКИ И РИМСКИ НЕИМАРИ УКРАШАВАЛИ ФРИЗОВЕ НА СТАРИМ ГРАЂЕВИНАМА БИЛЕ СУ, У СТВАРИ, ЛОБАЊЕ ВОЛОВА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● недавна анкета показала је да се у Данској рађа највише близнака. На десет хиљада рођених 159 су близнаци. После њих долазе Французи са 113. Што се тиче тројки и ту су Данци први, а за њима долазе Швеђани и Норвежани.

● сматра се да је грчки боксер Теагенес који је живео од 484—468. године пре наше ере био и остао светски шампион

тешке категорије. Наиме, теагенес је учествовао у 2102 борбе и повукао се непобеђен. Данашњи боксер исте категорије учествује у око 150 борби у току своје каријере.

● иако немају уши, муве располажу слухним органом, неком врстом антена осетљивих на вибрације, које им омогућавају да чују.

● језеро Сухара Тал у Индији је својеврстан феномен. Вода језера, чија је површина 25000 квадратних метара, зими се по-

влачи за једну трећину остављајући плодну земљу на којој сељаци сеју поврће које на влажном тлу изванредно успева. Тако лети имају рибу а зими поврће.

● док корњача за један час пређе око 400 метара, дотле зец пређе и до 56 километара.

● у Тексасу је средином деветнаестог века владао обичај да особа осумњичена за неки преступ стави кажипрст десне руке у ведрицу пуну воде. Уколико се вода намрешка, значи да је крива, а ако вода остане мирна, значи да јој је савест чиста и тада бива ослобођена кривице.

● да би гас водоник постао течан мора да се подвргне веома ниској температури од минус 252,78 Целзијусова степена, а да би постао смрзнут температури од минус 259,24 Целзијусових степена.

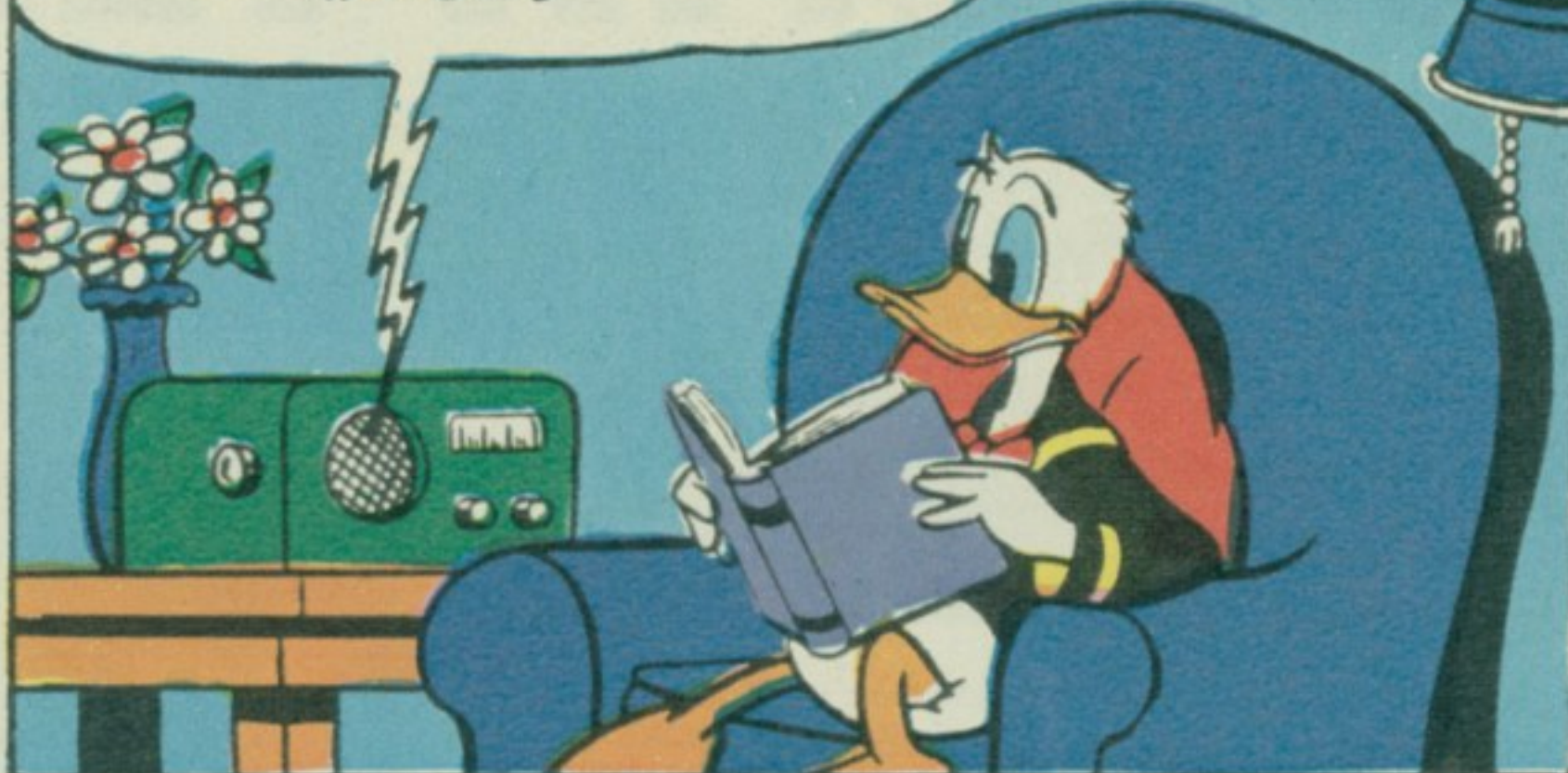
● у близини Дојче-Алтенбурга у Аустрији налази се брежуљак који су Аустријанци сами подигли 1684. године да би прославили крај турске окупације над Аустријом. Да би подигли овај брежуљак Аустријанци су земљу доносили у својим шеширима.

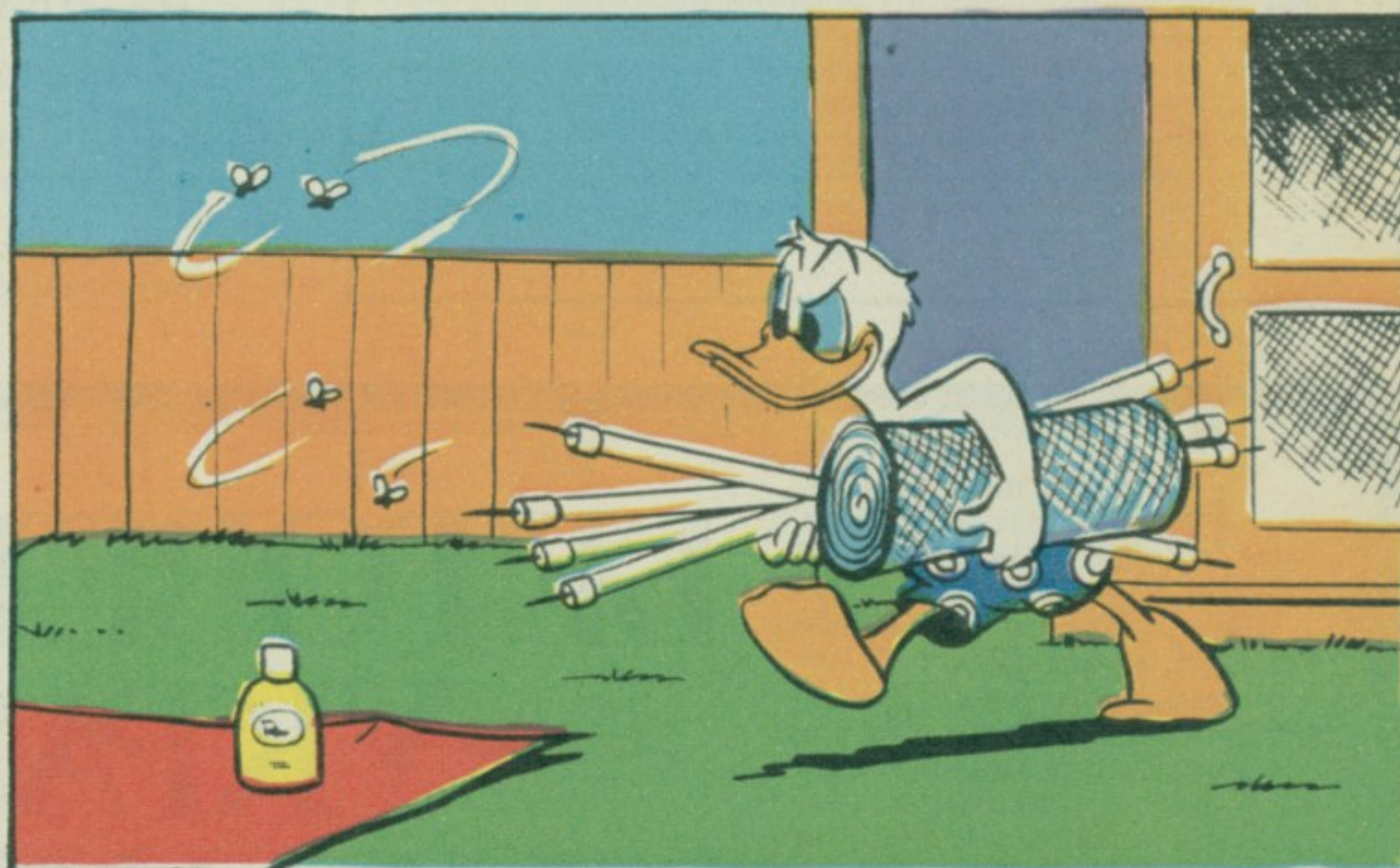
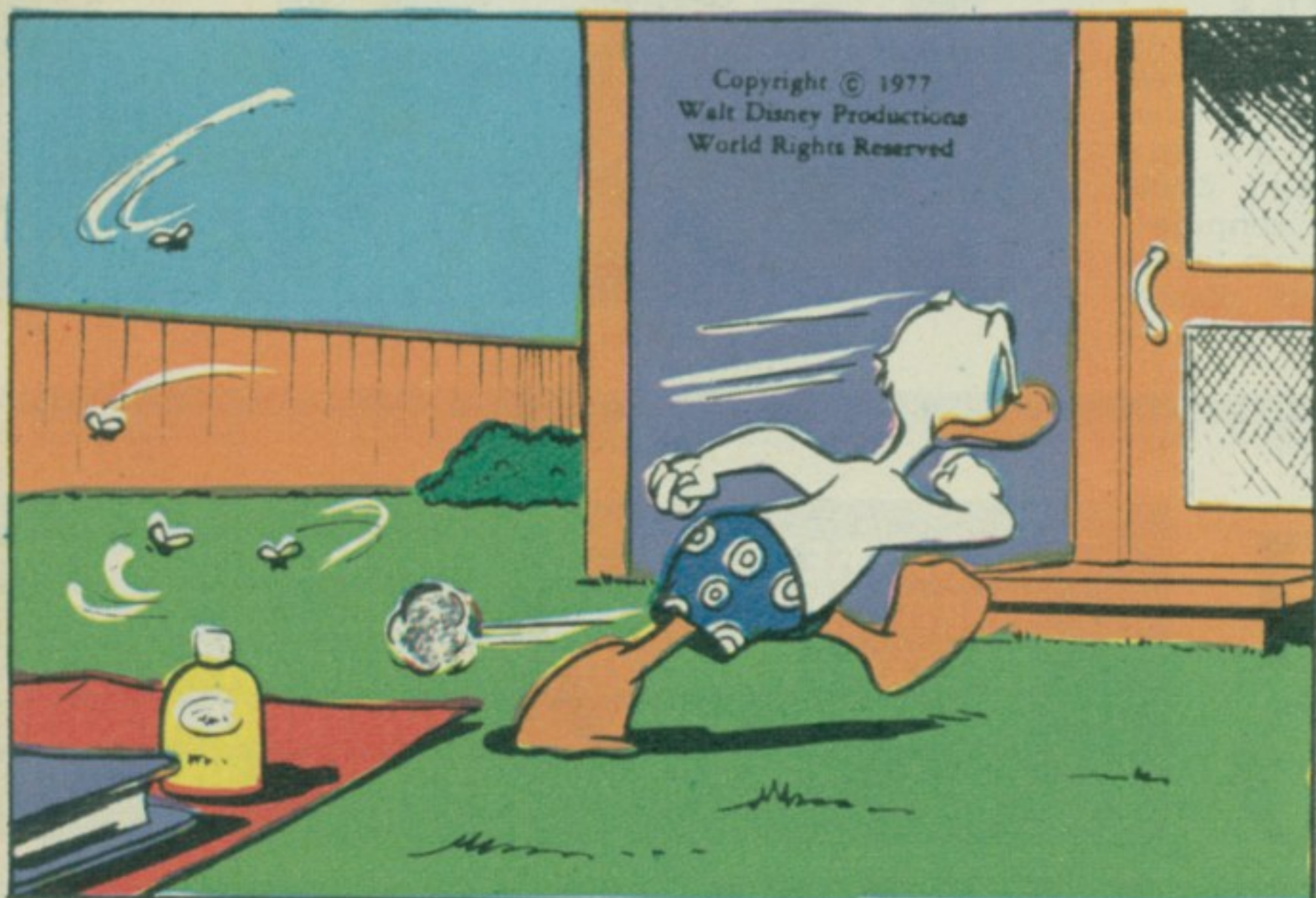
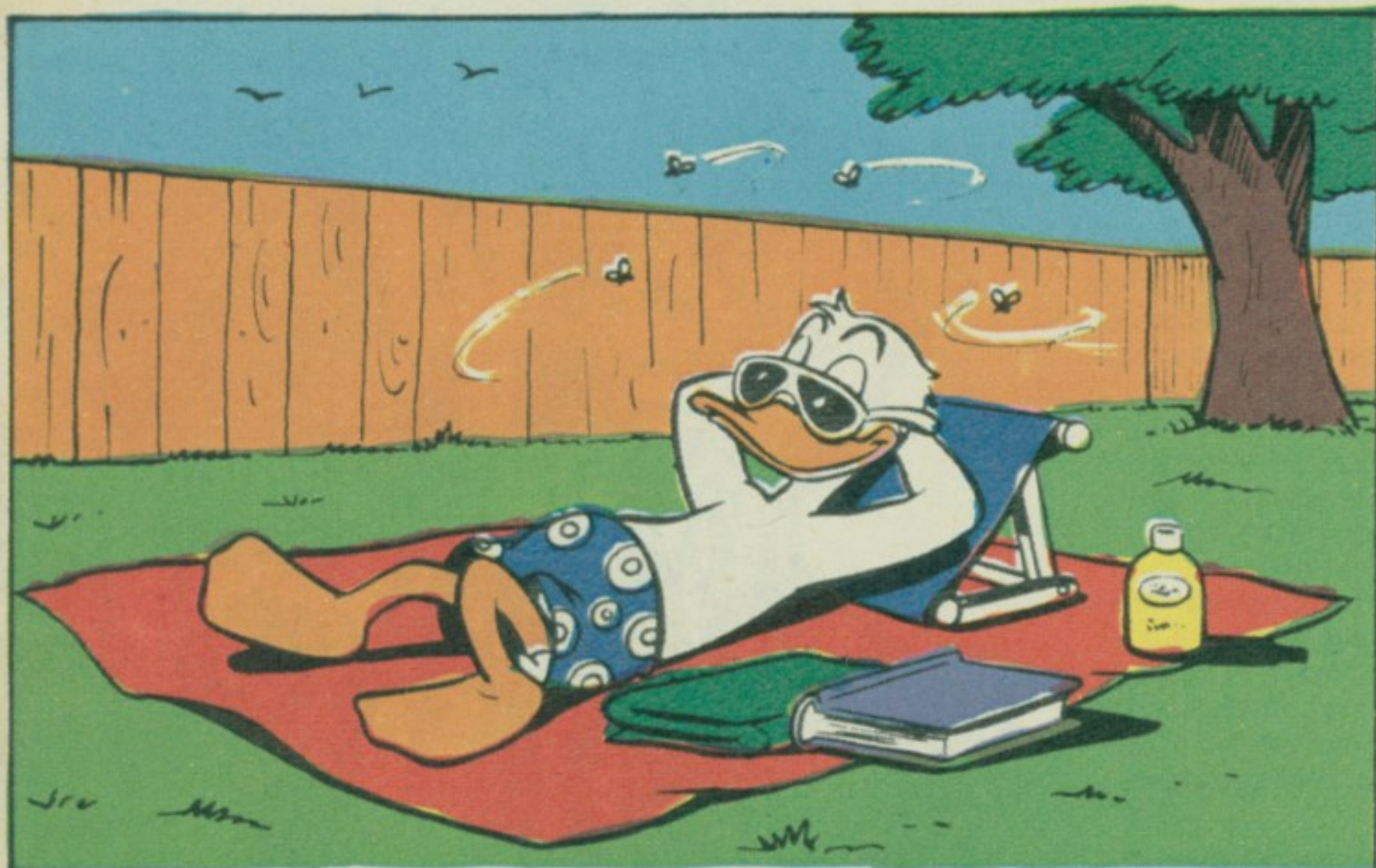
WALT
Disney

ПАЈА ПАТАК

ДАНАС МАКСИМАЛ-
НА ТЕМПЕРАТУРА
ТРИДЕСЕТ ТРИ СТЕ-
ПЕНА! ВРЕМЕ
ИДЕАЛНО ЗА СУН-
ЧАЊЕ!

БАШ БИ' МОГ'О
МАЛО ДА СЕ
ПРОСУНЧАМ! БЕО
САМ К'О СИР!

7-24 3

КАКО ЈЕ БИХАЋ, ПРЕ 35 ГОДИНА, КРОЧИО У ИСТОРИЈУ ★ ★ ДА СЕ ВОЈСЦИ ПУТЕВИ РАСТУ

Печат Првог заседања АВНОЈ-а који је, по замисли Моше Пијаде, изрезао од липовог дрвета сликар Ђуро Тиљан.

У полуразрушен и димом обавијен Бихаћ, варош прибијену уз зелену Уну, слегло се после два дана жестоких борби много војника с капама на којима су биле црвене звезде. С првим групама партизана који су продрли у тек освојени град дошли

СЛОБОДНА ТЕРИТОРИЈА ЧУВЕНЕ БИХАЋКЕ РЕПУБЛИКЕ ИЗНОСИЛА ЈЕ 48.000 КВАДРАТНИХ КИЛОМЕТРА — ВИШЕ НЕГО ПОВРШИНА ШВАЈЦАРСКЕ ИЛИ БЕЛГИЈЕ!

су слобода и радост. Тада, 4. новембра 1942. године, Бихаћ је оживео.

Непун месец дана раније Врховни командант друг Тито окупио је на састанак у Босанском Петровцу чланове Врховног штаба.

— Потребан нам је један већи град... почео је друг Тито уперивши поглед у Косту Нађа, команданта Оперативног штаба за Босанску крајину. Затим је Врховни командант образложио присутнима „да су сазрели сви услови да се са зову представници народноослободилачког покрета

из читаве земље, са слободне и неослобођене територије, на засијадање Вијећа народног ослобођења Југославије“.

Помислило се у почетку да би за тако значајан чин било погодно Јајце, али се од тога одмах и одустало због његовог положаја.

Међутим, кад је Коста Нађ споменуо Бихаћ, Тито се одмах заинтересовао. Након изношења података о јачини непријатеља у њему, а Бихаћ је тада био један од најбоље утврђених градова у Хрватској, донесена је одлука да се град по оваку цену ослободи:

— Наши политички интереси у земљи и ван ње — закључио је друг Тито — захтијевају ту операцију.

Тако је Бихаћ ушао у историју нове Југославије.

У БОРБУ КАО НА СЛАВЉЕ

После скоро два дана жестоких борби, које су почеле 2. новембра у 21,30 и у којима је учествовало 6.500 партизана и 4.500 непријатеља, Коста Нађ је из једне посластичарнице на обали

Уне послао извештај другу Титу: „Бихаћ је ослобођен!“

Иако је лично друг Тито наредио да се намере партизана држе у најстрожој тајности, пред напаћеним устаничким народом Бо-

санске крајине то није могло да се сакрије. Из најудаљенијих крајева, пешице или на брдским коњићима, долазили су старци и жене, дечаки и старице и омиљеној партизанској вој-

ТИТО О ПРВОМ ЗАСЕДАЊУ АВНОЈ-а

„На хисторијској скупштини 26. новембра 1942. године, у Бихаћу, први пут у нашој хисторији састало се једно представништво свих наших народа, поникло из њихових редова у јеку борбе и у њиховим најтежим часовима. Оно је донијело далекосежне одлуке, усмјерене да се до крајњих граница уједине напори свих родољубивих снага у револуционарној борби за коначно ослобођење земље и за сретнију будућност југославенских народа. Формирањем АВНОЈ-а положени су темељи истинског братства и равноправности народа Југославије — једног новог и праведнијег друштвеног уређења“.

Нико се ни за живота ни после смрти великог Бетовена није усудио да помиоли или каже оно што је познати париски музиколог с почетка нашег века Венсен Денди изнео у једном свом чланку: инспирацију по којој је назван музичким генијем Бетовен је црпео од неког другог!

„Потребно је нагласити да красна Рустова Ц-дур соната садржи у основној концепцији линије исто-

Лудвиг ван Бетовен

БЕТОВЕН ~УКРАО ИНСПИРАЦИЈУ?

ветне с неким од последњих Бетовенових к квартета — писао је Денди. — исто спајање помоћу речитатива, а као уметнички резултат, начин на који је Руст обрађивао тему подсећа на неке изванредне и увек свеже Бетовенове варијације... Надам се да сам пољуљао вашу веру у исправност претпоставке развојка Хајдн — Моцарт — Бетовен и да сам побудио код вас интересовање за дела двају великих Бетовенових претходника, Виљема Руста и Емануела Баха!“

Зналци музичке историје одмах ће схватити како

су ове речи одјекнуле као бомба! Поготову што је у питању неко чије се име једва спомиње у енциклопедијама, а већина чак и музички образованих људи није ни чула за Виљема Руста.

Па, ако је тај Руст доста пре Бетовена створио тако значајна дела, како то да је данас његово име још мање познато него у доба када је Денди написао све оне звучне похвале? И не само звучне, него — довољне да пољуљају читаву прихваћену поставку музичке историје? Потражили смо одговор код великог поз-

ОТКРИЋЕ ДА ЈЕ ВЕЛИКИ КОМПОЗИТОР ПРЕПИСИВАО ОД МАЛО ПОЗНАТОГ ПРЕТХОДНИКА ПРЕТВОРИЛО СЕ У ПРАВУ АФЕРУ КОЈА ЈЕ, ПОЧЕТКОМ НАШЕГ ВЕКА, УЗБУДИЛА МУЗИЧКЕ КРУГОВЕ.

Професор Петар Бингулац био је ученик чувеног музиколога и композитора Венсана Дендија у његовој »Sholi kantorum« од 1919. до 1924. године.

ИСПРАВИЋУ НЕПРАВДУ!

Почнимо од — Фридриха Виљема Руста. Овај будући спорни компози-

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ПЛЕТУ

ле муницију, подстицале и храбриле војнике. Веселин Маслеша, гледајући тај девојачки елан и занос, узвикнуо је одушевљено:

— Па ово је као да се иде на неко славље или митинг, а не у борбу!

НАЈЛЕПШИ ЋИЛИМИ

Ускоро су у ослобођени Бихаћ стигли чланови Врховног штаба. Прочуло се да је у граду и Врховни командант друг Тито. Нико више није могао да препозна донедавно јако усташко упориште. Становништво, у првом тренутку неповерљиво, убрзо је показало сву своју љубав и доброту. Међутим, и борци и народ све више су говорили само о Првом заседању Антифашистичког већа народног ослобођења Југославије.

За историјски скуп одбрана је сала у згради бившег клокстера у центру града. Здање је било оштећено и веома скромно намештено. Главни посао око уређе-

ња сале за Заседање преузеле су сликари Исмет Муџезиновић и Ђуро Тилџак. Међутим, одмах су искрсли и проблеми: сала је била неугледна, а материјала за уређење и украшавање било је веома мало. Тад се Муџезиновић досетио да позор-

љање ћилима за декорацију сале у којој ће седети и друг Тито, жене су се утркивале која ће пре да да ћилим, што бољи и лепши.

Исмет Муџезиновић је урадио и велики портрет друга Тита који и данас стоји на десном зиду ове

одржано је и Прво заседање АВНОЈ-а. Бихаћ је у то време био прави град, живео је нормалним животом, као да је рат био веома далеко. Пијаце и трговачке радње биле су добро снабдеване намирницама и разном робом, у граду су почели да раде Народни универзитет, Војна школа Народно-ослободилачке војске, Каза-лиште народног ослобођења и Клуб партизана уметника. Био је то слободан град док је увелико беснео рат.

У данима чувене Бихаћке Републике, како је названо ово херојско време кад су и Бихаћ и неколико околних градова били у рукама партизана, слободна територија, којој је центар био овај град, захватала је 48.000 квадратних километара. Више него површина Швајцарске или Белгије!

И. Л.

ГОРАН И НАЗОР У БИХАЋУ

Почетком јануара 1943. у Бихаћ су стигли и хрватски песници Владимир Назор и Иван Горан Ковачић. Остало је забележено да је увек ведри Назор почео у Бихаћу да пише свој познати „Дневник с партизанима“, док је Горан увелико радио на чувеној поеми „Јама“. Горанови познаници из тог времена и неки од већника АВНОЈ-а, којима је песник читао одломке свог дела, сматрају да га је за поједина певања инспирисала и бихаћка кула, место где су усташе мучиле око 10 000 невиних родољуба, да би их касније убиле на најзверскији начин.

ницу и зидове украси ћилимима. И опет се показало колико су партизани Бишћанима прирасли за срце. Кад је организовано скуп-

историјске просторије, као и ликове савезничких вођа.

Најзад, кад су све припреме биле готове, у свечаној и радосној атмосфери,

ТИТО У АНЕГДОТАМА ВЕСЕЛИ БОРЦИ

У Јајцу је Врховни штаб био смештен у истој бараци са војницима Пратећег батаљона. Војници као војници: кад одложе пушке и добију слободно време почну гласно да причају и певају, па чак и јуре по ходницима. А чланови Штаба, опет, даноноћно на послу, па им смета бука коју праве борци.

Једног послеподнева Тито се био удубио у читање, али му смета галама. У суседној просторији војници певају и гласно причају досетке. Врховни покушава да настави са радом, али се тешко могао концентрисати. Прекину посао па оде у војничку собу. Одмах се све утиша.

— Хајде, наставите, другови!

Војници мисле да је Тито дошао да их изгрди, али видеше насмејано лице.

— Хајде, да наставимо са пјесмом! — опет ће Тито.

Војници запеваше, а Тито их са уживањем слуша. Поче затим и сам да прича шале и створи се

пријатна атмосфера.

Кроз један сат Врховни устаде:

— Било је свега доста. Сада на посао!

(Из књиге „Тито у анегдотама“ Звонка Штаубригера и Милоја Поповића)

сци доносили дарове.

Међутим, један древни обичај изненада је и потресао све борце који су јуришали на Бихаћ.

Пре и у току битке девојке које су сретали носиле су расплетену и пуштenu косу, држећи се тако старог обичаја, још из доба војевања против Турака, да се војсци не би замрсили путеве. Тако расплетене косе доносиле су своје девојачко рухо — за завоје, преноси-

тор рођен је 1739. године у саксонском месту Верлицу и у почетку је, као и Емануел Бах, био правник. Доцније, када је од брата Антона, виолинисте у капели Себастијана Баха у Лајпцишкој цркви Светог Томе, стекао музичко образовање, толико се одушевио чарима нотних хармонија да је заувек оставио права и посвете се контрапункту. Путовао је у Италију, где се дружио са Тартинијем, а по повратку је постао вођа оркестра принца Леополда III. Умро је 1796. године. Исте године у којој је Бетовен, рођен 1770, објавио своја прва дела »Tria opus«.

Да ли су се Руст и Бетовен икада срели? Да ли је Бетовен уопште имао у рукама неке Рустове ноте? Одговоре на ова питања, по свој прилици, никада нећемо сазнати. Познато је, на пример, да су још за његова живота рас продана, а сачувани су само неки рукописи. Међутим, зна се такође да је Бетовен, док је боравио у Бечу, упознао Рустовог сина Карла Вилема који

је живео од 1802. до 1892. године, с којим је постао присан пријатељ. Руст млађи је био учитељ, па га је Бетовен чак препоручивао неким угледним породицама. Али, никаквих података у немачким или аустријским архивима нема о томе да ли је Карл Вилем Бетовену стављао на располагање очеве рукописе.

Међутим, како су Рустова дела разграбљена за његова живота, његов унук, син Карла Вилема, одлучио је да их поново објави, што је и учињено. А тај унук — иначе доктор наука и музички стручњак — био је савременик Венсана Дендија.

Овде клупко мистерије почиње да се одмотава: када је као двадесетогодишњак и музички поклоник, Денди путовао у Бон „да се на извору упозна са девет Бетовенових симфонија“, оreo се и са Рустовим потомком који му је показао дела свог деде Руста. Млади Денди био је изненађен колико неки веома велики одломци и чак читави пасажии — страшно личе на доцније прослављене Бетовенове звуке!

СЛУЧАЈ РУСТ

Неправда! — морао је узвикнути Француз којег

се његов ученик Бингулац добро сећа као изузетно правдољубивог човека. Решио је да исправи ту неправду и у историју музике уведе име које је дотле у њој постојало само на маргинама.

Тако се у подебелој Дендијевој књизи „Курс композиције“ у којој су сабрана предавања која је држао у својој париској »Sholi kantorum« Рустово име високо уздиже. У чланку под називом „Бетовенови претходници“, Хајдну је посвећено десетак страница, Моцарту само три, док се дело Фридриха Вилема анализира, уз похвале, на пуних — два наест. Међутим, пажљивом читаоцу не може да промакне неупадљива белешка ситно штампана испод текста у којој сам Денди каже:

„Објављена Рустова дела, упоређена са рукописом који се чува у Берлинској библиотеци, доста су измењана и модернизована, према рђавој и за свако осуђивање пракси немачких издавача...“

Како сада то схватити?

Денди, додуше, не желећи, ваљда, да сам себи скаче у уста — а био је познат и као тврдоглав човек — одмах после овога вели да је основна музичка концепција Рустова ипак неизмењена. Међутим, јавили су се музиколози који су и ово оспорили. Нарочито Немац Нојфелт који је у првој деценији нашег века написао књигу „Случај Руст“. И шта се испоставило?

Рустов немачки издавач био је, у ствари, унук овог плодног, али у суштини безначајног композитора. Онај исти са којим се Денди крео у Бону, дакле — човек који је живео и после Бетовена и који је морао одлично познавати његово дело. Јер, он је дединим композицијама додавао сопствене пасаже, па и читаве комаде, који су били начињени потпуно у Бетовеновом духу

Како онда да поштен, млад и правдољубив заљубљеник у музику, кав је био Венсан Денди, не наседне на подвалу?!

М. Крстуловић

БИХАЋ

ГРАД СПОМЕНИК

ЗДАЊ

ВЕЛИКИ ДАН ПРЕ 35 ГОДИНА — Тачно у 18 часова 26. новембра 1942. године ова тада полуразрушена грађевина ушла је у нашу историју. Наиме, тада је почела свечана седница Антифашистичког већа народног ослобођења Југославије — највишег представничког и законодавног тела. Од 71 позваног већника заседању су присуствовала 54. На свечаној седници, бурно поздрављен, говорио је друг Тито. Сутрадан је историјски скуп настављен, кад је изабран и Извршни одбор АВНОЈ-а. Месец дана касније, на истом месту одржан је и Први конгрес УСАОЈ-а, Уједињеног савеза антифашистичке омладине Југославије. Ту је 27. децембра формиран и Савез пионира Југославије.

ТИТОВА КУЋА — По доласку у Бихаћ Врховни командант НОВ друг Тито, ЦК КПЈ, Пратећи батаљон Врховног штаба и део самог Штаба сместили су се у ову кућу у центру града. У овој згради донесено је низ значајних одлука, међу којима је и она која се односи на промену назива Народноослободилачки покрет и Добровољачка војска Југославије и Народноослободилачка војска и Партизански одреди Југославије. У складу с овом одлуком и Врховни штаб мења свој назив. У једној соби на првом спрату овог здања боравио је Тито све до 8. јануара 1943. године, кад напушта Бихаћ и заједно с песником Владимиром Назором одлази у 14 километара удаљен средњовековни дворцац Острожац. Иако је до данас ова зграда мењала и власнике и намену, Бишћани је зову „Титова кућа“.

СЛОБОДА ИЗ РУКУ ВРХОВНОГ КОМАНДАНТА — Ово древно и импозантно здање, које се први пут спомиње давне 1286. године, имало је бурну прошлост. Међутим, изузетан тренутак богате историје овог замка је јануар 1943. године, кад у њега долазе друг Тито и Врховни штаб. Владимир Назор је забележио и један речити Титов гест. Наиме, кад су неки борци ухватили неколико голубова на тавану замка с намером да их закољу и поједу, Тито их је својеручно пустио на слободу, наредивши да све мора остати онако како је затечено. „Таквом се дворцу хоће и јато голубова“, рекао је својим војницима Врховни командант.

А ЗА ПОШТОВАЊА

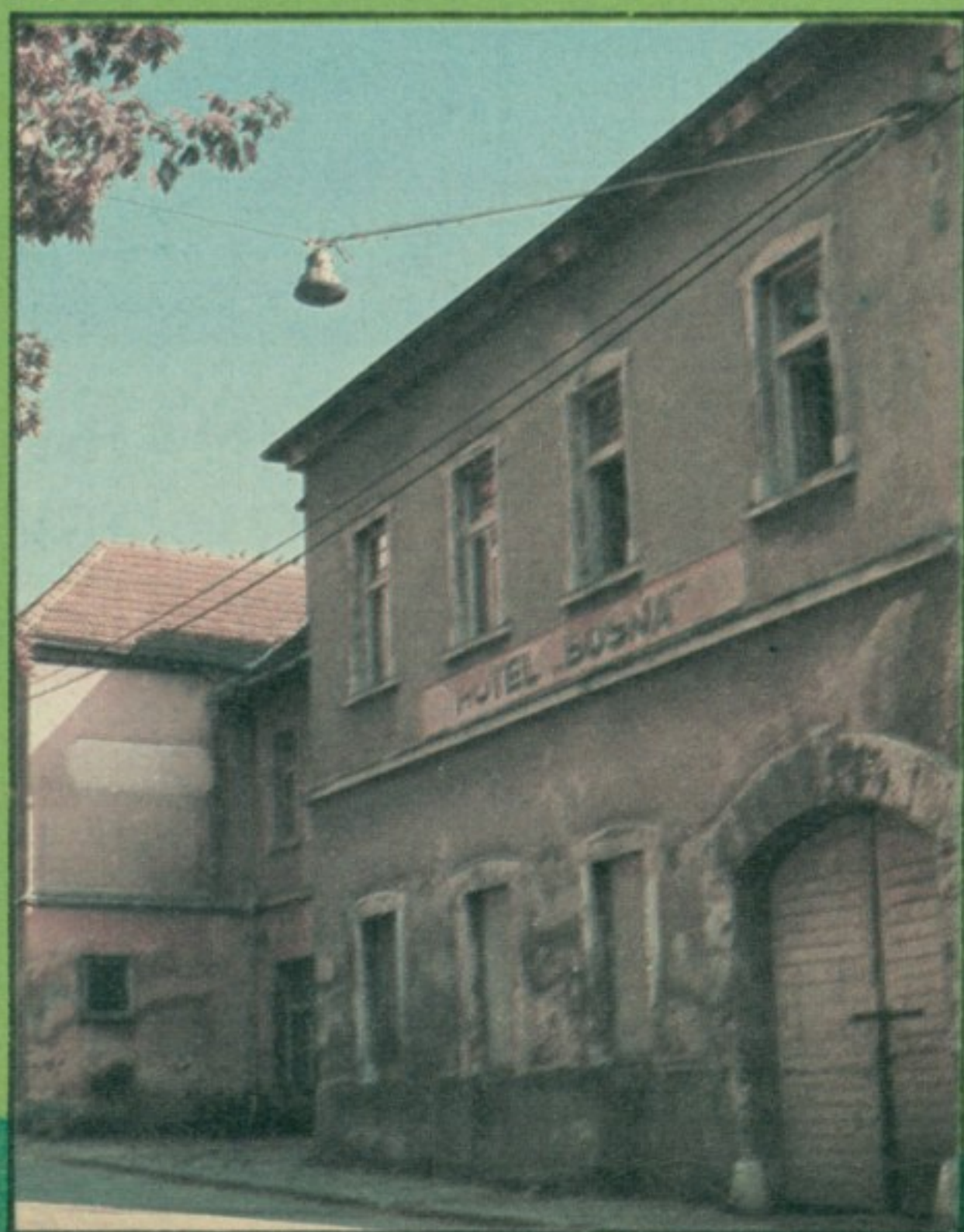
ОКРШАЈИ НА МОСТОВИМА — Зелену Уну, коју су још Римљани назвали „Једина“, некад је засводило више мостова него данас. Неки су порушени у теску „Бихаћке операције“, после крвавих битака. Усташе и Немци упорно су митраљезима бранили прилаз унским мостовима, преко којих се улазило у сам град. Међутим, и поред великих жртава, партизански бомбаши и митраљесци су ипак успели да разбију одбрану сваког моста. Након ослобођења изграђени су нови мостови, док су неки остали као споменик на дане кад је у Бихаћ улазила слобода.

СПОМЕН КАО ЈУГОСЛАВИЈА — Другог дана Заседања оформљен је Извршни одбор АВНОЈ-а, у који су ушли др Иван Рибар као председник, потпредседници др Павле Савић и Нурија Поздерац и чланови Миле Перуничкић, Иван Милутиновић, др Симо Милошевић, Влада Зечевић, др Младен Зечевић и Веселин Маслеша. Извршни биро АВНОЈ-а, највише извршно тело НОВ, радио је у овој згради на обали Уне. Ту је у новембру 1942. године станао др Иван Рибар. Након ослобођења на зграду Извршног бироа постављена је спомен-плоча у облику карте Југославије са великом звездом петокраком у средини.

ТУ ЈЕ БИО ЛОЛА — Иво Лола Рибар, политички секретар, Рато Дугоњић, организациони секретар и чланови Михаило Швабић, Љубинка Милосављевић, Славко Комар, касније и Даринка Пушкарић и Зоран Вујовић, сачињавали су Биро Централног комитета Савеза комунистичке омладине Југославије. Биро је био смештен на првом спрату ове зграде, док је у њеном приземљу станао и радио омиљени Лола. У истом делу грађевине живео је и Моша Пијаде, који се тада налазио на челу Позадинског одсека Врховног штаба Народноослободилачке војске и Партизанских одреда Југославије за војне власти у позадини.

ТУ ЈЕ НАСТАЈАЛА „ЈАМА“ — У здању бившег хотела „Босна“ боравила је већина већника Првог заседања АВНОЈ-а, неки чланови ЦК СКОЈ-а и део Казалишта народног ослобођења Југославије. У овој згради Владимир Назор је почео да пише свој „Дневник с партизанима“, док је Горан радио на поеми „Јама“. Нова 1943. година свечано је дочекана овде, при чему су чланови Казалишта извели пригодан програм. У истој згради радили су и Веселин Маслеша и др Симо Милошевић.

ГАЛЕРИЈА ОД ТАМНИЦЕ — Од 1260. године, кад се први пут спомиње, Бихаћ је током целе своје бурне историје, увек на граници, често нападан и брањен. То је последњи босански град ког су заузели Турци, и то тек 1592. године. Од старог прада остао је само део тврђаве и добро очувана, око двадесет метара висока, чувена бихаћка кула, седиште капетана и санцака. Кад је Аустро-Угарска 1878. освојила и Бихаћ, кула је претворена у тамницу. Кроз овај затвор прошли су између два рата сви бихаћки комунисти. Данас је у њој галерија бихаћких сликара.

ОКУПАТОР У ЛОНДОНУ

Сесамдесет петогодишњи Роберт Бејли враћао се те вечери кући лаганим корацима и проклињао маглу над Лондоном, која је сваког тренутка постајала све гушћа. Видљивост се полако смањивала и, када је пролазио кроз четврт Барнис Комон, уз обалу Темзе, Бејли је стао збуњен. Магла је била толико густа да није могао да види ни прст пред оком, а њен непријатни мирис терао га је на кашаљ.

— Проклета маглуштина... — промрмљао је у немоћном бесу и, после неколико тренутака наставио да корача покушавајући да се оријентише према уличним светиљкама које су се једва назирале у густој магли. После двадесетак корака осетио је да су му стопала мокра. Тргао се изненађено и дрхтавим старачким ко-

ЧЕТИРИ ДАНА ЛОНДОН ЈЕ, ЗБОГ МАГЛЕ И СМОГА, БИО ПАРАЛИЗОВАН ГРАД ИЗГУБЉЕНИХ ЉУДИ, ГРАД СТРАХА И СМРТИ...

нађени јер је то била честа појава. Људи су ходали улицама и гунђали као и обично у таквим приликама, чекајући ветар који ће расчистити ваздух.

Ветра, међутим, није било...

Хиљаде и хиљаде димњака и даље је избацивало отровне димове који се, овог пута, нису губили и растурали у висинама изнад града, већ су заједно са густом маглом лебдели по улицама. Људи су једва дисали и кашљали без престанка, а многи су једноставно падали на плочник и умирали, отровани смогом!

ма испред возила, помажући тако возачима да нађу пут. Возачи аутомобила нису могли да возе, али нису напуштали кола јер су страховали да их после у магли неће наћи!

Ваздух је постајао све тежи и људи су једва дисали. Ни у становима није било много боље, јер је смог продирао кроз све пукотине! Број мртвих стално је растао...

Још је само подземна железница, колико-толико, функционисала, али су и њени тунели били пуни смога, тако да се на перонима прст пред оком није

Поред људи страдале су и животиње: патке и птице из лондонског Ројал парка рушиле су се угушене на људе и возила на улицама. На фармама стоке око Лондона фармери су покушавали да заштите животиње од убитачног смога, покривајући им њушке влажним крпама које су, колико-толико, филтрирале ваздух.

Другог дана број мртвих повећао се на преко 2.000! Углавном су то биле старије особе или мала деца.

Снабдевање Лондона животним намирницама било је готово немогуће.

ПОВРАТАК У ЖИВОТ

Стотине венчања било је отказано. Више није био проблем доћи у цркву на време, већ наћи цркву на време. Извођење опере „Травијата“ у Седлерс Велс сали било је прекинуто напола, јер се и певачи и публици замало нису угушили у дворани пуног смога. Радио и телевизијски програми били су сасвим поремећени јер спикери, глумци и остали службеници никако нису могли да нађу пут до студија.

Провалници су у целој овој гужви видели прилику да се стварно обогате, али су се преварили, јер када су обијали продавнице, нису знали коју продавницу обијају све док не би ушли унутра...

Жртава смога било је све више. Претпостављало се да је сада, трећег дана хаоса, било око 3.000 мртвих.

За Лондон су онда дошли још тежи тренуци: није би-

ло довољно електричне енергије и велики делови града остали су у мраку више од једанаест сати.

За то време „градски оци“, запањени огромним бројем мртвих, планирали су евакуацију становника и то првенствено деце и старијих људи са slabим плућима и срцем. Из околних места стизали су позиви становника упућени утржењем Лондонцима да проведу неколико дана код њих, док се ваздух не расчисти.

Четири дана је трајао ужасни смог, а онда, изненада, петог дана снажан ветар је почео да расчисти ваздух над градом. Људи су излазили из кућа и дисали пуним плућима. Лондон је полако почео да се враћа у нормалан живот.

Тада је објављен трагичан биланс: четири дана отровног смога однела су преко 4.000 живота, углавном деце и људи изнад 45 година старости...

Одмах су започета истраживања да би се утврдило што је узрок ове трагедије без преседана. Установљено је да је у ваздуху било много отровних материја, али да су највећи кривци за велики број отрованих и угушених оксиди сумпора избацивани из фабричких димњака у великим количинама. Густа магла само је потпомогла отровно дејство ових материја.

Поучена овим примером, енглеска влада је уложила огромне инвестиције у борбу против загађивања ваздуха и резултати нису изостали. Лондон данас спада у један од најчистијих великоградова.

М. Ј.

рацима покушао да потрчи у супротном правцу. Сасвим је изгубио оријентацију и нашао се у води до колена. Што се више трзао све је више пропадао!

Почео је из све снаге да дозива у помоћ. Срећом, чуо га је један војник и извукао из муља Темзе.

— Хвала! — рекао му је Бејли, отресајући воду са себе. — Ово је луда ноћ! Ово није обична магла... Овако густу у животу нисам видео. Неко ће главу да изгуби...

Није могао ни да претпостави колико је био у праву...

СА БАКЉАМА

Петог децембра 1952. године ужасна магла слегла се на Лондон. Становници овог великог града нису били нарочито изне-

За само неколико сати Лондон је постао парализовани град изгубљених људи, град страха и смрти...

Амбулантна кола кружила су градом, одговарајући на хитне позиве, али је и то ускоро постало готово немогуће, јер ни возачи жит не помоћи нису могли да се оријентишу. Уличне светиљке претвориле су се у авеињске кругове светлости негде у висини, не допирући до плочника.

Болесници су умирали по кућама, јер лекари нису стизали на време, а деца се рађала без икаквог стручног надзора. У граду је владала права паника, каква се од рата не памти.

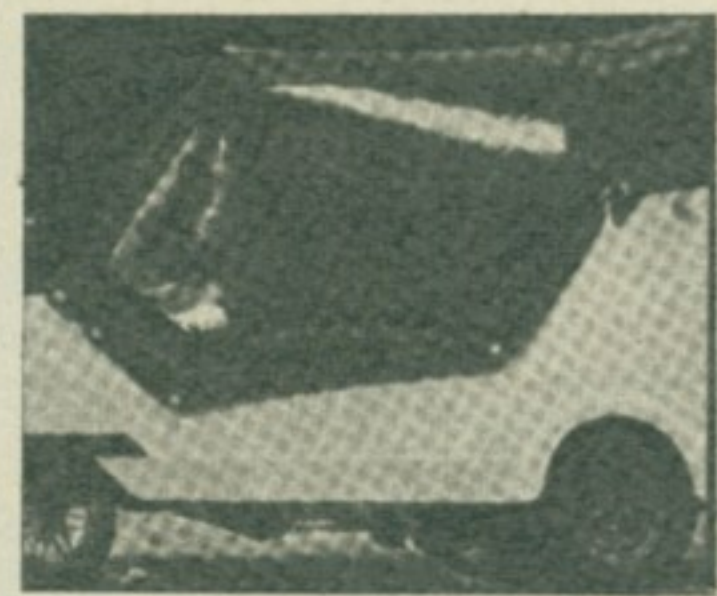
Сличне муке имале су ватрогасне бригаде. Нешто мало изван Лондона запалила се фабрика намештаја и, док су ватрогасци стигли, изгорела је до темеља.

Кондуктери аутобуса ишли су са запањеним бакља-

видео. На станици Мертон Парк једна девојка је, чекајући метро, нагло изгубила тле под ногама и пала у канал кроз који су ишле шине железнице. Чувар станице чуо је њен крик и потрчао према каналу, али је и он пао. Обоје су извучени пре него што је метро наишао, али са тешким повредама кичме.

БЕЗ НАМИРНИЦА

Лондонци су, ипак, покушали да нормализују живот који се сасвим пореметио по појави смога, многи су се решили да оду у биоскоп, хватајући се једни другима за пешеве капута да се не изгубе. Власници бископа су их упозоравали да пре него што купе улазницу уђу у салу и погледају колики је ниво смога.

НАЈМАЊИ АУТОМОБИЛ

Аутомобил на нашој слици вероватно спада у најмање на свету, јер је тек нешто већи од мотоцикла. Има три точка а његова каросерија је направљена од једног комада полиестера. Овај аутомобил конструисан је у Француској и троши 2,51 литра бензина на 100 километара.

НОВЕ РУКАВИЦЕ

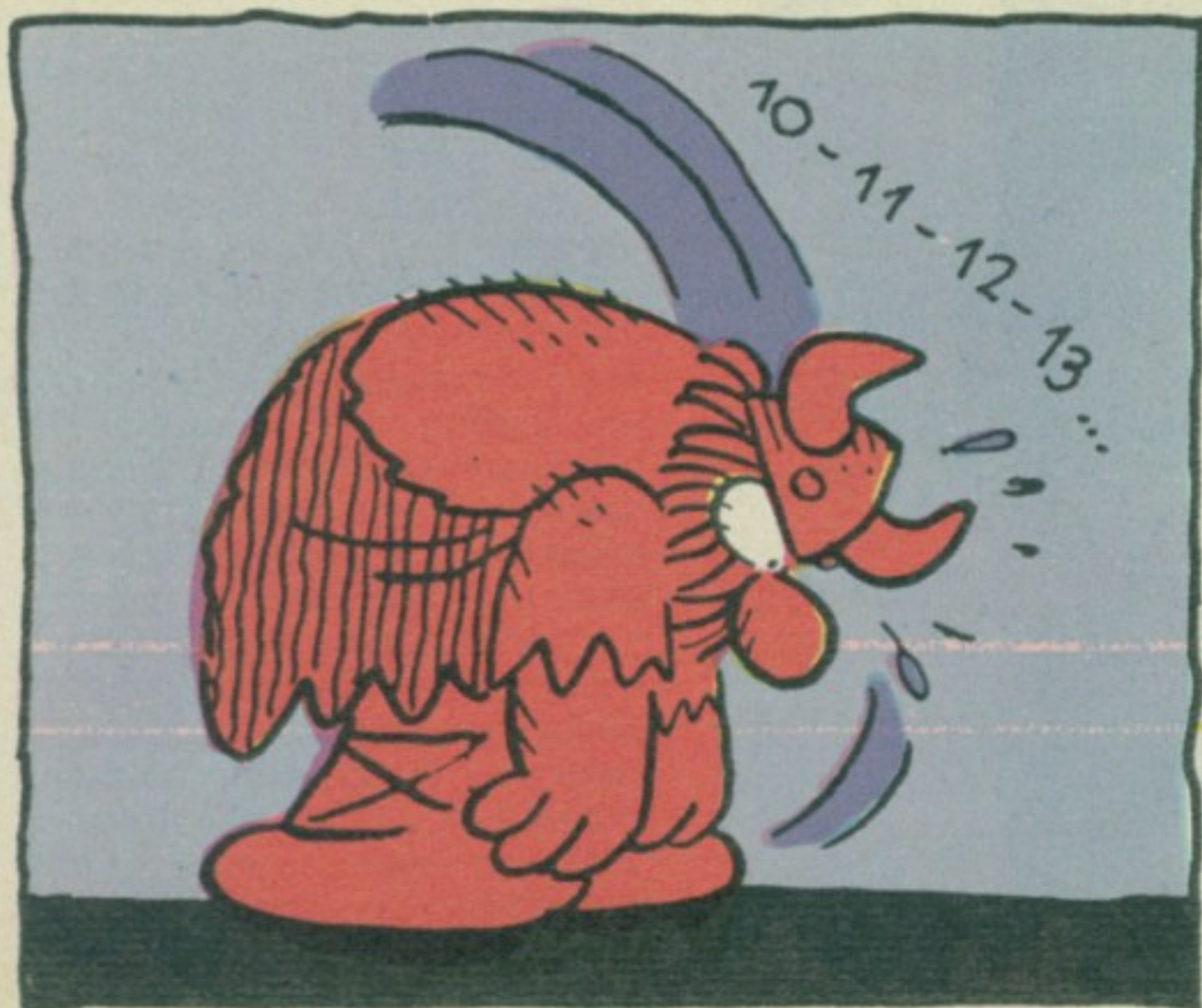
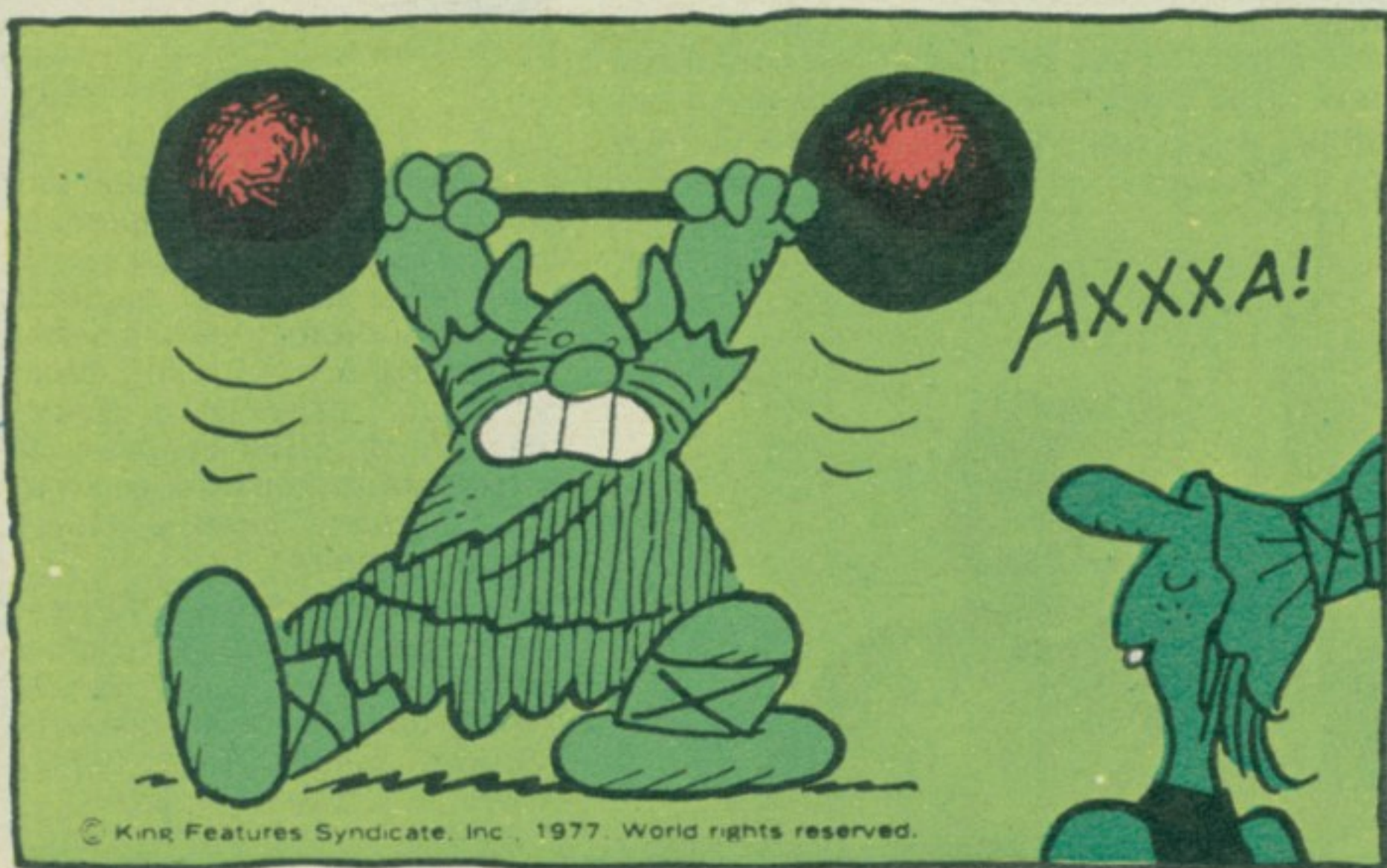
Недавно је један амерички љубитељ бокса направио нове боксерске рукавице. Чим се навуку, ове рукавице се аутоматски надувавају и око чланака руке чврсто затворе. Њихова предност је у томе што ваздух штити руку боксера. Осим тога, немају узице чији чворови за време жестоких борби могу да оштете лице противника.

DIK
BROWNE

ХОГАР

СТРАШНИ

АКЦИЈА ЗА ИСТОЧНИ ФРОНТ

ГРМЛАВИНА НА БЕГЕЈУ

Ствар је изгледала замршена. Задатак који је група зрењанинских скојеваца требало да изврши био је скопчан са толико опасности да се медицинар Миша Предић, кога су другови у шали звали „доктор Миша“, при помисли на њега стресао. Малопређашњи састанак са члановима месног комитета партијског руководства није му избио из главе док је грабио споредним улицама да би стигао до илегалног коначишта пре почетка полицијског часа. Али, није могао да се не сложи са том идејом — радовао се што ће пресећи Немцима жилу куцавицу... Откако су пре неколико месеци — 14. априла 1941. — окупирали Бечкерек, који је после рата добио име Зрењанин, преко моста на Бегеју код Берберског насеља и Шећеране даноноћно су пролазиле композиције натоварене ратним материјалом и трупама Трећег Рајха.

Састанак са члановима Месног комитета тог дана, 23. јуна, трајао је кратко. Поред Мише, присуствовао је још неколико скојеваца. При помену дизања моста у ваздух, један од њих, који се све време врпољио на столици као да седи на иглама, готово је узвикнуо:

— Па то је диверзија!

НЕСТАШНИ КУПАЧИ

Скојевци су добили заиста тежак задатак. Преко моста је водила железничка пруга Зрењанин — Темишвар која је за Немце имала непроцењив значај, јер су њоме снабдевали своје десно крило на широком Источном фронту у Совјетском Савезу. На плећа младих пало је све, од планирања до извођења акције, укључујући и добављање експлозива. И нису устукнули. Већ сутрадан разрадили су план и дали се на посао.

По подне, Предић је са неколико другова отишао на Бегеј на купане. Изабрали су место стотину метара удаљено од моста. На том делу реке обала је обрасла трском, па су се више излежавали у хладу растиња него што су се брчкали у води. Међутим, чим би ушли у њу, стварали су тако паклену галаму и толико „давили“ један другог да је стражар на мосту морао да помисли како на свету нема луђе дечурлије! А та „дечурлија“ пажљивије су посматрала њега и све што се збива на мосту, него он њих.

„Купачи“ су беспрекорно обавили осматрање и истог дана увече диверзантска група имала је „снимљену“ ситуацију.

Немачки стражар непрестано је шетао од једног до другог краја моста. Долазак двојице војника у маншафт униформама није му био сумњив

— На почетку моста и то на оном делу, према болници налази се мала монтажна зграда у којој је стално шест-седам стражара — саопштио је један скојевац. — Напољу шета само један наоружан војник који углавном одјега до другог краја моста, врати се назад, па опет тамо — овамо.

ОКУПЉАЊЕ У ТРСКРИ

Дуго су те вечери у једној кући младићи по десети пут претресали сваки детаљ плана. Двадесет деветогодишњем Мити Ђорђевићу пао је у део незахваљан задатак да током сутрашњег преподнева обезбеди динамит, док су Ђерђ Фогароши и Петар Ковалић морали да нађу униформе маншафт војника (војвођанских Немаца мобилисаних у Хитлерову војску).

Када су се диверзанти разишли и изгубили у мрачним улицама, полицијски час већ је био почео. Свако је знао шта је његов задатак у сутрашњој акцији.

Зору су дочекали будни. А пред њима је, тако рећи, цео дан чекања. Нису се плашили. Чак ни кад су се око 17 часова тога дана, 25. јуна, осморица окупила на обали Бегеја где се Предић са друговима купао претходног дана. Посакривали су се у трскари и чекали.

На путу, у близини моста, стајала су кола са два упрегнута коња. Преобучен у сељака, Влада Цветков нервозно је држао дизгине.

Чинило се као да је време стало. Да ли ће се Ђерђ Фогароши и Петар Ковалић појавити, питали су се они у шевару. Лакнуло им је кад су их угледали у маншафт униформама. Ступили су на мост весело разговарајући и кренули између шина према стражарској кућици и немачком војнику пред њом.

РУКЕ НА ЛЕЂА, СВИ!

Војник им је тромо пошао у сусрет. Држећи у руци цигарету, Ковалић га је поздравио и на течном не-

Од целе групе најдуже је живео Иван Аћин Паче.

мачком замолио за шибицу. — Увек заборавим да је купим! — извинио се сrameжљиво.

Немац се предусретљиво машио за џеп. Није придавао значаја томе што му је Фогароши зашао за леђа. Туп ударац кундака пушке коју је Ђерђ носио било је све се чуло. Онесвешћени војник скљокао се на шине, Ковалић му је узео оружје

и са Фогарошијем потрчао према кућици.

— Руке на леђа, сви! — упозорио је Немце у просторији. — Ђерђ, брзо, шта чекаш!

За неколико минута стражари су били везани сопственим опасачима. Фогароши је излетео на мост и дао друговима у трскари уговорени знак руком да је све у реду.

Газећи муљевитом обалом и саплићући се о растиње, јурнули су ка мосту који је лежао на два стуба. Пошто се сваки стуб налазио на поједној обали, половина је загазила у реку и отпливала на супротну обалу. Пре него што је штапин догорео и изазвао експлозију у подножју стубова, диверзанти су већ били на насипима. Оружје и опрему, заплетење у стражарској кућици, Ковалић и Фогароши сакрили су у сламу сељачких кола с којима се Цветков изгубио у правцу периферије.

Експлозија је личила на грмљавину, али мост није потпуно онеспособљен. Стубови су се померили и саобраћај преко моста био је обустављен читаве две недеље. За Немце је и то био велики губитак, јер им је сваки дан транспортовања трупа у тим првим данима рата са Совјетским Савезом значајно много.

Иако се поуздано зна како је ова акција извршена, као и то ко ју је извео, о њој нема ниједног писаног податка, било у заплетењу немачкој полицијској, било у нашој партијској документацији. Што се тиче 11 учесника диверзије, колико их је иначе било — нису дуго живели.

Димитрије Мита Ђорђевић, радник стар 29 година рањен је у једној борби 1941. године и живи спаљен. Гимназијалац Иван Аћин Паче — стар 17 година — погинуо је на реци Илави 1945. године као борац Четврте пролетерске бригаде. У неколико рација у Зрењанину ухапшени су остали учесници диверзије. Једна група у којој су се обрели браћа Фогароши, седамнаестогодишњи Арпад и Ђерђ — 19 година — и Димитрије Милованов и Јанош Фазекаш, обешена је 7. септембра 1941. године у Меленцима. Остали диверзанти, Љубомир Грујић, осамнаестогодишњи столар, Влада Цветков, радник стар 37 година, Петар Ковалић, радник стар 18 година, Велимир Стојин, радник, и Веселин Чебзанин, радник, стрељани су па обешени 9. јануара 1942. године у селу Драгутинову, данас Банатском Милошеву.

М. Тодоровић

ПРОНАЛАСЦИ КОЈИ СУ МЕЊАЛИ СВЕТ

њих очуване су до данашњих дана, што сведочи о квалитету и трајности римског бетона, односно цемента.

Међутим, вештина прављена цемента коју су Римљани открили изгубљена је после пропасти Римске Империје.

Хидраулични цемент поново је пронашао Енглеz Џон Смит приликом реконструкције једног свет-

њачке стене полуострва Портланд на енглеској обали и грађевински камен који је отуда потицао.

Занимљиво је да је у САД прва фабрика цемента подигнута 1875. године, у Пенсилванији.

ПОНТОНСКИ МОСТОВИ

Армирани бетон пронађен је у Француској. Жозеф Л. Ламбо изградио је 1849. године од њега чамца који је био изложен на изложби у Паризу 1855. године. Енглеz В. Д. Вилкинсон 1854. године патентирао је свој начин изградње бетонских таваница и подова, а Франсоа Коане 1861. године објавио је у Француској књигу у којој је описао више начина за његову примену.

Од 1900. године настаје период све већег усавршавања производње и примене армираног бетона, од којег је 1876. изграђена прва зграда у САД, а 1902 први облакодер у Синсинатију, у држави Охајо.

Други значајан датум у историји бетона био је откриће преднапрегнутог бетона, врсте армираног, код којег се уметнуте челичне шипке напину пре или после бетонирања да би се у случају оптерећења на тим местима избегле пукотине. Проналазачем ове врсте бетона сматра се Француз Еуген Фрежине. Он је свој проналазак усавршио 1939. године и од тада, до почетка II

ван углавном уместо камена: за зидове, лукове и сводове разних врста. Ње говој широј употреби допринео је развој производње гвожђа и челика. Времењем је стекао такву „популарност“ да се данас у свету годишње у разне објекте угради између 3,5 и 4 милијарде тона, што износи по једну тону по глави становника Земљине кугле!

Украсни бетон, такозвани „терацо“, употребљава се за подове и украшавање зидова. Поред тога лепо изгледа, одликује се и великом трајношћу.

Тешки бетон употребљава се данас при градњи атомских електричних централа, односно за изолацију атомских реактора. Добија се мешањем цемента са минералима веће специфичне тежине. Тако један кубни метар тешког бетона тежи око 3.200 килограма, за разлику од, на пример, лаког бетона код којег један кубни метар тежи „само“ око 800 килограма.

Кад је реч о топлотној изолацији, од значаја је чињеница да је бетон отпоран на загревање све до температуре од 1.093 степена Целзијуса.

• • •

Прве фабрике цемента код нас појавиле су се 1854. године у Каменику и Ровињу, а око 1865. године у Беоцину и Сплиту. А већ 1838. године употребљен је беоцински лапор за печење цемента којим се градио познати мост у Будимпешти.

Д. А.

Музина против меморије

Западнонемачки научник, професор Герман Раух тврди да претерано слушање забавне музике може да доведе до потпуног брисања неких информација забележених у мозгу човека. Према његовом мишљењу, одређена врста ове музике активира лучење хормона који лоше утичу на меморију. Исто то дешава се и у такозваној „предиспитној грозници“, када знање просто „изветри из главе“. Опасност не представља само гласна, већ и тиха музика.

ОД БЕТОНА И БРОДОВИ

ЦЕМЕНТ СУ ПРОНАШЛИ СТАРИ РИМЉАНИ, АЛИ ЈЕ ТАЈНА ТОГ ЊИХОВОГ ПРОНАЛАСКА ИЗГУБЉЕНА У СРЕДЊЕМ ВЕКУ. МНОГО КАСНИЈЕ ЈЕ ПРОНАЂЕН У ЕНГЛЕСКОЈ И ИЗАЗВАО РЕВОЛУЦИЈУ У ГРАЂЕВИНАРСТВУ.

Цемент је главни састојак два кључна грађевинска материјала: малтера и бетона. Малтер је мешавина цемента, песка и воде, а бетон иста врста мешавине са додатком шљунка или иситњеног камена.

Кад се цементу додаје вода, настаје хемијска реакција која као резултат даје масу чврсту и трајну, као камен. У ствари, бетон је јесте врста вештачког камена. Модерни цемент назива се још и хидраулични (према грчкој речи „hidor“ — вода), јер се стврдњава уз помоћ воде.

Стари Римљани користили су хидраулични цемент почев од 2. или 3. века пре наше ере. Добијали су га тако што су кречну пасту мешали са пепелом који је избацивао вулкан Везув. Овај пепео, касније назван „позолан“ према истоименом италијанском граду у чијој је близини пронађен, у ствари је аморфни силицијум који у присуству алкалних материја и воде ствара густу, желатинску масу. Цемент добијен на овај начин употребљавали су староримски зидари при градњи чувених грађевина као што су Пантеон и Колосеум у Риму. Многе од

ионика на обали недалеко од Корнвола, у Енглеској. Он је 1756. године утврдио да се креч бољег квалитета може добити из кречњака који има извесне количине глине и употребио га приликом градње једног новог, смело изведеног светионика. Тако је постао први градитељ нове ере који је почео да користи заборављени хидраулични цемент.

КАКО НАТИ ЗАМЕНУ

Четрдесет година касније један други Енглеz, Џејмс Паркер, патентирао је нову врсту цемента. Паркер је правио цемент „печењем“ такозваног „нечистог кречњака“: са глином измешани кречњак жарио је на високој температури, хладио и млео у ситан прах. У ствари, тај „нечисти“ кречњак већ је у себи имао одговарајућу количину глине, силицијума и алуминијума, потребну да би настао добар цемент. Највећи објекат при чијој је градњи употребљаван био је чувени Ири канал, око 580 километара дуг, који је по везивао градове Албени и Буфало у држави Њујорк, изграђен у времену од 1817. до 1825. године.

За производњу природног, хидрауличног цемента није увек било лако наћи у природи одговарајућу количину вулканског пепела или погодног „нечистог“ кречњака. То је натерало грађевинаре у Француској и Великој Британији да траже замену за ове сировине. Најбољи начин за једноставно добијање цемента патентирао је 1824. године у Енглеској Џон Ејпсдин: мешао је кречњак са глином и жарио их на високој температури. Свој производ назвао је „портланд цемент“, јер га је по боји подсећао на креч-

светског рата, преднапрегнати бетон је широко употребљаван у Француској и Белгији. У периоду од 1949. до 1953. године изграђено је у разним земљама Европе 350 мостова од преднапрегнутог бетона.

Лаки бетон се производи већ годинама тако што се уместо шљунка користе шљака, глина и други материјали мање специфичне тежине или се специјалним поступцима производе као сунђер шупљикав бетон. Од ове врсте бетона током II светског рата у САД су грађени чак и прекоокеански теретни бродови!

Бетон је дуго употребља-

МИНИ КВИЗ

1. Интелигенс сервис је...
2. Кад је одржан и по чему је познат Нирнбершки процес?
3. Шта је пируета?
4. Пенхолдер је спортски термин у...
5. Колико износи један инч?

ОДГОВОР:

1. Британска обавештајна служба која између осталог обухвата и обавештавање о државној политици.
2. Одржан је од 20. до 30. септембра 1946. године у Нирнбергу против вођа нацистичког режима.
3. Покретна линија у балету, опери, балету, гимназици, акробатици и спорту.
4. Стоном тенису и озаначава држање рекет попут пера.
5. Енглеска мера за дужицу, јачи, пој или пацац износи 2,54 cm а у САД заокружено је на 2,54 cm.

Куће направљене од лаве облиновале су ниша, ветар, хладноћа и сунце.

У НЕОБИЧНЕ КУЋЕ
И ДАНАС МОЖЕ ДА СЕ
УЋЕ САМО КРОЗ ПРО-
ЗОРЕ КОЈИ СУ ИЗ-
ДУБЉЕНИ У
СТЕНАМА.

ПОСЛЕ ЕРУПЦИЈЕ ЕРЦИЈАВЕШ ДАГА

Кападокија, област у југо-источном делу Турске, позната је по две чудне и јединствене знаменитости. Ту се налазе два необична града: за један се претпоставља да је — најстарији на свету, а други својим изгледом пре подсећа на неки предео са друге планете.

Не зна се тачно када је настао град Кајсери, јер се његово оснивање губи у легендама и митовима. Али, како тврде археолози, у њему су се још пре 3000 година зидале зграде које су имале више од једног спрата, а између њих су се налазиле улице и тргови. Међутим, најез-

У близини вулкана остале су само највеће громаде састављене од ужареног камења и метала ноји су били измешани са земљом и пепелом.

Ерупција вулкана Ерџијавеш Дага била је толико снажна да је лава доспела чак и на 60 километара од њега. Тако су неке стене пале чак и оно града Невшехира (1) а највише их је пало у Гереме (2).

ВУЛКАН САГА

де разних варварских племена често су уништавале овај град који би, опет, после више деценија или векова, ницао на истом месту. Тако је пре седам столећа имао 400.000 становника и био културни центар Анадолије јер су у њему постојали најстарији турски факултети: правни, теолошки, философски...

КАО СОЛИТЕРИ

Али, становници Кајсерија нису стрепели само од непријатеља који су уништавали њихову културу већ и од Ерџијавеш Дага: непрестано су у њега упирали поглед и ослушкивали да ли се пробудио.

Ова планина, висока 3916 метара, која се налази недалеко од града, данас је — угашен вулкан. Буд мења једино лети: тада показује „знаке живота“ па се са падина уздиже густа магла и дугачки праменови дима који замрачују снегом прекривене врхове и тако стварају утисак да је вулкан прорадио.

Некада није било тако. Вулкан је стално био активан, а лава из његовог гротла затрпавала

је околна места и савијала их са земљом остављајући испод пепела окамењене људе, културу... Пре више векова лава је направила и — један град.

Само два-три километара од Кајсерија налази се неколико стотина „кућа“ које људска рука није саградила: неке су високе као десетоспратнице, а неке, пак, сасвим ниске — око метар. Приликом страшне ерупције Ерџијавеш Дага која се десила, како се претпоставља, пре више хиљада година, лава је била силовито избачена из гротла, па је чак доспела и шездесетак километара од ове планине. Ипак, најкрупнији комади ужареног камења и метала, помешани са земљом и пепелом, пали су недалеко од Кајсерија — од тога су настале купасте „грађевине“ беле и жуте боје, местимично ишаране црвеним и зеленим нитима метала који је цурио низ њихове зидове док се лава хладила.

ВРАТА ИСПОД КРОВА

Гледано издалека, ово место подсећа на неки предео са друге планете. Између заштићених

Многи туристи долазе у област Кападокије, где се диве овом чуду природе.

Нене од ових громада висине су нао десетоспратнице, док друге имају само метар висине.

У њиховој унутрашњости, на каменим зидовима, насликане су — фреске.

РАДИО ГРАД

громада, на којима се налазе отвори слични саћу, вијугају наранџастим путевима посути светлуцавим сребрним и црвеним љуспицама метала. Само местимично, тамо где је земља браон боје, расту кржљави бусенови траве и лишајеви.

То је град Гереме — по њему се често и читава област погрешно назива — који је оживео у 13. веку. У време обнављања Византијске државе и крсташких ратова у овај део Кападокије долазе хришћански свештеници који се ту склањају од ратова; желели су да сачувају своје списе, фреске, културу... У купастим грађевинама од лаве они дубе мале просторије, уместо прозора на каменим зидовима праве дугуласте отворе, а скучене просторије у којима се настанују испод земље повезују ходницима. Да би се што боље заштитили од непријатеља и спречили их да уђу у њихова пребивалишта, монаси нису правили врата већ су у те необичне куће улазили кроз — прозоре. Помоћу ужета и дрвених чекрка успињали су се до првог, другог или трећег спрата, зависно на којој се висини налазио стан.

У овом необичном граду постојало је 365 манастира — за

сваки дан у години по један — од којих је данас сачувано само педесетак. А у њиховој унутрашњости, на каменим зидовима, насликано је на стотине фреска. И док у 13. веку, због крсташких ратова, централне области Византијског Царства доживљавају кризу у уметности, догле се у манастирима Геремеа монаси несметано баве зидним сликарством.

Данас туристи из целог света долазе да се диве овим необичним грађевинама које је природа сама направила. Гереме није мртав град: обично „оживи“ у октобру и новембру када прођу јаке врућине. Тада посетиоци остављају аутомобиле на посебном асфалтираном паркингу, купују улазнице, на киосцима хладне напитке и разгледнице и

Посетиоци овог града често у њему и преноће.

са водичима улазе у Гереме. У све манастире, подземне ходнике и станове исклесане у стенама уведена је струја па се туда, чак и по ноћи, несметано шета-

ју туристи. Јер, чак ни овај изум цивилизације не може да поквари утисак о том јединственом граду.

Б. Ј.

„ЗАГРЕБ 77”

на плочама

Jugoton

НОВИТЕТИ ЗА СВАКУ ДИСКОТЕКУ!
ПЛОЧЕ КОЈЕ ЋЕ ОБРАДОВАТИ СВАКОГ
ЉУБИТЕЉА ЗАБАВНЕ МУЗИКЕ

14 ИСТАКНУТИХ ИМЕНА
14 ХИТОВА НА СИНГЛ ПЛОЧАМА „ЈУГОТОН”
и 2 ЛП ПЛОЧЕ ФЕСТИВАЛА „ЗАГРЕБ 77”
УПРАВО СУ У ПРОДАЈИ!
КУПИТЕ ИХ ОДМАХ!

„ХАПО СРЦЕ”
Цо Марачић Маки (SY-29035)

„ВОЉЕЛА ЈЕ 'СЈАЈ У ТРАВИ”
„Индекси” (SY-29030)

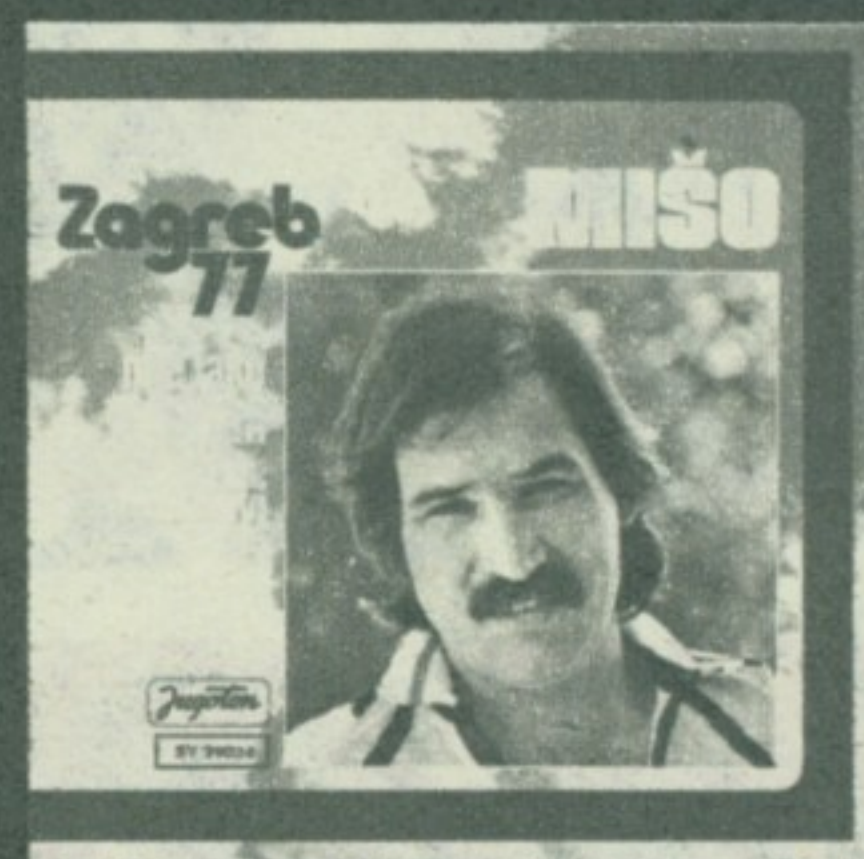
„ОСТАЈЕ НАМ МУЗИКА”
Љупка Динитровска (SY-29028)

„ПИСМА ЛИЈЕПА, ПИСМА
ДУГА” Ивица Шерфези (SY-29038)

„ЉУБАВИ, НОЋАС МАКОВИ
ГИНУ” Мики Јевреновић (SY-29032)

„НИЈЕ ЛАКО БИТИ САМ”
Мишо Ковач (SY-29034)

„НЕ ДАМ ГА, НЕ ДАМ ГА”
Неда Украден (SY-29040)

„ТКО ВИСОКО ДИЖЕ НОС”
„Нови фосили” (SY-29036)

„МАЈКО, ДА ЛИ ЗНАШ”
Оливер (SY-29029)

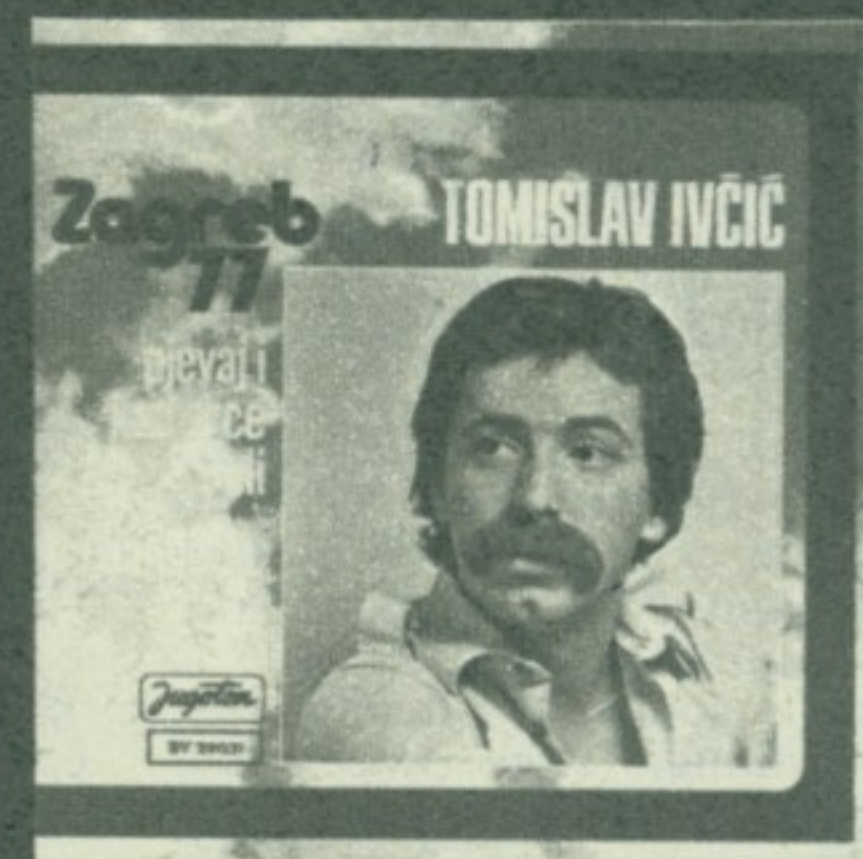
„НЕМА НИШТА МЕЂУ НАМА”
„Про Арте” (SY-29037)

„НЕГДЈЕ У МАГЛИ”
Радолка Шверко (SY-29039)

„СВЕ СЕ ВРАЋА, СВЕ СЕ ПЛАЋА”
Тереза (SY-29033)

„ПЈЕВАЈ И КАД СРЦЕ БОЛИ”
Томислав Ивчић (SY-29031)

„ЖИВИШ У ОБЛАЦИМА”
Здравко Чолић (SY-29027)

ДОКТОР БАКУЗИН: ЧИШЋЕЊЕ

...И КАО ШТО СТЕ МИ НАРЕДИЛИ, КУКУ САМ УРЕДИЛА. СВИ ПАПИРИ СУ БАЧЕНИ СЕМ ОНИХ ИЗ КАСЕ. ТЕ САМ ПОНЕЛА НА АЗУРНУ ОБАЛУ. КАД ИХ ПОТРОШИМ, ВРАЋАМ СЕ КУКИ. ПАНЧИТА

Да вам узмемо меру

За 12.000 „парди“ пушка, од 28.000 колико их је направљено од 1814. године, зна се код кога се налазе. Трагови осталих изгубили су се током ратова и револуција. Догађа се да се понека од њих појави у чувеној старој фирми „Парди“ у Кући Одли у Лондону, извучена на светло дана са тавана неког, рецимо, француског замка. И то најчешће у стању као да је јуче направљена. Велики број таквих старина завршава на аукцијама код Сотбија достижући астрономске цене.

Јер, „парди“ су најбоље, најчувеније и, наравно, најскупље спортске пушке на свету, сан, углавном недостижан, сваког страственог ловца. Најједноставнији модел кошта 4500 фунти, односно 14,5 милиона старих динара, док је недавно плаћена досад највиша сума у износу од око 28 милиона!

Упркос томе, наручбине пљуште са свих страна света, а муштерије стрпљиво чекају и по 3 пуне године на своју пушку, пошто фирма може годишње да направи свега 80 комада. Пушке ручно израђују 54 врхунска мајстора уз помоћ 25 ученика.

У ШТА ЖЕЛИТЕ ДА ПУЦАТЕ?

Први мајстор Парди који је правио пушке звао се Џејмс, родио се 1732. и имао дућан у подножју лондонског Тауера. Имао је и седморо деце од које се најмлађе звало такође Џејмс. Са њим су „парди“ пушке закорачиле у историју. Он је 1814. отворио радионицу на Лестер Скверу, а нешто касније дочепао се и радње у Оксфорд Стриту у којој је, пре тога, банкротирао Џо Мантон.

Али, ускоро су и њему престале да цветају руже. Једне вечери, док је утучено спуштао капке свога дућана, улицом је прошао богати лорд Бентинк, његова муштерија. „Како посао?“

упитао га је. „Никако“, одвратио је Парди. „Колико сутра вероватно нећу морати да се мучим око спуштања капака!“ „Можда могу да вам помогнем, сутра ћу довести овамо неколико пријатеља“ обећао је лорд.

Сутрадан готово половина енглеског племства продефиловала је кроз радњу да наручи пушке и од тог часа „Парди“ зна само за успехе. Године 1863. трећи по реду Џејмс Парди, звани Млађи, постао је глава предузећа које је пресељено 1877. у Улицу Одли. Заменио га је 1909. син Атол Стјуарт, а овога син Том.

Том се, као последњи из породице Парди, повукао из посла 1954. а на челу фирме данас је Ричард Бомон, чија је страст према савршеним ловачким пушкама у најоштријој супротности са урођеном му мржњом према убијању животиња!

Кућа Одли смештена је у отменој четврти Мејтер. Овде се само примају наручбине, води администрација, чувају успомене и испоручују готове пушке.

Муштерија која крочи у Кућу Одли проћи ће кроз двочасовни ритуал који се није мењао од почетка 19. века.

Директор фирме Лоренс Солтер прво ће се распитати да ли купца интересује лов на птице, јелене, дивље животиње или гађање у неживе мете као што су глинени голубови. Тек када се купац тачно изјасни, почиње разговор о самој пушци.

Добра пушка, то је гесло код „Пардија“, мора да буде природни продужетак руке ловца и јединствена као отисак прстију. Тек када се установи који калибар ловац жели, прелази се на саветовање о цевима. Оне се праве од најфиније немачке легуре никла и челика. Кују се у Белгији, потом шаљу у „Пардијеву“ радионицу где се обрађују према потребама сваког наручиоца.

„Дужина цеви може да варира од 63,5 до 81 cm, каже Лоренс Солтер. „Уколико купац жели двоцевку, постављамо цеви једну до друге водоравно, или једну изнад друге. Многи наручују 4 цеви, пар за дивљач, пар за гађање глиневих голубова“.

ГАЂАЈТЕ МЕ МЕЂУ ОЧИ!

Разговор потом прелази на жељену густину хица, а онда на кочницу — „Парди“ нуди и аутоматску и неаутоматску верзију овог сигурносног уређаја. Што се тиче обарача, може се добити један, два или један једини са двоструком акцијом за обе цеви.

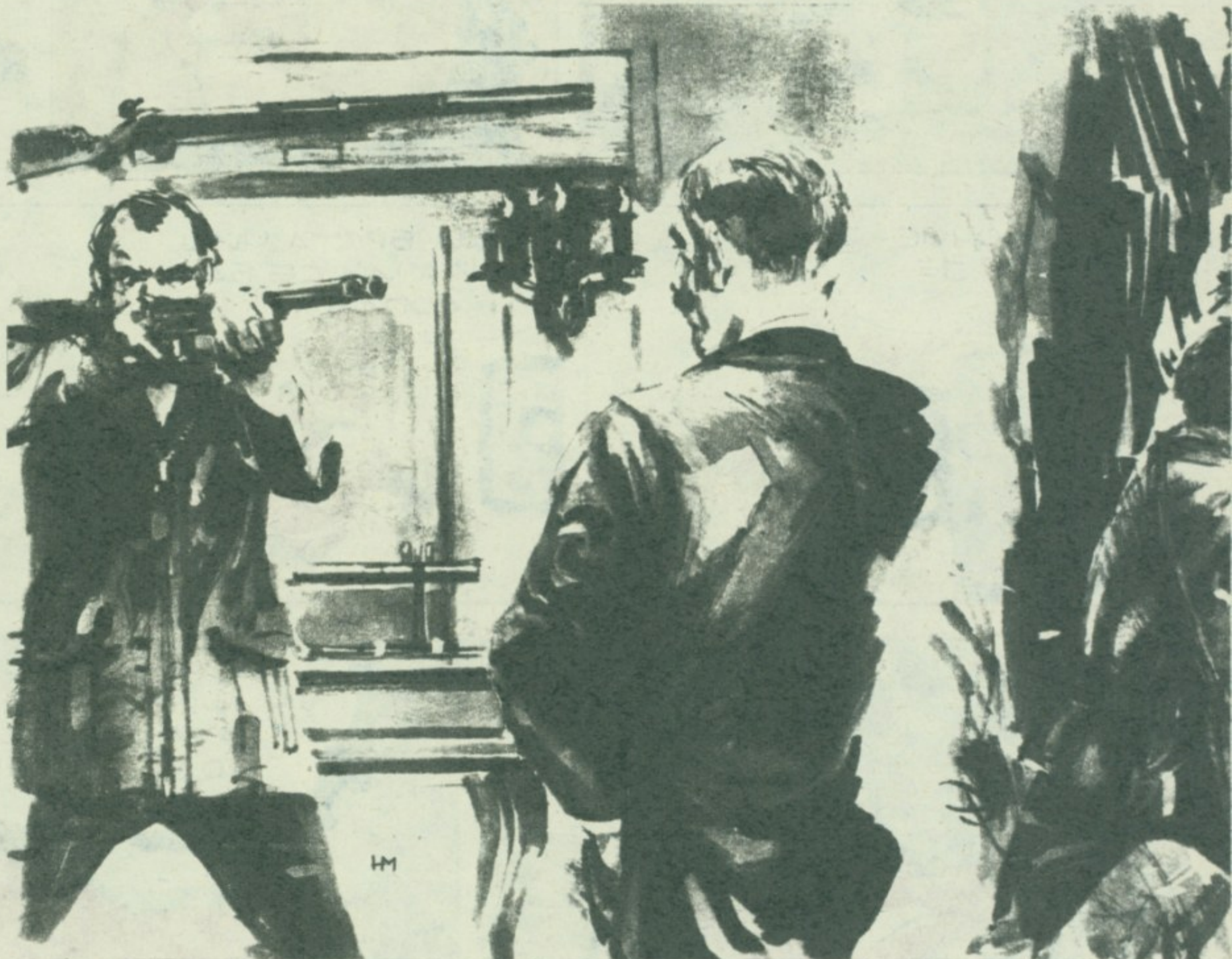
Кундак је, опет, посебна

ПУШКА „ПАРДИ“ ЈЕ САН СВАКОГ СТРАСТВЕНОГ ЛОВЦА. ИСПУНИТЕ ГА САМО ОНАЈ КО ПЛАТИ ИЗМЕЂУ 14 И 28 МИЛИОНА И ПРИЧЕКА ОКО ТРИ ГОДИНЕ. ЗАУЗВРАТ, ДОБИТЕ НАЈБОЉЕ СПОРТСКО ОРУЖЈЕ НА СВЕТУ КОЈЕ ЋЕ ГА, БЕЗ ОПРАВКЕ, СЛУЖИТИ ЦЕЛОГ ЖИВОТА.

прича. Кундаци се тешу ручно из комада француске ораховине савршених влакана. Сваки комад дрвета одабира Лоренс Солтер лично код једне мале фирме на југу Француске. Он ће купца упитати да ли му је потребан кундак са ручком као код пиштоља какав се обично ставља на лаке пушке и оне за гађање глиневих мета, или прав, чисте линије. Амерички ослонац за образ шири је од енглеског. Усадник је дрвени део уз сам почетак цеви који се хвата левом руком. Да ли

да направила имала је златне фазане, ловачке псе и веверице од почетка кундака до краја цеви. Солтер сматра да је то најнеукуснија пушка коју је икада видео — и најскупља!

Солтер мора да зна и муштеријину одлуку о тежини пушке. Пушка за лов на дивљач може да тежи од 2,8 kg до око 3,5 kg мада, према жељи, може да буде и тежа. Највеће оружје које је „Парди“ икада направио била је пушка за лов на слонове тежине скоро 6,5 kg. Испаливала је метке

да буде стандардан или дебљи?

На реду је крај кундака. Да ли муштерија жели јасгучић с опругом за ублажавање трзаја? Ако жели, хоће ли стандардни од гуме или финији пресвучен кожом? Онда мора да размисли о плочици кундака — малом златном или сребрном диску углављеном у кундак са личним иницијалима, монограмом или грбом. Ако се плати више, то ће бити урезано у само дрво.

Најискићенија пушка коју је фирма „Парди“ ика-

тешке 56 gr убојите снаге топовског ђулета.

После овог Солтер ће замолити купца да му дозволи да га детаљно премери. Затим ће му дати нарочиту пушку, показати слику сићушне патке у лету на крају Дугачке собе и рећи му да је гађа. Кад купац повуче обарац, из цеви излази дуг танак зрак светлости. Муштерија мора нагло да подигне пушку и гађа патку неколико пута.

Положај светлосног снопа показује све ловачке мане будућег власника пушке, нарочито тенденцију да за-

носи улево или удесно. Овај податак је драгоцен јер ће тако да исправи ловчеве урођене недостатке. Следећа Солтерова молба је чудна: тражиће да муштерија уperi пушку у њега — право међу очи:

„На основу овога могу много да закључим о ловчевом виду“ каже он. — „Свако стање вида можемо да надокнадимо подешавањем нагиба кундака. Истешемо га криво — горе, доле или са стране — тако да је око ловца савршено постављено и гледа тачно кроз центар нишана“. Најзакривљенији кундак прави се за пушку која се поставља између очију, односно за разроке људе. Ова мана не умањује стрељачку способност ловца!

ПОНОЋНИ СЈАЈ

Управа повремено писмено обавештава муштерију о фазама рада на пушци. За то време она пролази кроз веште руке ливаца цеви, стручњака за механику, мајстора за затвараче, за ударни механизам и обраду дрвета, бушиоца цеви.

Затим оних који глачају, ојачавају и брунирају пушку! Ови последњи користе фини угљену праšину ка-

ЧИТАШ
Здраво!
ИМАШ
ПРАВО!

ди" ће трајати читав људски век без поправке или замене делова. У фирми сматрају да цеви треба мењати сваких 60 година, но то је изlišно. Експериментално је из једне једине цеви испало милион метака и цев се проширила тек за шестоти део сантиметра!

Купци прошлости били су искључиво племићи и крунисане главе. Британска краљица Викторија била је захвална муштерија која је свога супруга и синове даривала многим „парди“ пушкама са угравираним посветама на кундацима.

Њен син Едвард VII био је одличан стрелац, а његов син Џорџ V један од најбољих ловаца свих времена. Последња пушка направљена за њега, лака као перце с обзиром на његову старост и ослабљене рефлексе, чува се као реликвија у Дугачкој соби Куће Одли.

Сви страни краљеви и цареви без изузетка, били су такође „Пардијеве“ муштерије, а једна од најомиљенијих шпански краљ Алфонсо. Њега памте по томе што би, кад год је долазио у Лондон, право са станице ишао у Кућу Одли. Маркиз Рипон важи за светског рекордера у тамањењу животиња: сматра се

3 а Париз, „град светлости“, са раскошно осветљеним булеварима, палатама које се купају у светлосним млазевима рефлектора, хотелима и баровима са блештавим неонским рекламама, кажу да је лепши и занимљивији ноћу него дању.

Вратимо се у прошлост, у средњи век, када је Париз био град без светлости, град таме...

... У ноћима без месечине ретко ко би се усудио да изађе на мрачне улице. Људи су одлазили на спавање врло рано јер су штедели свеће које су у то доба биле веома скупе. Мрачне улице постајале су тада царство мачака и паса луталица који би се разбежали на топот коња градске страже која је са бакљама крстарила градом. За тренутак би светлост бакљи осветлила камене зидове кућа, а када би се удаљила, све је опет утонуло у мрак.

У целом Паризу, у ствари, била су постављена само три фењера са свећом: на Тргу Гран-Шатле код градског затвора, на кули Нел на париском пристаништу и на улазу у париско гробље. Ови фењери, практично, нису били ни од какве користи пошто је светлост коју су бацали била врло слаба и бледа.

ДА ВАС ОТПРАТИМ ДО КУЋЕ!

Овако мрачан град постао је прави рај за лопове и убице, па су се људи чували да ноћу изађу на улице. Ускоро су власти увиделе да нешто треба предузети: наређено је да сви грађани Париза ноћу на свом прозору држе упалену свећу. Одлука је изазвала буру протеста јер су свеће биле врло скупе и грађани нису могли да дозволе себи такав „луксуз“.

Године 1558. у Паризу је на пет стотина улица распоређено 1500 фењера, који горе од десет часова увече до четири часа ујутро. Трошкови оваквог осветљења улица били су врло велики и Париз поново тоне у мрак...

Негде пред крај 17. века извесни опат Лаудати организовао је неку врсту „предузећа“ које је помагало грађанима Париза када би се ноћу нашли на улици. Опатови људи носили су дугачку мотку на чијем је крају био окачен фењер са свећом и крстарили ноћу градом нудећи грађанима да их отпрате до куће за пристојну суму новца.

Ово „предузеће“ држало се више од једног века.

Луј XIV, Краљ Сунце, дао је наређење да се у 912 париских улица распореди 2730 фењера. У десет увече, на знак великог звона, фењери су се истовремено палили у шеснаест квартова. Град је био знатно светлији него раније и људи су, углавном, били задовољни.

Париски ноћни странар из 17. века.

МРАЧНИ ДАНИ ГРАДА СВЕТЛОСТИ

»МЕСЕЧИНА ЈЕ РАЧУНАЛА НА ФЕЊЕРЕ, ФЕЊЕРИ СУ РАЧУНАЛИ НА МЕСЕЧИНУ, А НИЈЕ БИЛО НИ ФЕЊЕРА НИ МЕСЕЧИНЕ. ЈЕДИНО ЈЕ ОЧИГЛЕДНО ДА СЕ НЕ ВИДИ НИШТА!« КОМЕНТАРИСАЛИ СУ ПАРИЖАНИ ГРАДСКО ОСВЕТЉЕЊЕ 1666. ГОДИНЕ.

Међутим, ово је изискивало велике трошкове, па су власти решиле да се фењери пале само у ноћима без месечине!

Постојао је још један начин за штедњу скупоцених свећа у фењерима: људи који су били задужени да их пале избушили би на средини свеће рупу која је ишла до самог фитиља, напунили је водом, а онда је запушили. Када би фитиљ догорео до тог нивоа, свећа се гасила и тако се дешавало да готово цео град остане у мраку! Тада је Париз поново постајао рај за лопове, убице и пробишвете. Чувени бандит Картуш и његова дружина обилато су користили овај начин штедње.

ПРОНАЂЕН ЈЕ ПЛИН

Пред крај 18. века почеле су да се користе лампе на рафинисано уље и фењери којима је додата једна врста рефлектора од полираног метала па су били знатно јачи него раније.

Једини проблем је био како спречити згушњавање уља зими, али је и он решен тако што је мали резервоар уља повезан са

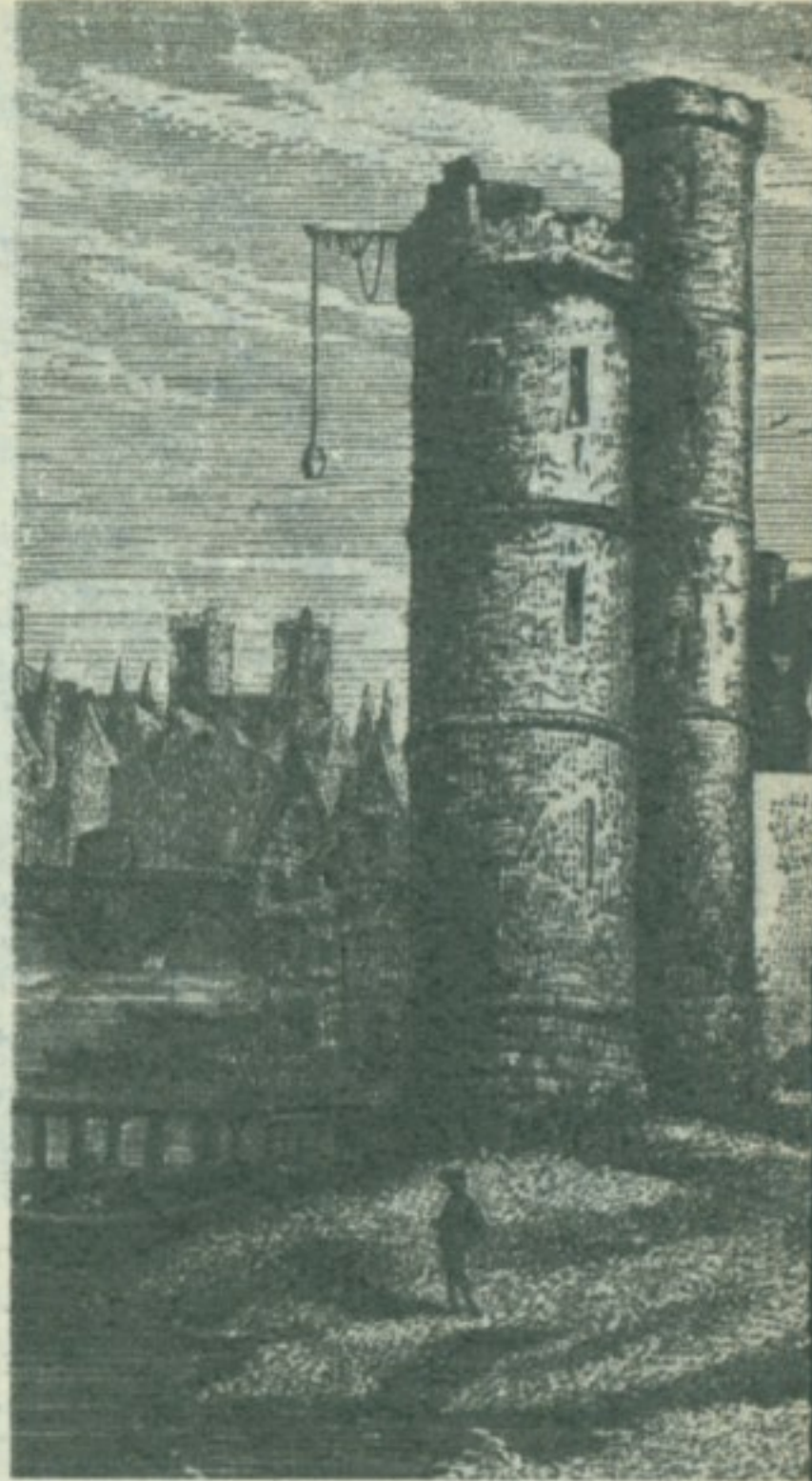
металном шипком која је топлоту пламена преносила на уље.

Међутим, код фењера са лампама на уље светлост је давао само голи пламен фитиља јер се до тада још нико није сетио да на лампу постави стаклену цев која би штитила пламен и, истовремено, ширила светлосни круг (као код плинских светиљки).

На ову идеју први је дошао Швајцарац Арган: он је стаклене цеви поставио на све фењере и тако им обогатио светлост. Извесни Кенке, Парижанин, присвојио је овај проналазак и постао славан док је Арган заборављен умро у највећој беди.

Арганов проналазак начинио је праву револуцију у осветљавању града градова нарочито када су уведене плинске лампе.

Тада је дошло до Француске револуције и фењери су добили сасвим другу улогу. Углавном су били

Нула Нел на париском пристаништу — једна од ретких грађевина са фењером.

док га је маса пењала на стуб.

По завршетку револуције, Париз је осветљаван на све могуће начине, почев од Арганових фењера, па све до услужног „предузећа“ опата Лаудатија. А онда је пронађен нов начин осветљавања — плин! Први је почео да га користи Филип Лебон: он је 1799. године неколико плинских лампи окачио као рекламу на свој хотел. Људи су се плашили да учине то исто, због евентуалне експлозије плина. Међутим, 1839. године дилема је била решена и 12.800 лампи на плин Аргановог типа, осветљавало је Париз. Плинско осветљење постало је неприкосновено...

... Све до доласка електричног осветљења, први пут на Тргу Конкорд 1840 године.

М. Ј.

Пролаз Веро-Додат у Паризу међу првима је осветљен плинским светлом

да их је устрелио око пола милиона. И умро је, наравно у стилу — гађајући „пардијем“ јато птица у лету.

Срећом, доба великог лова углавном припада прошлости захваљујући активности бораца за заштиту природе и света дивљачи. Људи из „Пардија“ сматрају да је то добро и да будућност стрелаштва лежи у неживим метама попут глиених голубова. Такве мете су изванредан испит стрелачке вештине и гађање у њих постаје све популарнији спорт.

Б. Д.

БИМ И БУМ

JOE MUSIAL

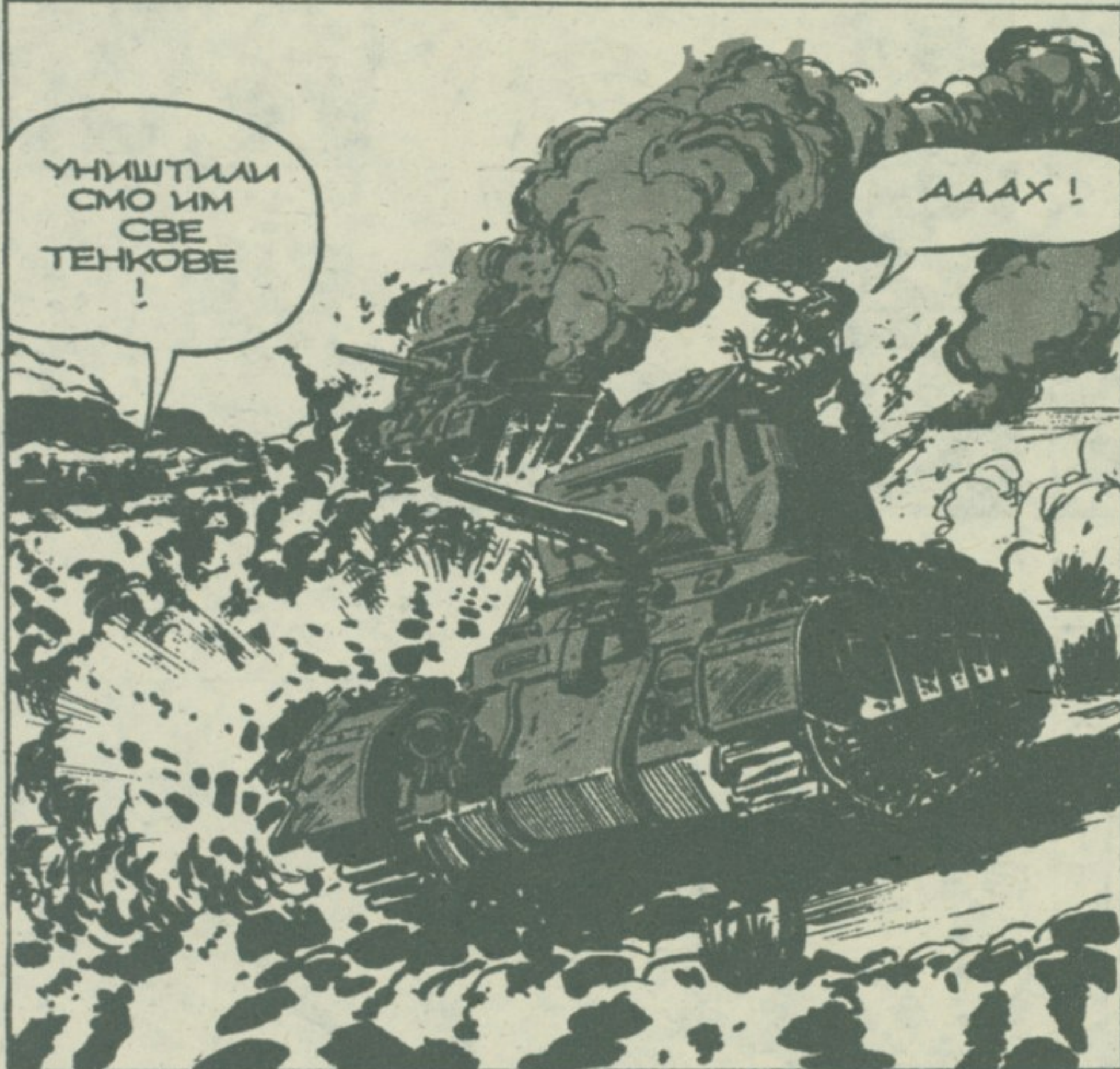

BAVALU

СТРИП

БЕЛА ЛИСИЦА

ЗА ВРЕМЕ ДРУГОГ СВЕТСКОГ РАТА ОГОРЧЕНЕ БОРБЕ ВОДИЛЕ СУ СЕ И У АФРИЦИ. НЕМЦИ СУ, У ПОЧЕТКУ, ЗАДАЛИ ВЕЛИКЕ ГУБИТКЕ ЕНГЛЕЗИМА ...

ЗА ТО ВРЕМЕ У ЕНГЛЕСКОЈ, У ПЕТНАЕСТОЈ ОКЛОПНОЈ ДИВИЗИЈИ, СТИГЛА ЈЕ НОВА ГРУПА РЕГРУТА...

НАРЕДНИК СТОУН СЛЕГНУ РАМЕНИМА ...

И ТАКО, НЕКОЛИКО ДАНА КАСНИЈЕ, ХЕНРИ ХЕЈЛ СЕ НАШАО У СТРОЈУ...

ВЕЖБЕ СУ СЕ ЗАВРШИЛЕ И СВИ СУ ПОКАЗАЛИ ДОБРЕ РЕЗУЛТАТЕ... СЕМ ХЕНРИ-ЈА...

НЕВЕРОВАТНО! ТИ НЕ ЗНАШ ДА МАРШИРАШ, НЕ ЗНАШ ДА ПОЗДРАВЉАШ...

ДОБРО... ШТА ДА РАДИМО С ТОБОМ?

НАРЕДНИКУ БРЕДИЈУ СЕ СВИЂАЛА ХЕНРИЈЕВА ОДЛУЧНОСТ...

МРТАВ ЈЕ! ДА ВИДИМ ШТА ЈЕ С НАРЕДНИКОМ БРЕДИЈЕМ!

САМО ШТО СЕ ХЕНРИ УДАЛИО, ЊЕГОВ ТЕНК ЈЕ ЕКСПЛОДИРАО...

ИМАО САМ СРЕЋУ!

ДОЈУРИО ЈЕ ДО БРЕДИЈЕВОГ ТЕНКА...

ПОГИБЕЛ ЈЕ, АЛИ ЈОШ ДИШЕ!

ГУСТ ДИМ И ВАТРА СКРИВАЛИ СУ ХЕНРИЈА И БРЕДИЈА...

ЗНАМ КАКО КЕМО ИМ УМАЊИ!

КАДА СУ НЕМЦИ СТИГЛИ ДО БРИТАНСКИХ ТЕНКОВА...

ЈЕСИ ЛИ НЕКОГ ЗАРОБИО?

НЕ! СВИ ЕНГЛЕЗИ СУ МРТВИ!

НЕМЦИ УБРЗО НАПУСТИШЕ БОЈИШТЕ...

БИЛО БИ ЛАКО ДА САМ САМ...

СУНЦЕ ЈЕ НЕМИЛОСРДНО ПЕКЛО, АЛИ ХЕНРИ ЈЕ УПОРНО ИШАО ДАЉЕ...

ОСТАЛИ СМО САМО БРЕДИ И ЈА! НАПЛАТИКЕМО МИ ТИМ ХУЛАМА!

КАДА ЈЕ БРЕДИ ИЗГУБИО СВЕШТ, ХЕНРИ ГА НИ ТАДА НИЈЕ НАПУСТИО...

ПЕДЕСЕТ КИЛОМЕТАРА ТРЕБА ДА ПЕШАЧИМ ДО БАЗЕ! ИЗДРЖАКУ ЈА!

ИЗА ОНИХ СТЕНА НАКИ КЕМО ЗАКЛОН, А МОЖДА И ХРАНУ!

ЧАС КАСНИЈЕ,
ХЕНРИ ЈЕ НАИ-
ШАО НА ТРАГ
ДИВЉАЧИ...

ЕВО
ХРАНЕ ЗА
НЕКОЛИКО
ДАНА!

ЊИХ ДВОЈИЦА
СУ УПРАВО СЕДЕ-
ЛИ КРАЈ УЛАЗА У
ПЕКИНУ И ХЕНРИ
ЈЕ ПОШАО ДА ЈЕ
ИСТРАЖИ...

ВЛАЖНО ЈЕ!
У БЛИЗИНИ
ЈЕ СИГУРНО И
НЕКИ ИЗВОР!

КАДА СЕ БРЕДИ
ОСВЕСТИО...

ХАЈДЕ, НАРЕДНИМЕ,
НАВАЛИТЕ!

ШТА...ШТА
СЕ ДОГОДИЛО?
ГДЕ...ГДЕ
СМО?

ХЕНРИ МУ ЈЕ У-
КРАТКО ИСПРИЧАО...

ОСТАВИ МЕ ОВДЕ, ХЕНРИ!
НЕКЕШ СЕ ПРОБИТИ СА
МНОМ КРОЗ ОВУ ПУСТИ-
ЊУ!

НЕ
ДОЛАЗИ У ОБЗИР!
ИМАМО ХРАНЕ, ЈОШ
САМО ДА НАЂЕМО
ВОДУ

ЊЕГОВ ИНСТИНКТ
ГА НИЈЕ ПРЕВАРИО...

САД
МОЖЕМО
ДА КРЕНЕМО
ДАЛЕ!

СПУСТИЛА СЕ ХЛАДНА
НОК А ХЕНРИ ЈЕ И ДА-
ЛЕ ИШАО НАПРЕД. ЗВЕ-
ЗДЕ СУ МУ ПОСЛУЖИЛЕ
УМЕСТО КОМПАСА...

ЕНО, КОД ОНОГ
УЗВИШЕЊА РЕ-
МО СЕ ОДМО-
РИТИ!

ПУСТИ МЕ,
ХЕНРИ! МО-
ЖДА МОГУ
ДА ХОДАМ...

ВЕК ЈЕ
СВАЊУЛО
КАД СУ
СТИГЛИ ДО
ГРЕБЕНА...

СТАРА
ГРОБНИЦА!
ТРАГОВИ!
НЕКО ЈУ ЈЕ
НЕДАВНО
ПОСЕТИО!

У МАЊЕМ САРКОФА-
ГУ НАЛАЗИЛА СЕ РА-
ДИО-СТАНИЦА, А У
ВЕКЕМ...

ТАЈНА ВРАТА!
ВОДЕ У ДРУГУ
ПРОСТОРИЈУ
КОЈА ЈЕ ПУНА
ОРУЖЈА И
МУНИЦИЈЕ!

КАДА ЈЕ ХЕНРИ ИЗИШАО НА
СВЕЛОСТ ДАНА, БРЕДИ ЈЕ ОПЕТ
ИЗГУБИО СВЕШТ...

БИЛО ИМ ЈЕ ПОТРЕБНО
ЈОШ ХРАНЕ ДА НАСТАВЕ ПУТ...

ПОШТО СЕ УВЕ-
РИО ДА НЕМА НИ-
КОГ У БЛИЗИНИ,
ХЕНРИ ЈЕ УШАО
УНУТРА...

РЕКАО
БИХ ДА СЕ У
ОВИМ САРКО-
ФАЗИМА НЕ
НАЛАЗЕ МУМИ-
ЈЕ...

ОВЕ ПТИЦЕ
ВАЈДА МОГУ
ДА СЕ
ЈЕДУ!

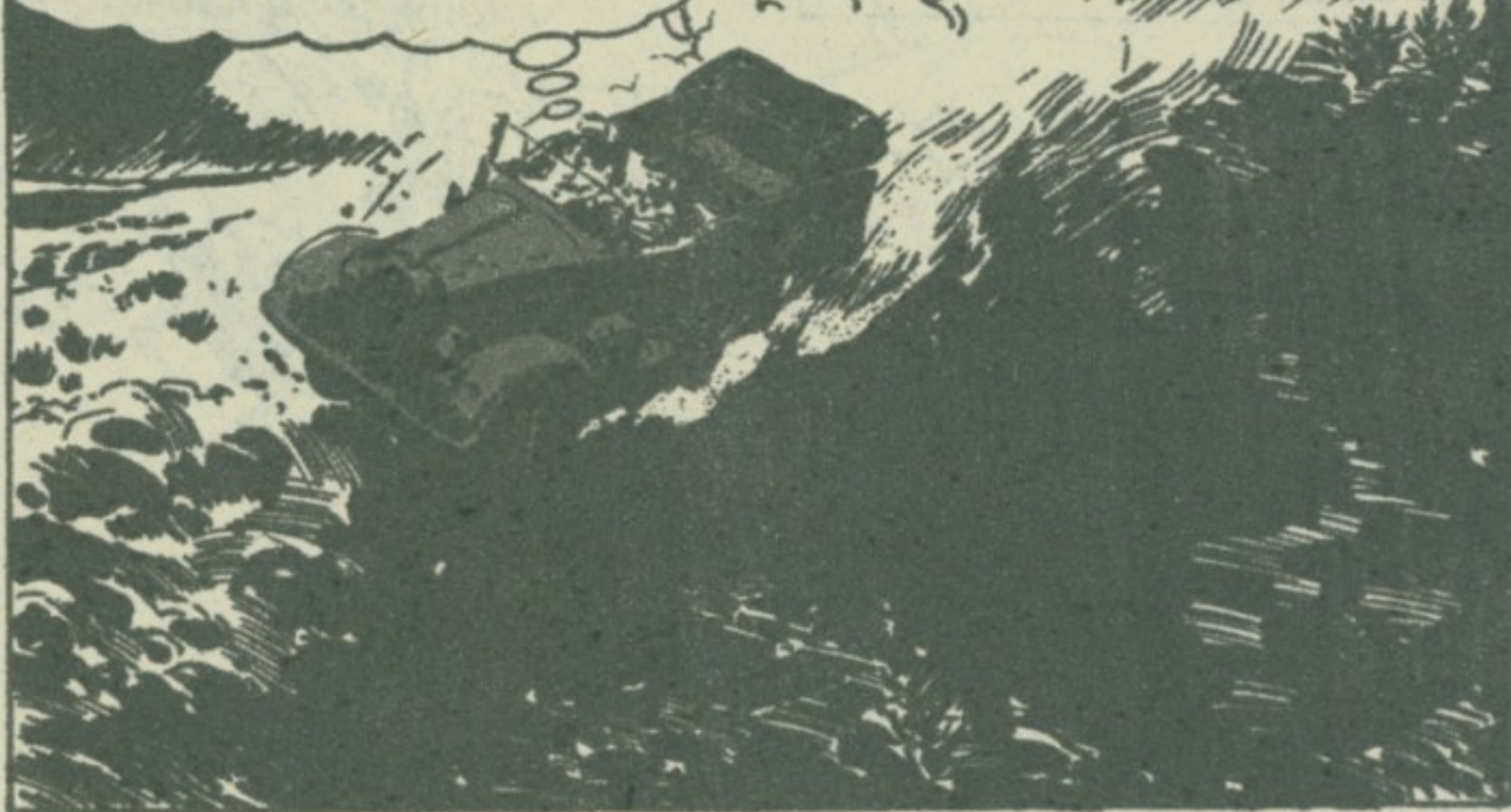

ХЕНРИЈЕВ НЕПО-
ГРЕШИВИ ИНСТИНКТ
МУ ЈЕ КАЗАО ДА
ВОЗИЛО КОЈЕ МУ
СЕ ПРИБЛИЖАВАЛО
НИЈЕ БРИТАНСКО...

БОЈЕ ДА
УГАСИМ ФАРОВЕ
И САКРИЈЕМ
СЕ НЕГДЕ!

НЕ ЗНАМ КОЛИКО
ЈЕ СТРМА ОВА ПА-
ДИНА, АЛИ МОРАМ
ДА РИЗИКУЈЕМ...

ИЗГЛЕДАЛО ЈЕ ДА ЊЕ СЕ ЏИП СВА-
КОГ ТРЕНУТКА ПРЕВРЊУТИ...

МОРАМ ЧВРСТО
ДА ДРЖИМ
ВОЛАН!

ХЕНРИ ЈЕ УСПЕО ДА СЕ ЗАУСТАВИ
НА ДНУ ЈАРКА...

ВАЉДА МЕ
НЕКЕ
ПРИМЕТИТИ
!

НИ ТРАГА ОД
ПАТРОЛНИХ
КОЛА!

КУДА
ДА
ВОЗИМ
?

ИЗНЕНАДА ЈЕ БРЕ-
ДИЈЕВО БОЛНО ЈЕЧА-
ЊЕ ЗАПАРАЛО ТИШИНУ.

ХЕЈ!
ШТА ЈЕ
ТО?

ХЕНРИ ЈЕ ДРЖАО
ПРСТ НА ОБРАЧУ...

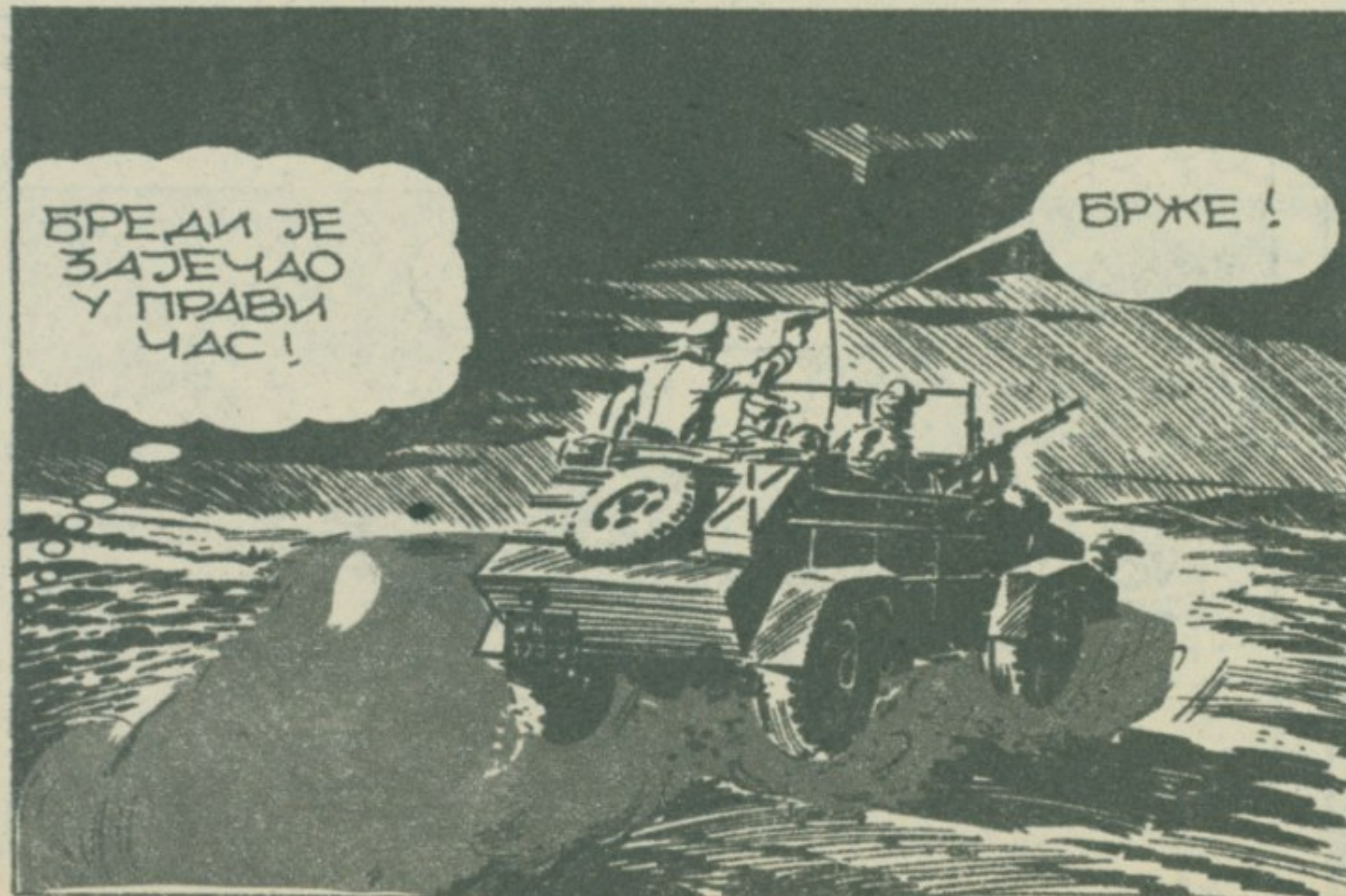
МОРА ДА
ЈЕ ЗАМКА У
ПИТАЊУ
!

БЕЖИМО!

БРЕДИ ЈЕ
ЗАЈЕЧАО
У ПРАВИ
ЧАС!

БРЖЕ!

АЛИ ХЕНРИЈЕВЕ НЕВОЉЕ ЈОШ НИ-
СУ ПРЕСТАЛЕ...

СУВИШЕ ЈЕ СТР-
МО И КЛИЗАВО!

ДА БИ НЕКАКО УСПЕО ДА СЕ ИЗВУЧЕ ИЗ ЈАРКА, ХЕНРИ ЈЕ ПОДМЕТНУО КАМЕНЕ...

НАДАМ СЕ ДА МОЈ ТРУД НЕЋЕ БИТИ УЗАЛУДАН!

И ТЕК ДВА ЧАСА КАСНИЈЕ...

НАЈЗАД!

ЈОШ ИСТОГ ДА-НА ХЕНРИ СЕ ПО-ЈАВИО У БАЗИ...

ТВОЈА ПРИЧА ЗВУЧИ НЕВЕРОВАТНО!

ПИТАЈТЕ НАРЕДНИКА БРЕДИЈА!

АЛИ, ОН ЈЕ У БЕСВЕСНОМ СТАЊУ!

КАДА СЕ БРЕДИ ОПО-РАВИО...

НЕ ЗНАМ КАКО МУ ЈЕ ТО УСПЕЛО, АЛИ У-БИО ЈЕ ТРИ НЕМЦА И ДОКОПАО СЕ ЊИХОВОГ ШИПА!

МОРАЊУ ДА СЕ ИЗВИНИМ ХЕНРИЈУ!

А МИ СМО БИЛИ ТАКО НЕПОВЕРЉИВИ ПРЕМА ТЕБИ!

НЕКОЛИКО ДАНА КАСНИЈЕ КАДА ЈЕ БРЕДИ МОГАО ДА УСТАНЕ, ЕНГЛЕЗИ СУ ПОШЛИ ДА ИСТРАЖЕ НЕМАЧКО СКЛАДИШТЕ ОРУЖЈА...

ХЕНРИ, РЕКАО БИХ ДА ИДЕМО У СУПРОТНОМ ПРАВЦУ! АЛИ, ВИШЕ ВЕРУЈЕМ ТЕБИ НЕГО МАПИ!

ОВАКО КЕМО ИЗБЕКИ НЕМЦЕ!

ДА! НЕ БИ ВА-ДАЛО ДА НА-ЛЕТИМО НА ЊИХ!

БОЈИМ СЕ ДА ЊЕ ОНИ САДА ПА-ТРОЛИРАТИ ЧИТАВОМ САХА-РОМ ПОШТО СМО ИХ МАЛО УЗ-ДРМАЛИ!

МИСЛИШ ДА ЋЕ ПОСТАВИТИ СТРАЖУ КРАЈ СВОГ СКЛАДИШТА?

ГОТОВО САМ СИГУРАН У ТО!

СВИ СУ САДА ИМАЛИ НЕОГРАНИ-ЧЕНО ПОВЕРЕЊЕ У ХЕНРИЈА И ЊЕМУ СУ СВЕ ПРЕПУСТИЛИ...

И ШТА ПРЕДЛАЖЕШ?

ДА СЕ ОВДЕ УЛОГОРИМО И САЧЕКАМО ДА ПАДНЕ МРАК!

У ПОНОК ...

ВРЕМЕ ЈЕ
ДА
КРЕНЕМО,
МОМЦИ
!

ХЕНРИ ЈЕ СВЕ ВРЕМЕ ДАВАО УПУТСТВА
О КУРСУ КРЕТАЊА ...

ЕНО ОНЕ ГРОБ-
НИЦЕ, ХЕНРИ!
НЕ ВИ-
ДИМ НИ-
КОГ!

ЈА ОСЕКАМ НЕ-
ПРИЛИКУ ...
ПОКИ КУ САМ
ДА ИЗВИДИМ!

МАЈОР ПЕТИГРУ МУ ЈЕ ДОЗВОЛИО
ДА КРЕНЕ МАДА СЕ ПРИБОЈАВАО ЗА
ЊЕГОВ ЖИВОТ ...

НЕ ДОПА-
ДА МИ СЕ
ОВА
ТИШИНА
!

ИЗНЕНАДА ...

ПРОТИВ-
ТЕНКОВСКИ
ТОПОВИ! НЕ МО-
ЖЕМО ДА ИМ СЕ
СУПРОТСТА-
ВИМО!

ХЕНРИ ЈЕ БРЗО УКЛУЧИО
ТОКИ-ВОКИ ...

ХЕНРИ ЗОВЕ „БЕЛУ ЛИ-
СИЦУ“! НЕПРИЈАТЕЉ
ЧЕКА У ЗАСЕДИ!

МЕТАК ЈЕ ФИЗУКНУО КРАЈ ХЕНРИ-
ЈЕВЕ ГЛАВЕ. МОРАО ЈЕ ДА СЕ ПРЕДА ...

ЈЕ ДАН
ПОГРЕШАН
ПОКРЕТ И
ГОТОВ СИ!

ТАДА ОДЈЕКНУШЕ ЕКСПЛО-
ЗИЈЕ ОКО ЕНГЛЕСКИХ ТЕН-
КОВА ...

НИЈЕ ТРЕ-
БАЛО ДА
ДОЗВОЛИМ
ХЕНРИЈУ ДА
ИДЕ САМ!

НЕМЦИ СУ БЕСЧЕЛИ ШТО ЈЕ ХЕНРИ
ОТКРИО ЊИХОВУ ЗАСЕДУ ...

ОДВЕДИТЕ ГА МАЈОРУ НА СА-
СЛУШАЊЕ! АКО БУДЕ ТВРДОГЛАВ,
УБИЈТЕ ГА!

РАЗУМЕМО!

ВЕЗАЛИ СУ ГА И БАЦИЛИ У ЈЕДАН ТЕНК ...

ХЕНРИ ЈЕ МОГАО ЛАКО ДА СЕ ОРИЈЕНТИШЕ У ПРОСТОРУ И САДА ЈЕ ЗНАО КУДА ГА ВОДЕ ...

МАЈОР КОНРАД НИЈЕ ПОКАЗАО ВЕЛИКО ИНТЕРЕСОВАЊЕ ЗА ЕНГЛЕЗА ...

ОСТАВИТЕ ГА САМОГ! ВАС ДВОЈИЦА МОЖЕТЕ ДА ИДЕТЕ!

ДА, МАЈОРЕ!

РАЗУМЕМО!

ДА ГА ПИТАМО КО ЈЕ И КАКО ЈЕ УХВАЊЕН?

НИЈЕ ПОТРЕБНО! МИЛЕР МИ ЈЕ ВЕК ТЕЛЕФОНИРАО И ОБАВЕСТИО О СВЕМУ! НЕГО, РЕЦИТИ МЕНИ ЗАШТО СИ ИШАО ИСПРЕД ВАШИХ ТЕНКОВА?

НАЊУШИО САМ ВАС ПА САМ КРЕНУО У ИЗВИЈАЊЕ!

МАЈОР ЈЕ ПОВЕЩЕО. НИЈЕ МОГАО ДА ВЕРУЈЕ ДА ЈЕ ЈЕДАН ОБИЧАН ВОЈНИК ОТКРИО ЊИХОВО СКЛОНИШТЕ ...

РАЗУМЕМО!

ХЕНРИ СЕ НАШАО У МРАЧНОМ ПРЛАВНОМ ПОДРУМУ ...

САДА, КАДА ЈЕ ОСТАО САМ, РАЗМИШЉАО ЈЕ КАКО ДА СЕ ИЗВУЧЕ ИЗ ОВЕ РУПЕ ...

ХЕНРИЈУ ЈЕ НАЈТЕЖЕ БИЛО ШТО ЈЕ МОРАО ДА СЛУША ЈАУКЕ ЗАТВОРЕНИКА ИЗ СУСЕДНИХ КЕЛИЈА ...

НЕЕ! НИШТА ВАМ НЕКУ РЕКИ! АААА!

Трљањем конопца о зид, покушао је да се ослободи веза ...

БИЛО МУ ЈЕ ПОТРЕБНО НЕКОЛИКО САТИ ДА ПРЕКИНЕ КОНОПАЦ ...

СТРАЖАР ЈЕ МОГАО ДА НАИЂЕ
СВАКОГ ТРЕНУТКА И ХЕНРИ ЈЕ МО-
РАО БРЗО ДА РАДИ ...

УСПЕО
САМ ?

ДОЈАДИЛО МИ ЈЕ ОВО ПРО-
ВЕРАВАЊЕ НА СВАКА ДВА
ЧАСА! КАО ДА НЕКО ОД
ЗАТВОРЕНИКА МОЖЕ ДА
ПОБЕГНЕ !

КАДА ЈЕ СТРАЖАР
ПРИШАО ХЕНРИЈУ ...

АААХ!

ЕНГЛЕЗ МУ ЈЕ СКИ-
НУО КЉУЧЕВЕ С ОПА-
САЧА ...

ОСЛОБОДИ-
КУ ОСТА-
ЛЕ ЗА-
ТВОРЕ-
НИКЕ !

ОТВОРИО ЈЕ ПРВУ
КЕЛИЈУ ...

МРТАВ ЈЕ !
ПРЕМЛАТИ-
ЛИ СУ ГА !

ХЕНРИ СЕ БРЗО
ПРЕОБУКАО У НЕМАЧ-
КОГ СТРАЖАРА ...

ШТА
СЕ ДОГО-
ДИЛО
?

ОТВА-
РАЈТЕ !

ПОЈАВИО СЕ НЕ-
МАЧКИ ПОРУЧНИК ...

ДОЛТ,
ГДЕ
СИ ?

ХЕНРИ ГА ЈЕ УДА-
РИО КУНДАКОМ ПО
ГЛАВИ ...

АААА!

УЗЕО ЈЕ ПОРУЧНИКОВ НОЖ
И ПИШТОЛ ...

ИЗГЛЕДА
ДА КУ МО-
РАТИ ДА
ПУЦАМ

Али је изненада претворен у нок,
али Хенри је непогрешиво водио ескад-
рон према немачком склоништу ...

Када је олуја престала ...

Немци су као скамењени посматрали
како се помађају енглески тенкови ...

Али, Немци су брзо реаговали ...

Немци су има-
ли боље наору-
жање, а било их
је и више ...

Убрзо је још неколико енглеских
тенкова било у пламену ...

Присебан и преци-
зан, Хенри је ниша-
нио ...

У ТОМ ТРЕНУТКУ СНАЖНА ЕКСПЛОЗИЈА ПОТРЕСЛА ЈЕ ХЕНРИЈЕВ ТЕНК ...

КАДА, СЕ ХЕНРИ ИЗВУКАО ИЗ ОЛУПИ-НЕ УГЛЕДАО ЈЕ ЈЕЗИВ ПРИЗОР ...

ХЕНРИ ЈЕ ПРОНАШАО САМО ЈЕДНУ ИСПРАВНУ БАЗУКУ, АЛИ ТАДА ...

НАНИШАНИО ЈЕ И ...

НЕМАЧКИ ПОРУЧНИК ЈЕ ПРВИ ПУТ САДА ВИДЕО БАЗУКУ ...

ХЕНРИ ЈЕ ЈОШ ЈЕДНОМ ПУЦАО ...

БИО ЈЕ ТО ПУН ПОГОДАК ...

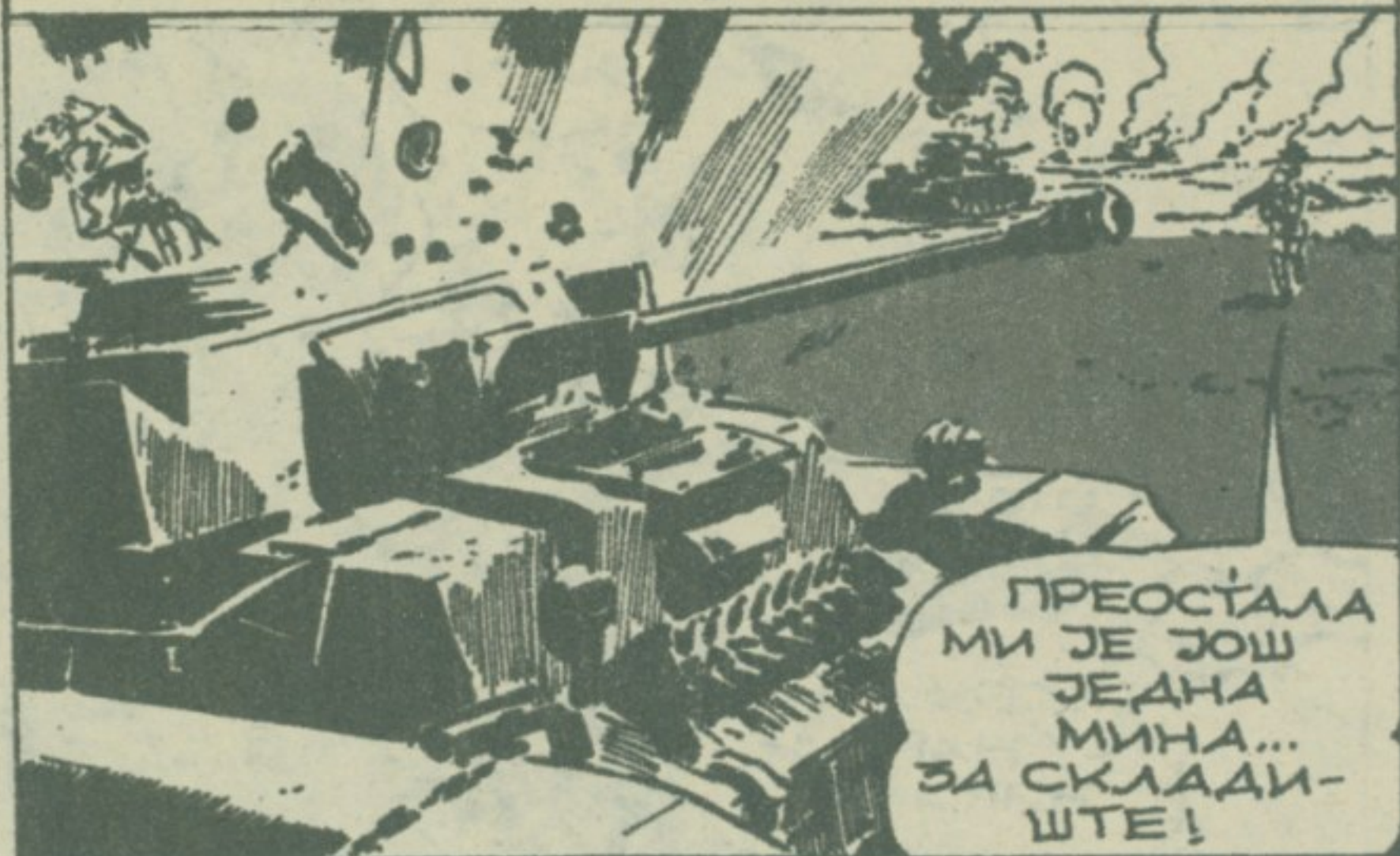
МРЖЊА ПРЕМА НЕМ-ЦИМА И ЖЕЉА ДА О-СВЕТИ СВОЈЕ ПАЛЕ ДРУГОВЕ ДАВАЛИ СУ ХЕНРИЈУ СНАГУ ДА ИСТРАЈЕ ...

ТАДА ЈЕ ОКРЕНУО БАЗУКУ ПРЕМА ПОСЛЕДЊЕМ ТЕНКУ ...

НЕМАЧКИ ТОБЏИЈА НИЈЕ СТИГАО ДА ИСПУНИ НАРЕЂЕЊЕ ...

АЛИ СКЛАДИШТЕ МУНИЦИЈЕ БИЛО ЈЕ ДОБРО ЧУВАНО ...

У ИСТОМ ТРЕНУТКУ КАДА ЈЕ СКЛАДИШТЕ ОДЛЕТЕЛО У ВАЗДУХ И ХЕНРИ ЈЕ ПОГОЂЕН ...

КАДА ЈЕ СВАНУЛО, ПУСТИЊОМ СЕ ПРУЖАО ЈЕЗИВ ПРИЗОР, ИЗНЕНАДА СЕ ПОКРЕНУШЕ ДВЕ ПРИЛИКЕ ...

НАРЕДНИК БРЕДИ СЕ ПРЕВАРИО. ЧЕТИРИ ДАНА КАСНИЈЕ У БРИТАНСКОЈ БАЗИ...

КРАЈ

У ИДУЋЕМ БРОЈУ

DeniS

ОБЈАВЉУЈЕ

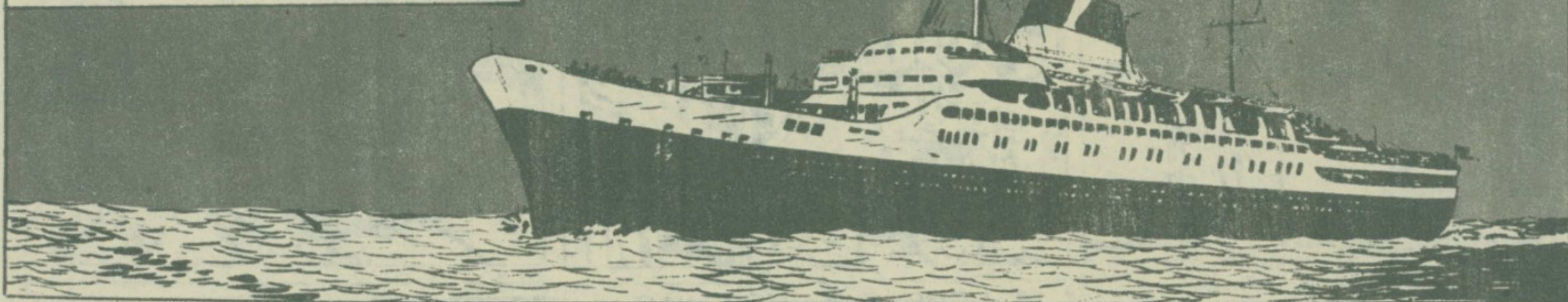
ФАНТОМ

СИМОН ТЕСТ

ТАЈНА НА БРОДУ

КАДА СУ ЏЕКИ И ФРЕНК
КРЕНУЛИ НА СВАДБЕНО ПУТО-
ВАЊЕ НА ЈАМАЈКУ, НИСУ НИ
СЛУТИЛИ КАКВЕ ЊЕ НЕПРИ-
ЈАТНОСТИ ДОЖИВЕТИ НА
ПОВРАТКУ ЗА ЊУЈОРК...

"КАДА САМ СЕ ВРАТИЛА У НАШУ КАБИНУ, ФРЕНК НИЈЕ БИО У ЊОЈ..."

"ОДЛУЧИЛА САМ ДА ГА ТРАЖИМ. НОК ЈЕ БИЛА ХЛАДНА, ПА САМ ХТЕЛА ДА УЗМЕМ ОГРТАЧ..."

"У ОРМАРУ НИЈЕ БИЛО ЊЕГОВИХ ОДЕЛА..."

"...НИ КОШУЉА У ФИОКАМА..."

"...И ПРИБОР ЗА БРИЈАЊЕ ЈЕ НЕСТАО..."

"НАЛА-ЗИЛИ СМО СЕ НА ПУЧИНИ! НИЈЕ МО-ГАО НИ-КУД ДА ОДЕ..."

"АЛИ, ТО ЈОШ НИЈЕ НАЈГОРЕ! ИЗИШЛА САМ ДА ПОТРАЖИМ 'СТЈУАРДА..."

ПА, ВИ СТЕ СЕ САМИ УКРЦАЛИ НА БРОД!

КАКО МОЖЕТЕ ТО ДА КАЖЕТЕ? ВИ СТЕ МЕНЕ И МОГ МУЖА ДОПРАТИЛИ ДО КАБИНЕ!

ЖАО МИ ЈЕ! ДОШЛИ СТЕ САМИ!

КАПЕТАНЕ,
ПОМОЗИТЕ
МИ,
МОЛИМ ВАС!

СТЈУАРА ХОКЕ
ДА МЕ УБЕДИ
ДА ЈА УОПШТЕ
НЕМАМ
МУЖА!

МА, НЕ!
ВАШ МУЖ СЕ
САМО НИЈЕ
УКРЦАО
НА БРОД СА
ВАМА!

ЏЕКИ ЈЕ ТА-
ДА ТРАЖИЛА
ДА ВИДИ
КЊИГУ
ПУТНИКА...

КАО
ШТО
ВИДИТЕ,
У КЊИЗИ ЈЕ
УПИСАНО
САМО ИМЕ
ЏЕКИ
ДЕЈВИС!

АЛИ, НЕ!
ЈА...

ДОКТОРЕ,
ДАЈТЕ
ЈОЈ БРЗО
НЕШТО
ЗА СМIREЊЕ!

ЏЕКИ ЈЕ ДОБИЛА И
ИНЈЕКЦИЈУ И ЦЕЛЕ НО-
ЋИ ЈЕ СПАВАЛА...

КАДА СЕ СУ-
ТРАДАН ПРО-
БУДИЛА, ОД-
ЛУЧИЛА ЈЕ ДА
САМА ЗАПОЧНЕ
ИСТРАГУ...

ОВАЈ ОФИЦИР
НАС ЈЕ ПРИМИО
НА БРОД И
ПРЕГЛЕДАО
КАРТЕ!

ВИ СТЕ МЕ ВИ-
ДЕЛИ ЈУЧЕ, КА-
ДА САМ
СТИГЛА С
МУЖЕМ!

ШТА
КАЖЕ-
ТЕ?

САМИ
СТЕ СЕ
УКРЦАЛИ
НА
БРОД!

ЗАШТО
СТЕ СЕ
СВИ
ЗАВЕРИЛИ
ПРОТИВ
НАС
?

СМИРИТЕ СЕ!
СИГУРНО
ВАМ СЕ
НЕШТО СТРАШНО
ДОГОДИЛО,
ПА...

ДОСТА МИ ЈЕ СВИХ ВАС!
САМА КУ НАКИ ФРЕН-
КА!

КА-
СНИЈЕ...

ПОТРЕБАН
ВАМ ЈЕ
ОДМОР!

ХОКУ
ДА РАЗГОВА-
РАМ СА СВО-
ЈИМ АДВОКА-
ТОМ ИЗ
ЊУЈОРКА!

УМЕСТО ДА ЈОЈ ОМОГУКЕ
ДА ТЕЛЕФОНИРА АДВОКАТУ,
КАПЕТАН ЈЕ ПОЗВАО ЛЕКА-
РА...

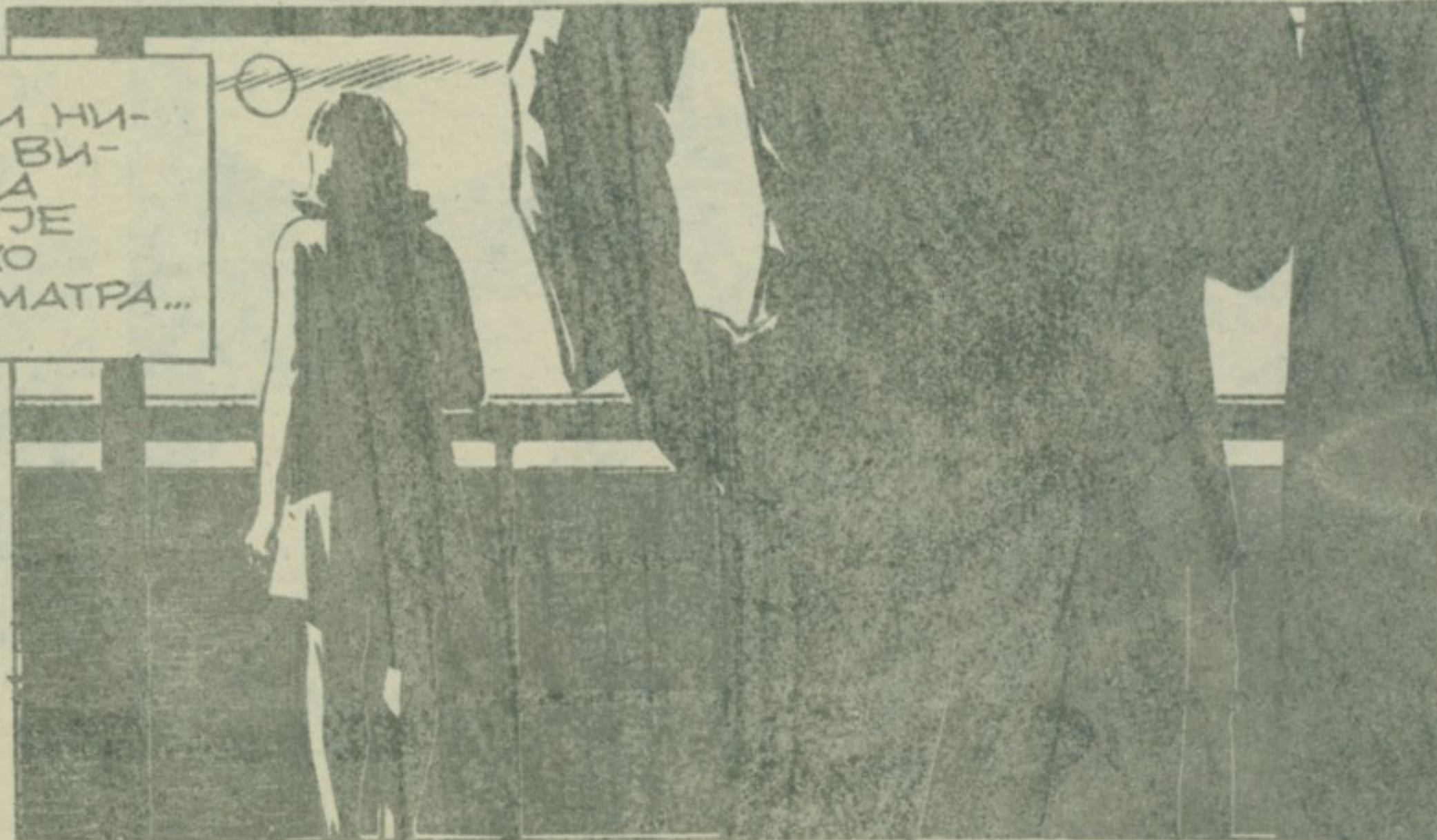

НЕКИ ЈЕ ВЕК
ПОЧЕЛА ДА
СУМЊА ДА
С ЊОМ НЕШТО
НИЈЕ У РЕ-
ДУ...

МОЖДА
СУ ОНИ
У ПРАВУ!
МЕНИ ЗАИ-
СТА НИЈЕ
ДОБРО!

УЈУТРО, ЈЕДНА ЦЕЛУЊА ВРА-
ТИЛА ЈОЈ ЈЕ ВЕРУ И СНАГУ ДА
НАСТАВИ ИСТРАГУ...

НЕПОЗНАТИ ЈОЈ ЈЕ
ПРИШАО...

ЗАШТО
СТЕ
НАПАЛИ
СТЈУАРАА?
ЈЕСТЕ ЛИ
ПОЛУДЕЛИ
?

ЗНАМ О ЧЕМУ СЕ
РАДИ! НЕКО ХОЋЕ
ДА ВАМ
ПОМОГНЕ, АЛИ ВАМ,
ЗАУЗВРАТ,
ТРАЖИ
НОВАЦ,
ЗАР НЕ?

ПУСТИ-
ТЕ
МЕ!

ВРАТИТЕ СЕ У СВОЈУ
КАБИНУ! ТО ЈЕ
ЗА ВАШЕ
ДОБРО!

ВИ СЕ
ЈОШ УСУЂУ-
ЈЕТЕ ДА МИ
ДАЈЕТЕ
САВЕ-
ТЕ!

НИКО МЕ
НЕЋЕ СПРЕЧИТИ
ДА ОТКРИЈЕМ
ШТА СЕ ДОГОДИЛО
С МОЈИМ МУЖЕМ!

НЕКИ ЈЕ БИЛА ДОБАР
КАРАТИСТА ПА СЕ ОСЛО-
БОДИЛА И МОРНАРА...

УУХ!

МОРНАРУ,
ЗАУ-
СТАВИ
ТУ
ЖЕНУ!

БРЗО
СЕ У-
ПУТИ-
ЛА ПРЕ-
МА ПА-
ЛУБИ
"Б"...

НЕКО ЈУ ЈЕ ЗАУСТА-
ВИО...

СТАНИТЕ!

ЈЕСТЕ ЛИ
ДОНЕЛИ
НОВАЦ?

САКРИЈМО
СЕ!
ДОЛАЗИ
ОФИЦИР!

КУДА
ЛИ ЈЕ
НЕСТАЛА
?

ОТИШАО
ЈЕ!
ДАЈТЕ МИ
НОВАЦ!

ПРВО
МИ РЕ-
ЦИТЕ
ГДЕ ЈЕ
МОЈ
МУЖ!

НЕ!
ПРВО
НОВАЦ!

У РЕДУ! ДО-
НЕЛА САМ НА-
ХИТ КОЈИ ВРЕ-
ДИ ОНОЛИКО
КОЛИКО СТЕ
ТРАЖИЛИ!

ХВАЛА,
МАЛЕЦКА!

ГДЕ
ЈЕ
ФРЕНК?

НЕМАМ
ПОЈМА!

ЈА САМ САМО
ЖЕЛЕО НОВАЦ!
НЕ ВРЕДИ ТИ ДА ПРОТЕСТУЈЕШ!
СВИ И ТАКО
ГОВОРЕ
ДА СИ ЛУДА!

ХУЉО!

ВРАТИ
МИ
НАХИТ!

ХЕЈ!
ПУСТИ
МЕ!

ШЕКИ СЕ СНАЖНО ОДУПИРАЛА
ОВОМ ПРЕВАРАНТУ, АЛИ ОН ЈЕ
ИПАК БИО ЈАЧИ ОД ЊЕ...

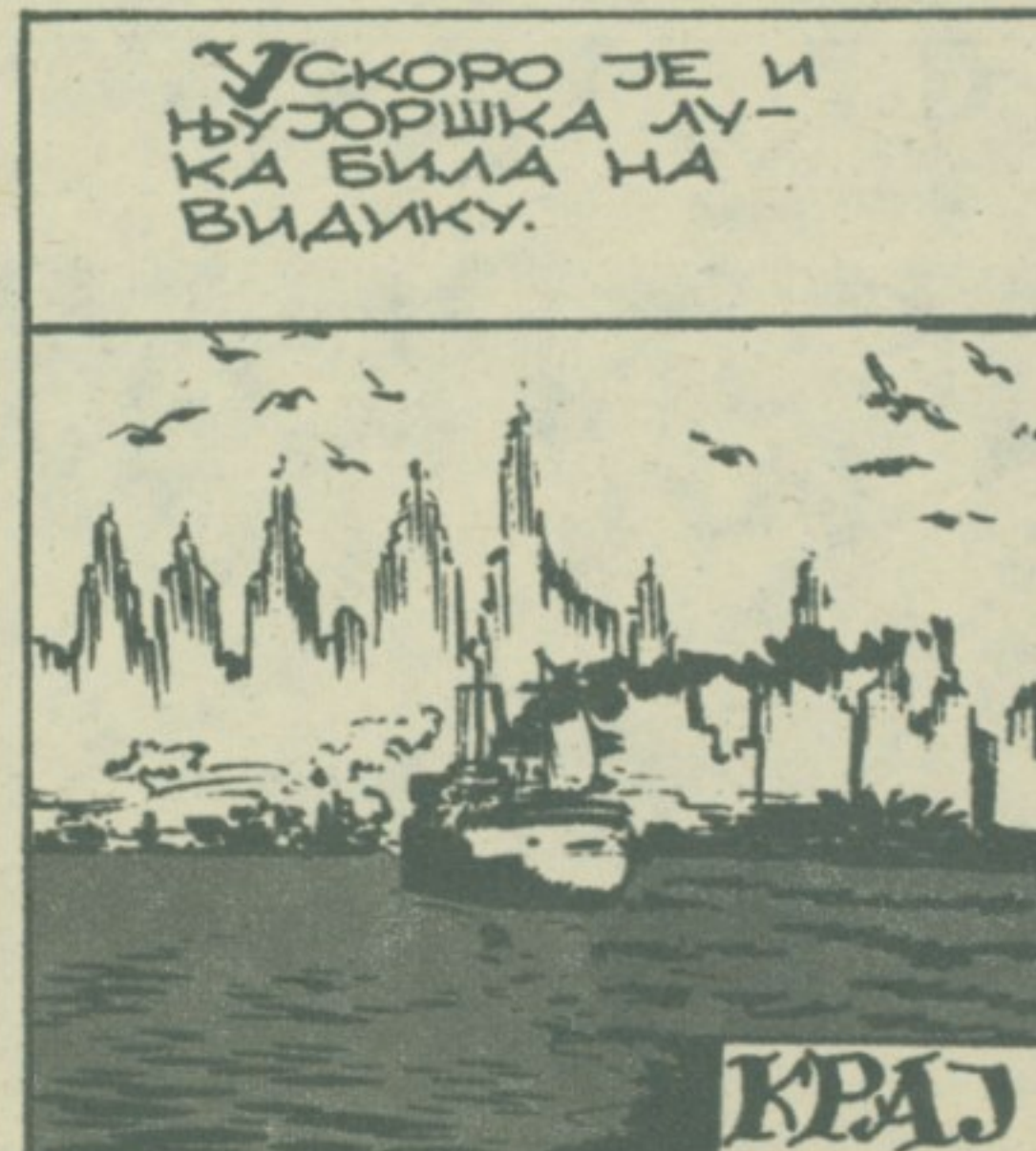
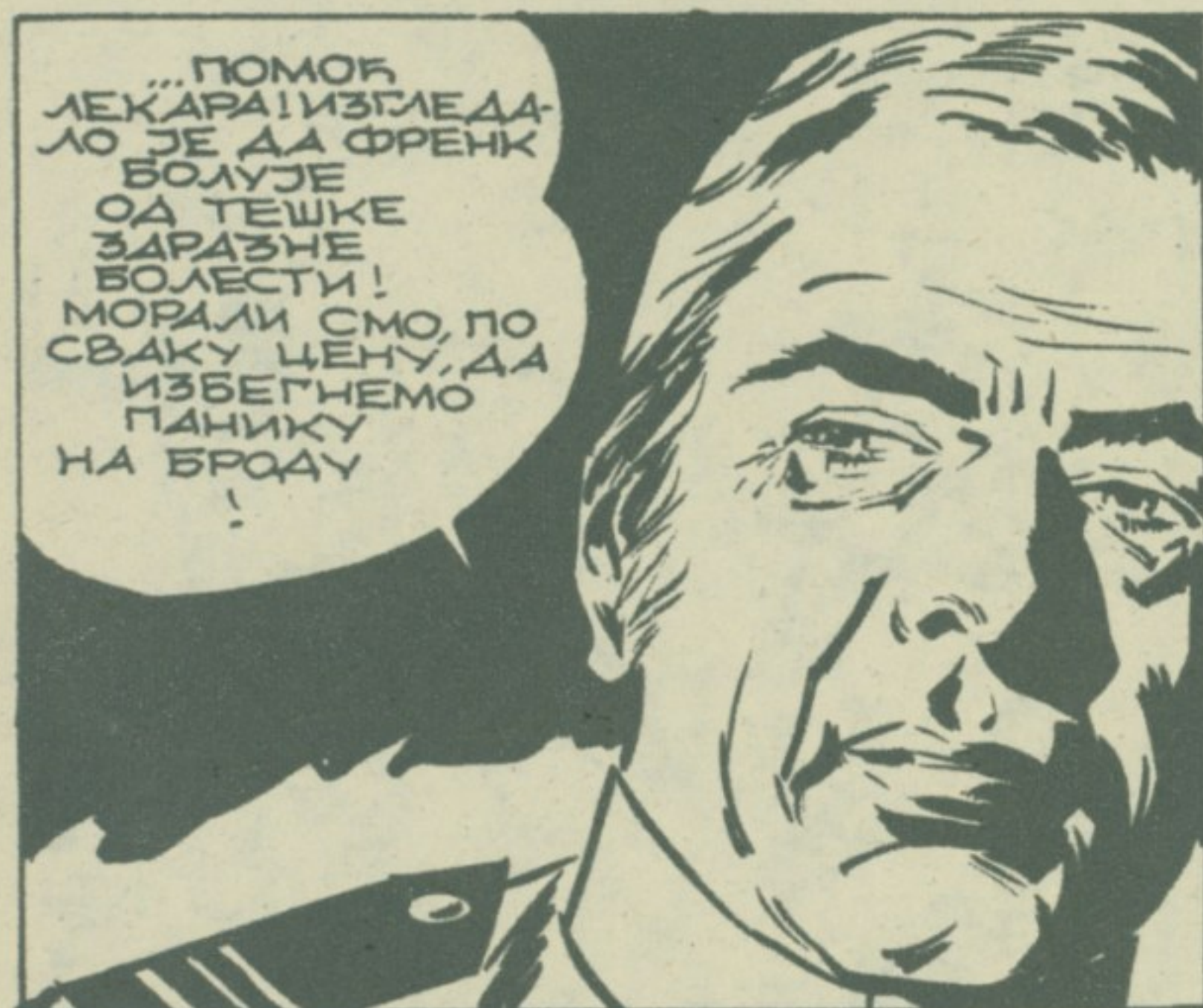
ДА НИСИ
ПИСНУЛА
ИЛИ
КЕШ ЛОШЕ
ЗАВРШИТИ!

ТАДА СЕ ПОЈАВИО
ОФИЦИР...

ПУСТИ ЈЕ,
УЦЕЊИВАЧУ!
МОГАО САМ И
ДА ПРЕТПО-
СТАВИМ ДА
КЕШ НАПРА-
ВИТИ НЕКУ
ГАУПОСТ!

ШТА?

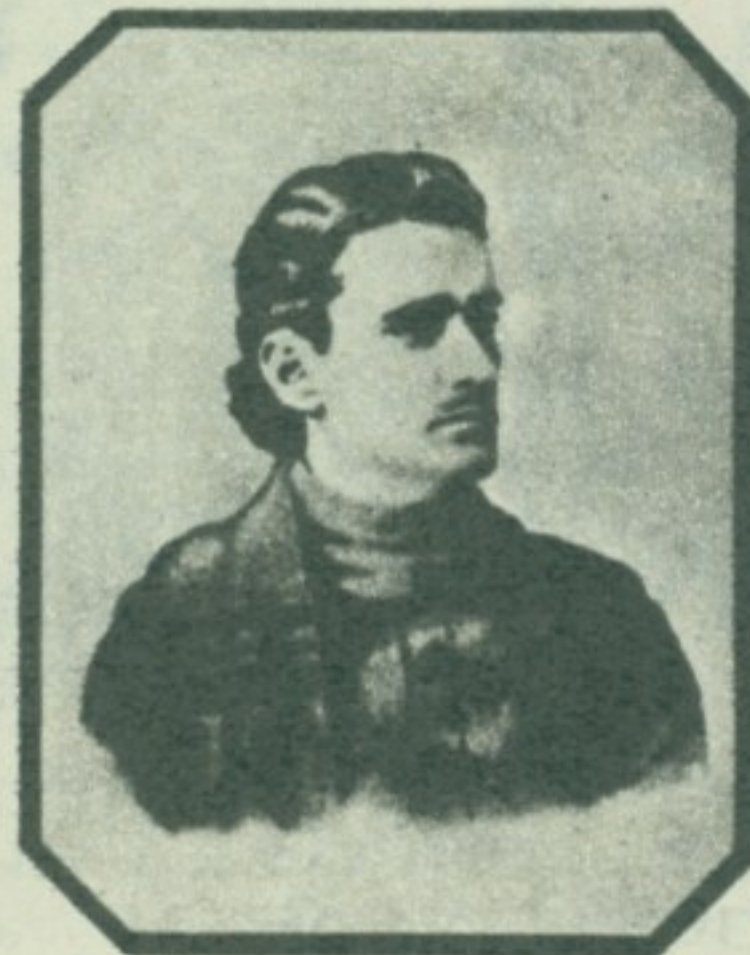

РОБИН ХУД ЕЛДОРАДА

СВИ КОЈИМА СЕ ХОАКИН МУРИЈЕТА ЗАКЛЕО НА ОСВЕТУ БИЛИ СУ МРТВИ, АЛИ ОН ВИШЕ НИЈЕ МОГАО СА СТАЗЕ ДЕСПЕРАДОСА

Хоанин Муријета

У другој половини 1853. године „шлагер сезоне“ у Калифорнији била је једна путујућа изложба. На великим плакатима извешеним у свим градовима Калифорније, у свим рударским насељима златног Сакраментa, писало је:

„Излаже се, само данас, глава познатог бандита Хоакина и рука Тропрстог Џека, окорелог пљачкаша и убице“.

Пошто је изложба пропутовала читаву Калифорнију, експонат — глава Хоакина Муријете и рука Тропрстог Џека — добили су почасно место у једном музеју у Сан Франциску, где су годинама привлачили пажњу радознале и нимало сентименталне публике.

Хоакин Муријета је постао јунак мексиканских балада, петпарачких романа, историјских студија, по зоришних комада и неколико филмова од којих је најпознатији „Робин Худ Елдорада“ славног Вилијама Велмана са Ворнером Бакстером и Идом Лупино у главним улогама.

ЗЛОЧИН У БРВНАРИ

Прича о Хоакину Муријети почиње у оно време кад је 1848. године у сливу Сакраментa, у Калифорнији, на пилани Јохана Сутера откривено злато.

У то време осамнаестого-

дишњи сиромашни Мексиканац Хоакин Муријета заљубио се у велепоседничку кћер Роситу, а она у њега. Водили су љубав у потаји и били срећни, све док Роситин отац није за то сазнао. Отац је својим пеонима наредио да младог љубавника добро пропусте кроз шаке и запрете му да ће га живог одрати ако се још једном појави у близини његове хаџијенде.

Међутим, Росита и Хоакин појавили су једне ноћи мазге и побегли из Мексика у Калифорнију. Пошли су у најновији Елдорадо, у слив

па је једини закон у новом Елдораду био закон револвера и пушке.

У Соу Мил Флет, рударски брлог у близини кога су Хоакин и Росита имали брвнару, сјатило се разударено друштво коцкара, бегунаца од закона, гостионичара и војних бегунаца. Пљачке и убиства били су свакодневни догађаји.

Росита је била лепа, а же на у долини Сакраментa је било врло мало. Једног дана група од пет пијаних Јенкија упала је у Муријетину брвнару. Напали су младог Мексиканца и онесвестили

њу. Били су то људи који су напастовали и убили Роситу.

Пошто се осветио, Хоакин Муријета се изненада, с букетом цвећа, појавио на Роситином гробу. Потом је

Сакраментa, у земљу златне грознице.

Венчали су се и саградили брвнару. Кад је после кратког времена Хоакин пронашао прилично богату златну жицу, били су срећни као мало ко у Калифорнији.

У то време у Калифорнију су из свих делова Америке и са осталих континената јатимце нагрнули људи жељни богатства, авантуристи и криминалци. Шпанци су после изгубљеног рата са Сједињеним Америчким Државама напустили Калифорнију, а Американци још у њој нису успоставили своју власт,

га. Кад се освестио, Росита је била мртва, у исцепаним хаљинама.

Хоакин је сахранио Роситу и изгубио се из Соу Мил Флета.

НА ВЕШАЛА ЗБОГ КРАЂЕ

После извесног времена копачи злата пронашли су у кланцима Коломе два човека изрешетана оловом. Убрзо затим пронашли су још тројицу мртвих. Лежали су поред давно уташене логорске ватре. Неко их је поубијао ножем на спава-

опет нестao и нико га више никад није видео у Соу Мил Флету.

Дуго се ништа није чуло о осветнику Хоакину Муријети, а онда се једног пролећног дана 1850. године појавио с братом Хесусом у рударском градићу Лос Муертос. Браћа су у насељу купила нову рударску опрему, нове мазге, намирнице и оружје. Платили су златним грумењем. Затим су и у салуну из кесица истресли неколико лепих жутих сјајних груменова. Било је свима јасно да су негде у долини Сакраментa пронашли богату златну жицу.

О оном што се тада догодило постоје две верзије. По првој — Муријету је препознао неки Били Лонг, пљачкаш и убица, једини преживели из групе која је уништила Муријетину срећу. По другој — група пљачкаша је бацила око на злато браће Муријета. Чињеница је да су неки Јенки у салуну оптужили браћу за крађу мазги. За такав преступ у оно време, а нарочито ако су преступници били презрени Мексиканци, казна су била вешала.

Американци су се бацили на двојицу Мексиканаца. Прво су изболи ножевима и линчовали Хесуса, а затим Хоакина одвукли под најближе дрво и намакли му омчу око врата. У последњи час спасао га је неки свештеник. Хоакина нису обесили, али су га бичевима истерали из градића.

ОСВЕТНИЧКИ ЗНАК СМРТИ

Двадесетак дана касније на улазу у Лос Муертос нађен је човек прободена срца. На челу му је ножем било урезано велико слово „М“. Мало затим у једном златоносном потоку нађена су удављена три човека. И они су имали на челу урезан стравичан знак, слово „М“.

Сви су знали ко је убица. Сви побијени учествовали су у линчу Хесуса Муријете у Лос Муертосу.

Били Лонг и преживели учесници линча су, обузети паником, побегли из слива Сакраментa и распршили се на све стране.

Капетан Деветог ренџерског пука Хари Лав добио је задатак да ухвати Хоакина Муријету који је настављао да се свети. Тада се Хоакин удружио са Џеком Мек Гинисом, страним Тропрстим Џеком, крвољачним убицом и десперадосом, вођом једне разбојничке банде. Тропрсти Џек је такође због сукоба са Северњацима пошао стазом злочина. Њих двојица су вешто избегавала губитке и заседе Хари Лава, а кад то није успевало одбијали су ренџерске нападе у љутим окршајима.

Хоакин Муријета више није могао да буде само осветник Росите и брата. Да би се одржао у животу, пљачкао је поштанска кола и рударска насеља. Новац је издашно делио сиромашним Мексиканцима који су под влашћу Американца постали грађани другог реда. Мексиканци су у њему гледали анђела који кажњава сурове Јенкије. Свака мексиканска колиба била је сигурно уточиште за Муријету и његову банду. У то време добио је два

Микијев ЗАБАВНИК

ИЗЛАЗИ СВАКОГ ПОНЕДЕЛЈКА

надимка „Краљ десперадоса“ и „Робин Худ Елдорада“.

Калифорнија је за његову главу расписала награду од 1000 долара!

ДВОБОЈ У САН ХОЗЕУ

Муријета је често напуштао Тропрстог Џека и банду десперадоса. Одлазио је у лов на оне личне непријатеље који су још били у животу.

Једном се изненада појавио у Сан Хозеу. Ушао је у крчму, пришао једном човеку за шанком и једним потезом ножа пресекао му опасач с револвером. Затим му је пружио други нож и рекао:

— Брани се!

Нико од гостију није се усудио да помогне изазваном, јер су на вратима крчме и на прозору стајала три маскирана Мексиканца с упереним пушкама.

Двобој није трајао дуго. Муријета је обавио леву руку „пончом“ и насрнуо на противника. Човек се срушио обливен крвљу. Док је умирао, Муријета му је вештим потезом на челу зарезао знак смрти — „М“.

До краја 1850. године Хоакин Муријета је двадесет и девет пута на чело својих непријатеља урезао осветнички знак. Једино Билија Ланга није могао да се дочепа. Предухитрио га је неки револвераш у једном салуну у Невади убили Ланга за време коцкарске свадбе.

Сви којима се Муријета заклео на освету били су мртви, али он више није могао са стазе десперадоса.

ТРОФЕЈИ КАПЕТАНА ЛАВА

Пуне три године капетан Хари Лав је гонио „Робин Худа Елдорада“. Муријетини људи гинули су један за другим, али су настављали своје плачкашке походе, продирући до Тексаса, Колорада и Јутаха.

Најзад, 24. јула 1853. године, Хари Лав је успео да опколи Муријету, Тропрстог Џека и петорицу њихових „рђавих момака“ у Ароха Кантими. Дошло је до љутог окршаја. Десперадоси су се јуначки бранили до последњег даха.

Сутрадан се капетан Лав тријумфално вратио у Лос Муертос. У бисагама је донео главу Хоакина Муријете и руку са три прста Тропрстог Џека, као доказе да је извршио задатак и да има права да наплати уцену.

Неки промућурни трговац купио је крваве трофеје и за улазнице од пола долара их приказивао под вапашким шатрама, у позоришним холовима и бољим салунима широм Дивлгг запада. Најзад је Муријетина глава завршила на почасном месту у једној тегли с формалином у необичном музеју у Сан Франциску.

А. Р.

ДИЈАМАНТ НА БИЦИКЛУ

Јувелир који је Џима Бредија снабдевао дијамантима био је запањен када је чуо његову нову наруџбину.

— Слушајте ме добро. Имам дијаманте, бисере, смарагде, туркизе, рубине и сафире — укупно шест врста драгог камења. Сада хоћу да ми набавите још двадесет четири врсте, да бих могао да носим по једну сваког дана у месецу! Знате како је, што се накита тиче, не волим да се понављам...

— Немогуће, господине Бреди. — одговорио је запањени јувелир. — Не постоји толико врста драгог камења.

— Не постоји? Хм... Онда ми за сваки дан у месецу направите различит комплет дијаманата.

Немајући куд, јувелир је само климнуо главом. Сасвим је добро разумео шта Бреди замишља под називом: комплет. Већ их је раније наручивао: прстен, игла за кравату, ланац за сат, дугмад на прслуку, наочари и табакера, све то богато украшено дијамантима баснословне вредности.

Ускоро је Бреди имао на располагању тридесет оваквих комплета. Баш као што је желео — за сваки дан по један!

КОМПЛЕТ „ПРЕВОЗ“

Док је почињао каријеру путујућег трговца, Бреди је од првих већих зарада купио неколико дијаманата велике вредности и дао да му се од њих направи прстење. Убрзо је приметио да га од тада сви гледају другим очима, тако се бар ње му чинило, диве му се.

БАСНОСЛОВНИМ СВОТАМА НОВЦА, КОЈИ ЈЕ ЗАРАДИО ПРОДАЈУЋИ ЖЕЛЕЗНИЧКЕ ШИНЕ, ЏИМ БРЕДИ ЈЕ ЗАДОВОЉАВАО ЈЕДНУ СВОЈУ НЕОБИЧНУ СТРАСТ.

Године 1880, када су Сједињене Америчке Државе завршавале изградњу железничке мреже, Бреди је почео да се бави продајом шина и, после само годину дана, зарадио преко 10.000 фунти!

„Ако два-три дијаманта толико задивљују људе, шта ће тек бити када их будем имао на гомиле... — мислио је Бреди и трудио се да заради што више новца.

Када је имао 40 година, његов капитал прелазео је суму од 5 000 000 фунти! Тада је од јувелира почео да наручује своје чувене комплете, од којих му је најдражи био онај који је назвао „Превоз“. Прстен је имао облик точка, игла за кравату облик камиле, дугмад за манжетне замињивали су мали вагони, оловка је имала облик пароброда, кутија за наочари личила је на локомотиву, а сат украшен маггарцем, направљеним од малих дијаманата!

„Превоз“ је садржавао укупно 2548 дијаманата. А када је и шналу за каиш требало украсити у истом стилу, Бреди и његов јувелир нашли су се, ето, у недоумици. Најзад, су направили шналу у облику лава и тигра и украсили је са 546 дијаманата.

Ни остали комплети нису били мање драгоцени. Један је чак направљен од драгог камења које је некада било власништво

Наполеона а други од ретких примерака златних новчића! Било је и неколико „мање вредних“ од жада, бисера, топаза, опала...

Пријатељи и познаници назвали су Бредија — „Дијамант“ Џим.

ЧУДО У ЊУЈОРКУ

Џим Бреди је и без дијаманата представљао прву атракцију за посматраче, нарочито оне који би се нашли са њим у ресторану за време ручка.

Пошто би својих 130 килограма с тешком муком сместио на столицу, зачас би појео ручак, од десетак различитих јела, а затим све то залио са преко четири литра сока од поморанџе. После ручка сладио се великом кутијом чоколадних бомбона.

Иако није изгледао нимало привлачно често се налазио у друштву чувених лепотица. Једна од њих била је Лилијан Расел, позната глумица и певачица. Баш у то време, последњих деценија девет наестог века, Америку је захватило лудило за библицима. Џим је предложио Лилијан да се на специјалном бициклу за двоје, тандему, провозају улицама Њујорка. Глумица је пристала и Бреди је одмах наручио да му се направи бицикл и то од чистог злата! Скренили су му пажњу да би се таква тво

ревина здружила под толиком тежином, па је морао да се задовољи бициклом од челика, али га је опточио златом! Гувернал је присут дијамантима, а остали делови украшени су рубинима, сафирима и смарагдима.

Тада је Бреди установио да не зна да вози бицикл! Убрзо је нашао учитеља, бившег циркусског акробату, а бицикл је преправљен у тросед: „Дијамант“ Џим седео је напред, иза њега Лилијан а на задњем седишту учитељ.

Чим су изашли на улицу, људи су почели да се скупљају око њих, гледајући „чудо невиђено“. Настала је таква гужва да је полиција морала да их заштити од радозналаца!

Екстраваганција Џима Бредија није се зауставила на овоме. Право чудо могло се видети на његовој фарми крава изван Њујорка, где се испред сваке краве налазио чабар за мужу од чистог злата!

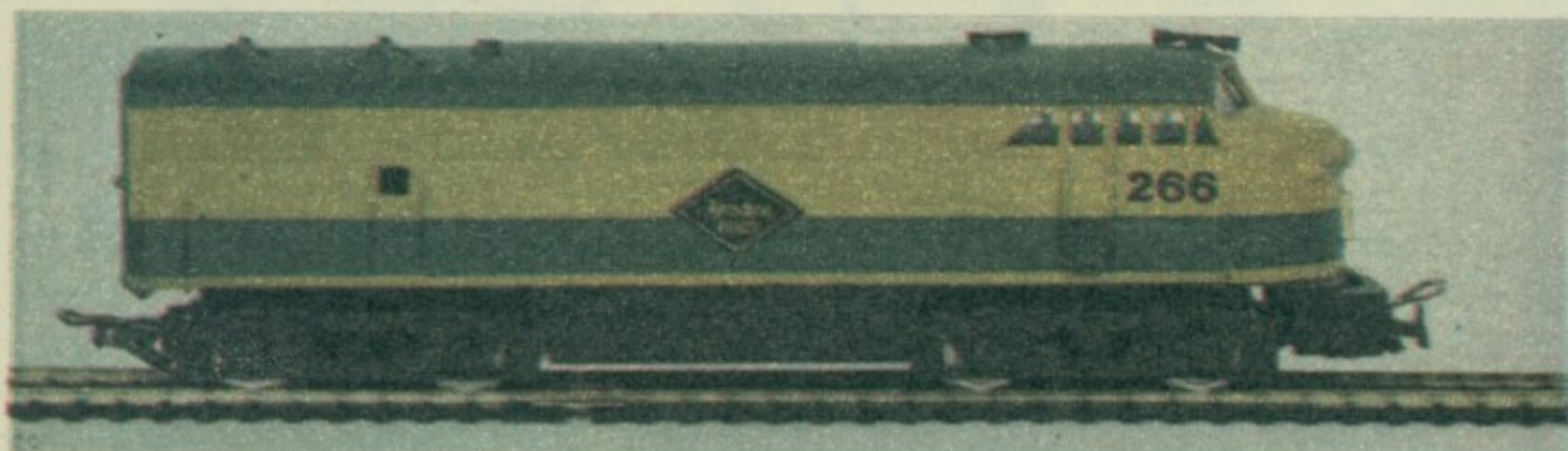
Овај чудни човек није заборављао пријатеље, нарочито не оне са којима је радио на продаји железничких шина, а који нису имали толико успеха у послу као он. Редовно им је слао пакете са разним драгоценостима.

Године 1916. Бредијево здравље почело је да попушта. Умро је у сну, апурила исте године.

У тестаменту није заборавио ниједног пријатеља, а главнину свог огромног богатства оставио је болницама и добротворним установама.

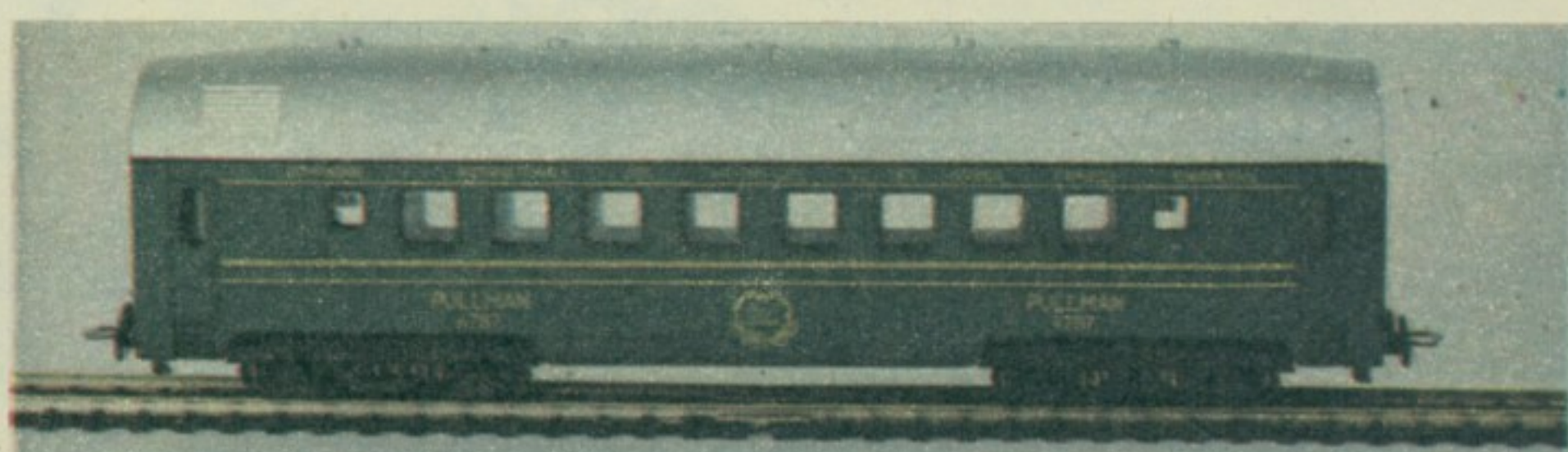
М. Ј.

МЕХАНОТЕХНИКА ИЗ ИЗОЛЕ ПРИПРЕМИЛА ЈЕ ЗА ВАС

Арт. T021

Цена: 213.—

Арт. T202/ADB

Цена: 35.—

Арт. T131

Цена: 126.—

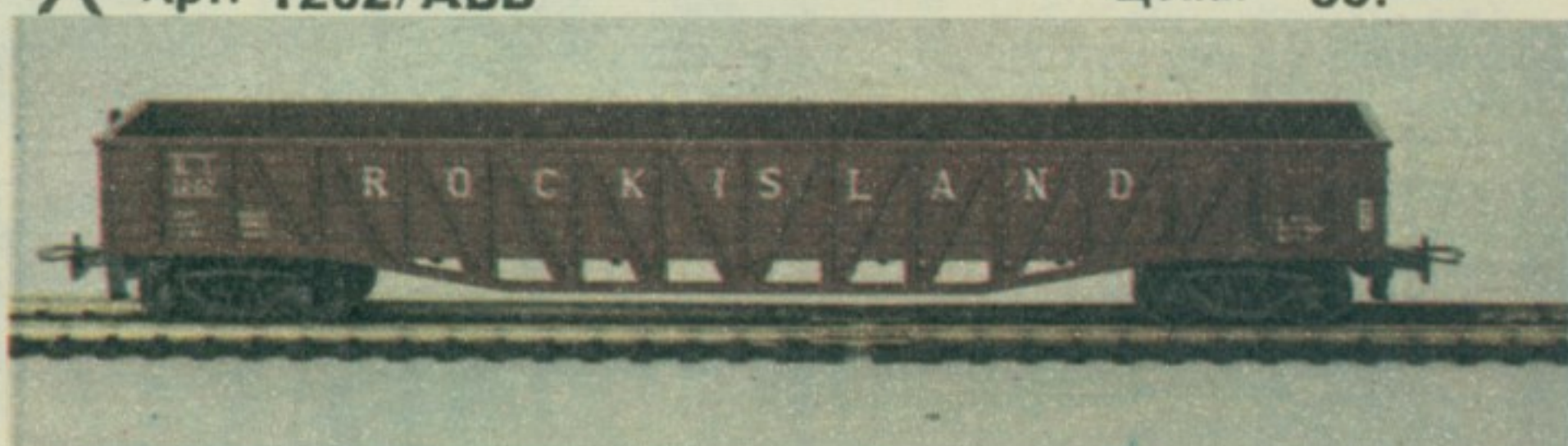
Арт. T202/ABB

Цена: 35.—

Арт. T038

Цена: 126.—

Арт. T073

Цена: 30.—

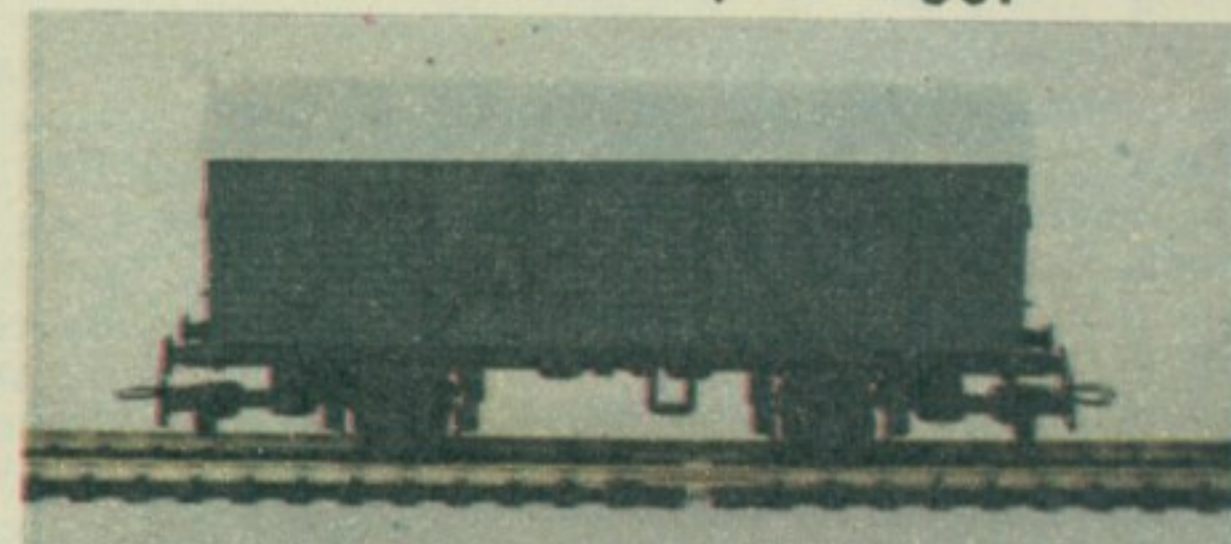
Арт. T133

Цена: 135.—

Арт. T104

Цена: 18.—

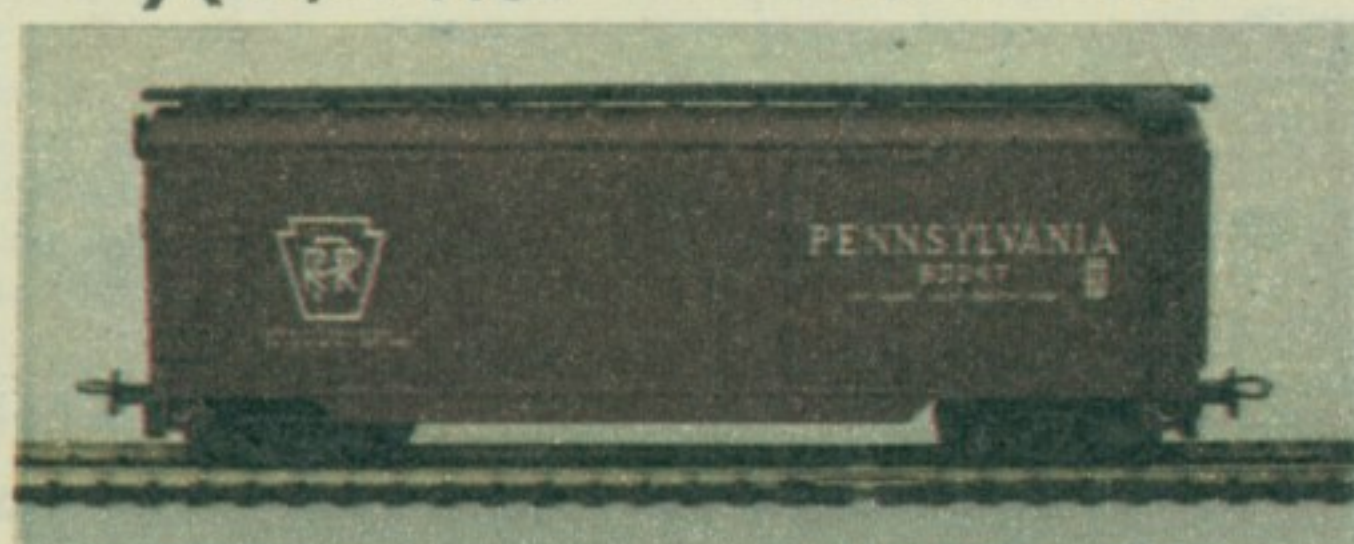

Арт. T102

Цена: 18.—

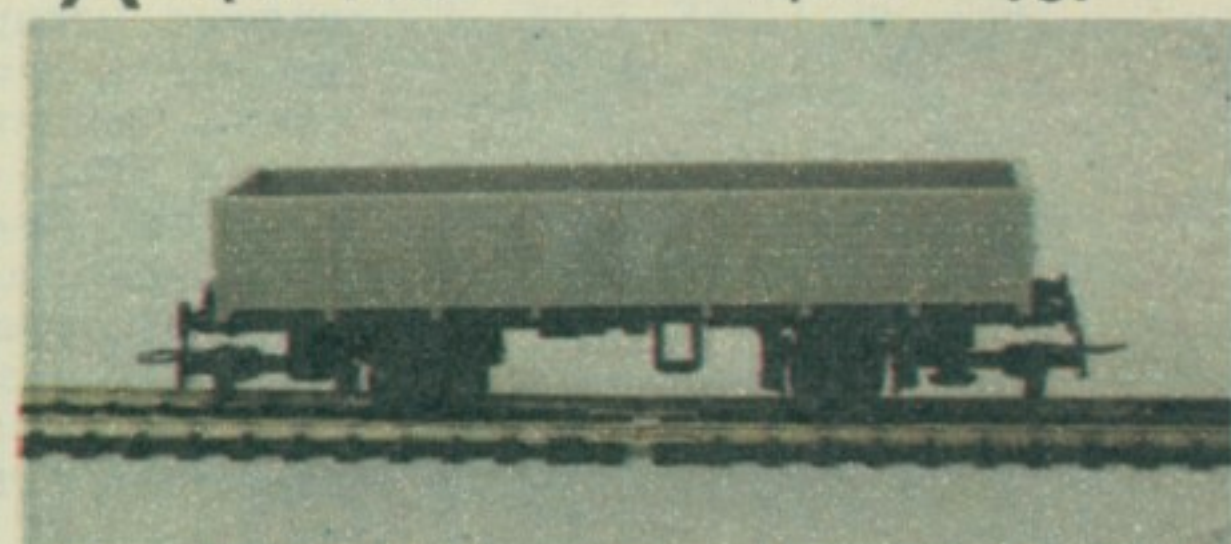
МИНИЈАТУРНЕ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЖЕЛЕЗНИЦЕ

Богат избор и велике производне могућности сврставају МЕХАНОТЕХНИКУ међу највеће светске произвођаче играчака те врсте. У 20-годишњем развоју МЕХАНОТЕХНИКА се квалитетом минијатурних железница које производи пробила у сам врх светске производње; тако да су данашњи модели до у ситницу копије правих. Минијатурна електрична железница не значи само играчку у класичном смислу те речи — она је постала више. Минијатурна електрична железница није само сан сваког детета, него и најчешћа играчка одраслих, без које многи не могу да замисле забаву у слободно време. Они у њој откривају чудесни свет железничке технике, свет кретања, синхронизације и распоређивања којим, уз помоћ технике, управља људски ум.

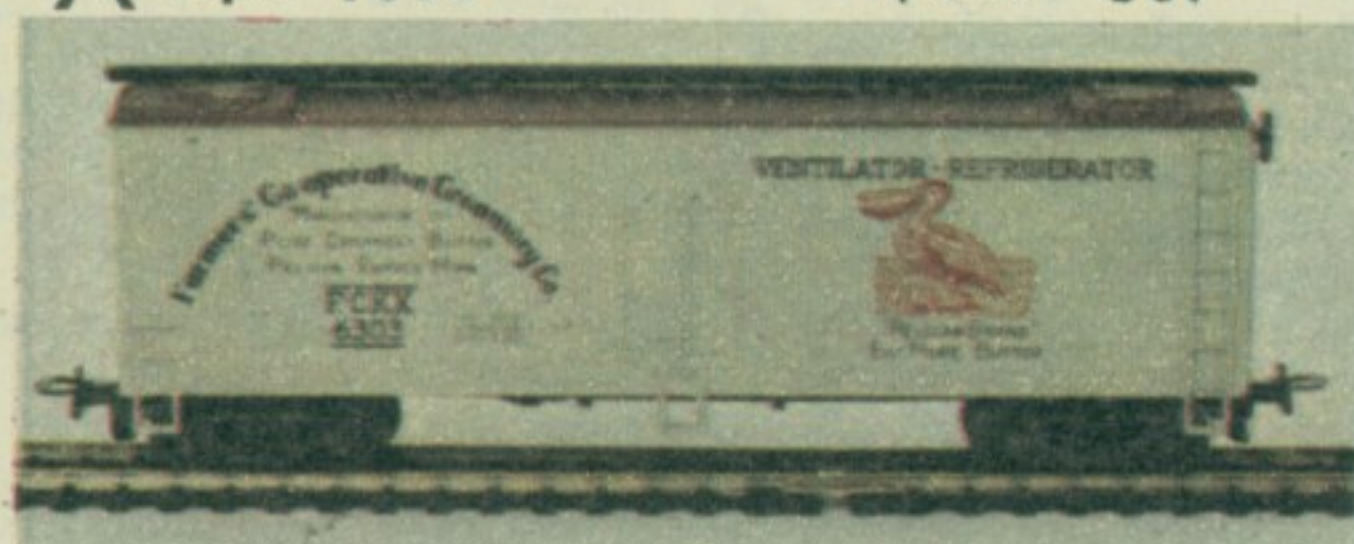
Арт. T070

Цена: 30.—

Арт. T101

Цена: 18.—

Арт. T071

Цена: 30.—

Арт. T103

Цена: 18.—

Арт. F270

Цена: 222.—

Арт. F290

Цена: 69.—

ВАЖНА НАПОМЕНА!
ЦЕНЕ ВАЖЕ ЗА НАРУЧБЕНИЦЕ
КОЈЕ СЕ ПОШАЉУ
ДО 10. ДЕЦЕМБРА 1977. ГОДИНЕ.

НАРУЧБЕНИЦА

Неопозиво наручујем МИНИЈАТУРНУ ЕЛЕКТРИЧНУ ЖЕЛЕЗНИЦУ Ме-ханотехнике — Изола

Број играчке _____

Укупна цена _____ динара. Износ ћу платити поштару када ми до-несе пакет на адресу:

(Име и презиме)

(Број поште и место)

(Улица и број куће)

(Својеручни потпис родитеља)

ПИШИТЕ ЧИТЉИВО И ШТАМПАНИМ СЛОВИМА

ПОЕМА О ЭКСТАЗИ

01351 АЛЕКСАНДАР СКРЈА-
БИН: Поема о екстази — СЕР-
ГЕЈ РАХМАЊИНОВ: Острво
мртвих (симфонијска поема),
изводи Државни симфонијски
оркестар СССР-а, соло труба
Л. Володин, диригент Евгениј
Светланов

01353 ПЕТАР ЧАЈКОВСКИ: Се-
вање на великог уметника (трио
за клавир, виолу и виолон-
чело), изводи Д. Ваширов (кла-
вир), Безробни (виолина) и М.
Хомичер (виолончело)

01381 ПРОКОФЈЕВ: Золушка
(фрагменти из балета), Велики
симфонијски оркестар Совјет-
ске радио-дифузије, диригент
Генадиј Рождественски

01417 СЕРГЕЈ РАХМАЊИНОВ:
Концерт број 4 за клавир и
оркестар — СЕРГЕЈ ПРОКОФ-
ЈЕВ: Концерт број 3 за клавир
и оркестар, Николаја Петрова
за клавиром прати Велики сим-
фонијски оркестар Радио-Моск-
ве и диригент Рождественски
01419 СЕРГЕЈ РАХМАЊИНОВ:
Симфонија бр. 1, изводи Др-
жавни симфонијски оркестар
СССР-а, диригент Светланов

01513 МОЦАРТ: Симфонија бр.
41, под диригентском палицом
Рудолфа Варшаја изводи Мос-
ковски камерни оркестар

01521 ПЕТАР ЧАЈКОВСКИ: Сим-
фонија бр. 4, изводи Државни
симфонијски оркестар СССР-а,
диригент Евгениј Светланов

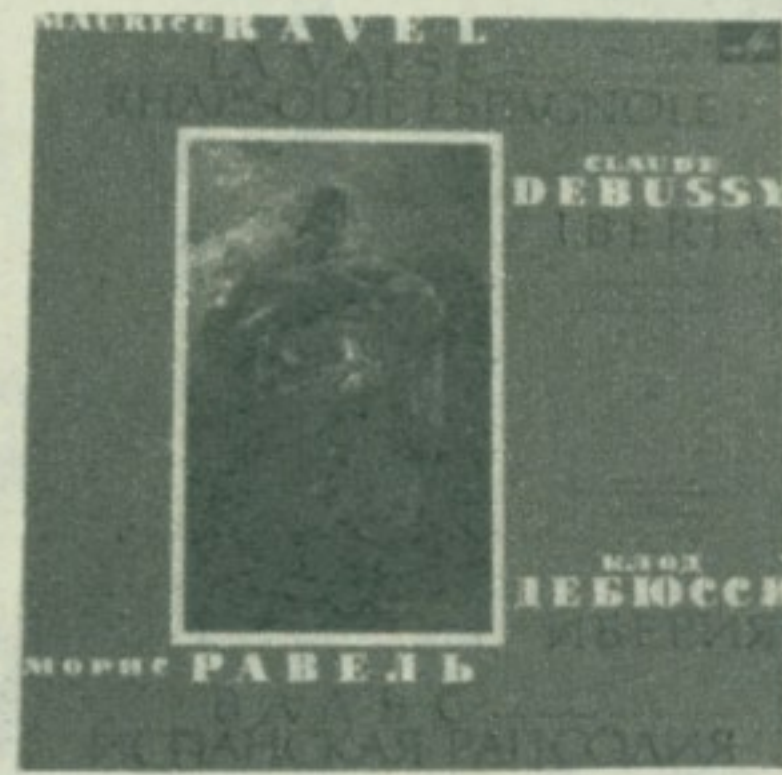

01521 ПЕТАР ЧАЈКОВСКИ: Сим-
фонија бр. 4, изводи Државни
симфонијски оркестар СССР-а,
диригент Евгениј Светланов

Уз велики попуст „Политикин забавник“ је обезбедио својим читаоцима грамофонске плоче са класичним делима музичке уметности: симфонијама, концертима, сонатама, операма, балетом... Совјетски мајстори звука: Симфонијски оркестар СССР-а, Оркестар Бољмог театра, Симфонијски оркестар Московског радија, Хор и оркестар Московског музичког театра, Руски академски хор, Симфонијски оркестар националног радија... изводе најпознатија и најпризнатија дела Чајковског, Бетовена, Моцарта, Шостаковича, Рахмањина, Брамса, Римског-Корсакова, Мусоргског Баха... Диригентска палица је у рукама Генадија Рождественског, Кирила Кондрашина, Евгенија Светланова, Давида Ојстраха, Ростроповича, Фом Карајана...

Ово је могућност да по необично ниским ценама обогатите своју дискотеку делима класика. Цена једне велике плоче износи само 65,00 динара. Међутим, на наруџбеници не сме бити мање од две плоче јер трошкове паковања и поштарине не сносити ви. Потребно је само да попуните наруџбеницу и пошаљете на нашу адресу и плоче ће вам стићи кући. ПЛОЧЕ ЋЕТЕ ПЛАТИТИ ПОШТАРУ КАД ВАМ ИХ ДОНЕСЕ. ПОУЗЕЋЕМ!

01635 БРАМС: Концерт за вио-
лину и оркестар, виолина Л.
Коган, Симфонијски оркестар
Московске филхармоније, ди-
ригент Кирил Кондрашин

01659 ЖОРЖ БИЗЕ: Кармен —
свита (Родион Шchedрин), Гудач-
ки оркестром Вољног театра
СССР-а диригује Рождествен-
ски

01661 МОСКОВСКИ ПИОНЕР-
СКИ АНСАМБЛ (Разговор са
Лењиним итд.), уметничко вођ-
ство Владимир Локтев

01667 РУСКИ НАРОДНИ ОРКЕ-
СТАР — В. Андриева изводи
руске народне песме

01707 РУСКА БАЛАЛАЈКА: Рус-
ке народне песме на овом вр-
ло популарном инструменту из-
води Инструментални народни
ансамбл

01525 ПЕТАР ЧАЈКОВСКИ: Сим-
фонија бр. 6, изводи Државни
симфонијски оркестар СССР-а,
диригент Светланов

01546 ХЕКТОР БЕРЛИОЗ: Фан-
тастична симфонија, Великим
симфонијским оркестром Ра-
дио-Москве диригује Рожден-
ственски

01575 ИГОР ОЈСТРАХ на вио-
лини изводи Концерт бр. 1 С.
Прокофјева и Камерну музи-
ку бр. 4 Паула Хиндемита уз
праћу Великог симфонијског
оркестра Радио-Москве и ди-
ригента Рождественског

01595 МОЦАРТ: Концерт бр. 3
за виолу и оркестар и ФЕ-
ЛИКС МЕНДЕЛСОН: Концерт
за виолу и оркестар, изводи
Валериј Климов и Државни
симфонијски оркестар, дири-
гент Максим Шостакович

01611 ЈОСИФ ХАЈДН: Симфо-
нија бр. 82 и БЕТОВЕН: Жен-
ска симфонија, изводи Велики
симфонијски оркестар Радио-
Москве, диригент Рубен Вар-
танијан

01723 АНАТОЛИЈ БЕЉАЈЕВ:
Руски карусел

01787 РИМСКИ-КОРСАКОВ: Ше-
херезада, изводи Државни сим-
фонијски оркестар СССР-а, ди-
ригује Евгениј Светланов

01783 КЛОД ДЕВИСИ: Иберија
и МОРИС РАВЕЛ: Шпанска
рапсодија, изводи Симфонијски
оркестар Московске филхармо-
није, диригент Кондрашин

01923 ВАЛЕНТИН БЕГЛАЕН:
Циганске песме и старе роман-
се из позоришних и других
представа

01925 Д. ОЈСТРАХ (виолина) и
ФРИДА БАУЕР (клавир) изво-
де Шубертов: Дуо и фантазију
за виолу и клавир

01987 ПЕТАР ЧАЈКОВСКИ:
Франческа да Римини (симфо-
нијска фантазија према Дан-
теу) и Камлет — увертира —
(фантазија према Шекспиру),
изводи Национални симфониј-
ски оркестар СССР-а под управ-
ом Светланова

02013 ЧАЈКОВСКИ: Концерт бр.
1 за клавир и оркестар, изво-
ди Свјатослав Рихтер (клавир)
уз пратњу Симфонијског орке-
стра националне лењинградске
филхармоније, диригент Мра-
вински

02015 ЕМИЛ ГИЛЕЛС (клавир)
уз пратњу Московског камер-
ног оркестра и диригента Вар-
шаја изводи Хајднов Концерт
за клавир и оркестар и Моцар-
тов Концерт бр. 21 за клавир
и оркестар

02017 ЧАЈКОВСКИ: Серенада
за гудачки оркестар и Итали-
јански капричо, изводи Симфо-
нијски оркестар СССР-а и ди-
ригент Светланов

02103 РУСКИ АКАДЕМСКИ ДР-
са диригентом Георгијем Пан-
тиоуковым

02103 РУСКИ НАРОДНИ ДР-
ЖАВНИ ХОР под управом А.
Свешникова изводи руске на-
родне песме

02141 СИБИРСКИ ДРЖАВНИ
ФOLKЛОРНИ АНСАМБЛ под
управом А. П. Новикова изво-
ди изворне песме далеког Си-
бира

02187 РУСКА БАЛАЛАЈКА: Рус-
ке народне песме на овом вр-
ло популарном инструменту из-
води Инструментални народни
оркестар Совјетског радија

02171 БЕТОВЕН: Квартет бр. 12,
две виолине (Д. Чуганов и За-
бавников), виола (Ф. Држинин)
и виолончело (С. Сирински)

02175 Велики симфонијски ор-
кестар Московског радија са
диригентом Рождественским из-
води ДЕЛА ЗА ОРКЕСТАР РУ-
СКИХ И СОВЈЕТСКИХ КОМ-
ПОЗИТОРА (Глазунов, Скряби-
н, Чајковски, Љадов, Спен-
диаров, Глиер...)

02177 БЕТОВЕН: Квартет бр. 7,
две виолине (Чуганов и Забав-
ников), виола (Држинин) и
виолончело (Сирински)

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК
11001 Београд, МАКЕДОНСКА 29

НАРУЏБЕНИЦА

За ГОТОВО неопозиво наручујем плоче под бро-
јевима:

за укупну суму од _____ динара коју ћу
платити поштару кад ми их донесе (поузећем).

(Презиме, очево име и име)

(Поштански број и место)

(Улица и број)

(Датум) (Потпис, број л. к. и место издавања)

У случају спора признајем надлежност Првог опш-
тинског суда у Београду

Наруџбеницу читко попунити, налепити је на до-
писницу и послати на горњу адресу

ЧУВЕНИ
СЛИКАРИ

★ ★ ★ ★ ★ Антон ван Дајк

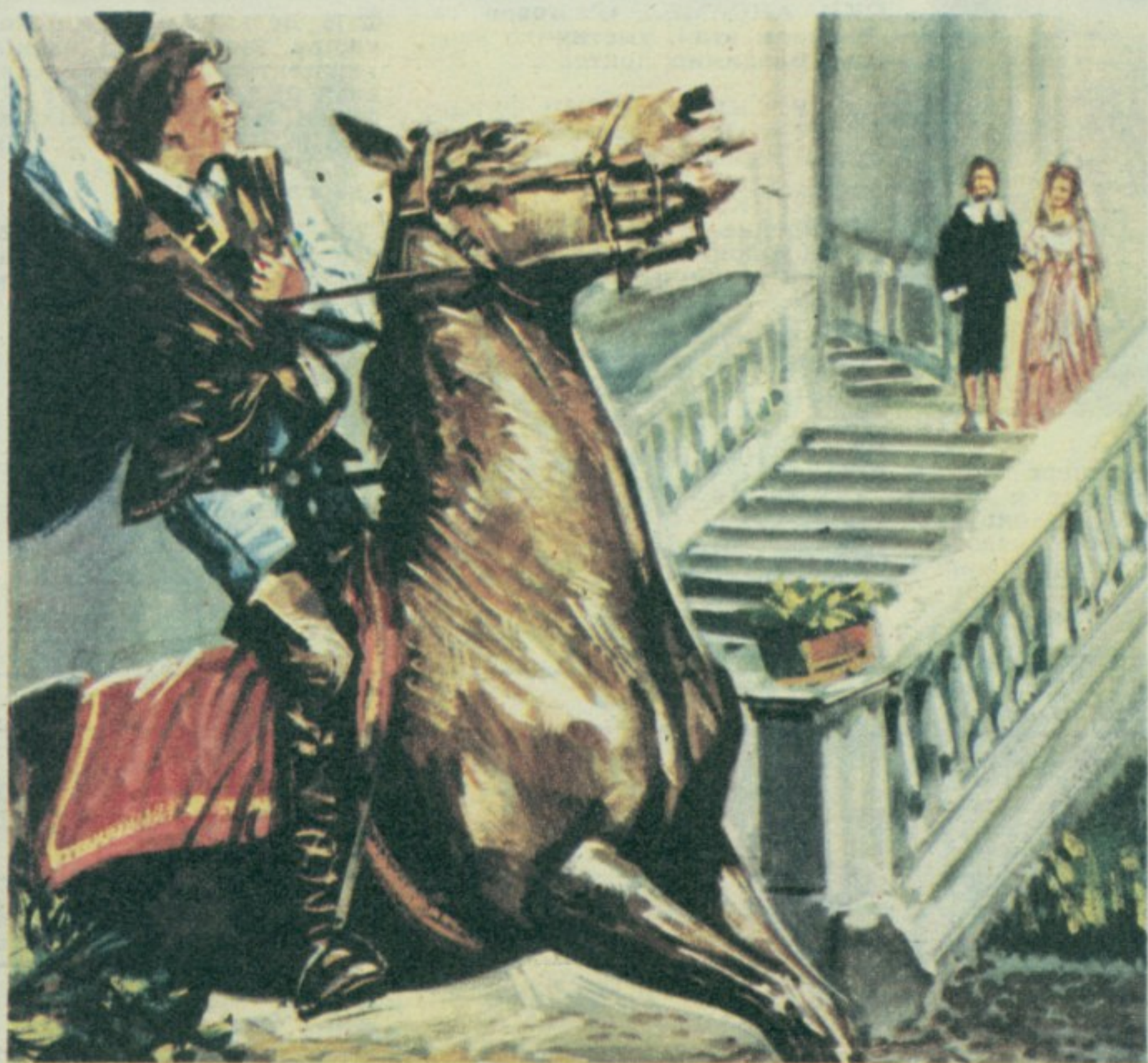
КИЧИЦА

ДЕЧАК У РАДИОНИЦИ — Најдаровитији ученик великог фламанског сликара Пола Рубенса Антон ван Дајк рођен је 1599. године као јединац у веома богатој трговачкој породици у Антверпену. У кућу његовог оца залазило је неколико сликара који су већ тада, можда, и утицали на дечаково опредељење, међутим, он већ у десетој години показује такву наклоност и таленат за кичицу да га дају у мајсторску радионицу локалног сликара Хенрија ван Балена. У то време привлаче га библијски мотиви, али се касније опредељује за портрет, у чему неће, ипак, никад достићи Рубенсову оригиналност.

СУСРЕТ СА РУБЕНСОМ — Вај Дајка упознају са четрдесетогодишњим Рубенсом када је имао свега 18 година. Велики уметник осећа младићев таленат и узима га за свог ученика. У Рубенсовој школи Ван Дајк остаје пуне четири године и постаје му први помоћник, али његове најбоље слике, и поред тога, неће касније имати ничег заједничког са Рубенсом. Већ се рађао стил овог даровитог младог човека, „болешљивог и преосетљивог као биљка из стаклене баште“ како је писао Мајкл Леви у историји сликарства „Од Ђота до Сезана“.

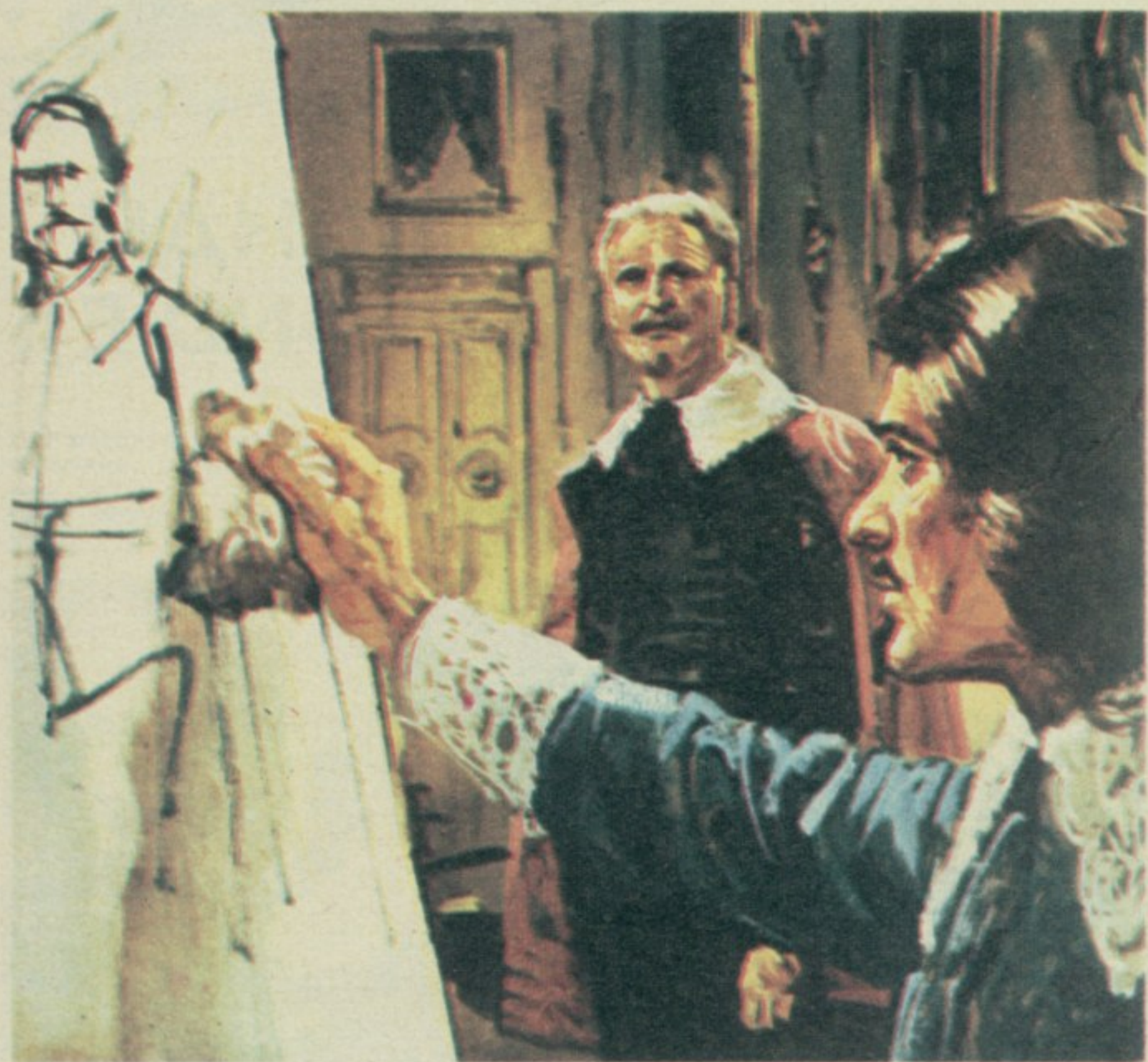

СЛИКУ ЗА КОЊА — У сваком случају, Антон ван Дајк је имао свој сликарски „печат“. Прихватио је савет Рубенса да оде на усавршавање у Италију где од 1621—1622. године упознаје и студира радове великих уметника, као што су Тицијан и Тинторето. Очигледно је да и усваја нешто од њиховог топлог колорита. По повратку у Антверпен прави портрет Рубенсове жене, који ускоро мења са својим учитељем за, ма колико чудно изгледало, доброг коња! Тада креће у праву авантуру: посећује Рим, Фиренцу, Венецију, Палермо. Најдуже се задржава у Милану, Торину и Ђенови. Овог пута у Италији остаје четири године од 1623—1627.

ПОРТРЕТИ АРИСТОКРАТА — Овде постаје тражени портретист високог аристократског друштва. Нервозна, оштра кичица уметника умела је да његовим богатим клијентима да изванредну грациозност. Све личности су изнијансиране, костим показује техничко савршенство. Одећа од танке свиле насликана су са толико пажње, да делују заиста предивно. У Италији почиње да се испољава и његова склоност ка луксузу, какав је и на његовим сликама.

ИЗ СТАКЛЕНЕ БАШТЕ

ПУТ У ЕНГЛЕСКУ — Вративши се у Антверпен, постаје богат и славан — слава га је претекла на путу из Италије кући. Све је заузетији сликањем богатих и отмених. Има атеље с много помоћника, извршава бројне нарудбине. У Антверпен се у то време враћа и Рубенс, али између учитеља и ученика нема ривалства иако му велики учитељ опет узима примат у портретирању. Ван Дајка именују службеним дворским сликаром регенткиње Изабеле, али не желећи да живи у сенци учитеља, он одлази у Енглеску на позив краља Чарлса I.

НЕСИМПАТИЧНИ КРАЉ — Навршило се тада тачно десет година од авантуре која га је још 1620. одвела у Лондон на двор краља Џејмса I. Требало је, да иако је имао само 21 годину, заузме место дворског сликара. Упознали су га са краљем, време је пролазило али Ван Дајк није ништа урадио. Можда је, кажу, краљ био антипатичан младом сликару, тек, он се враћа кући већ кроз четири месеца. Сада је ситуација другачија. Нови краљ, Чарлс I, даје му племићку титулу и висок годишњи приход. За Ван Дајка почиње његов најплоднији период.

УЧИТЕЉ ЈЕ УМРО — Фламандски сликар живи у дворцу Блекфиерс са супругом Маријом Рутвен, кћерком физичара, женом изванредне лепоте. И даље ради искључиво портрете личности из племићких породица. Радио је невероватно брзо, неколико слика истовремено, и једва стиже да изврши све нарудбине. Помоћници према његовој слици раде позадину и костим, а он оно најважније — слика лице и даје завршне тонове. Када 1640. умире Рубенс, Ван Дајка позивају из Антверпена да заврши његове декоративне слике за шпанског краља Филипа IV.

НЕРВОЗНЕ ЖИВОТИЊЕ — Ван Дајк хоће да промени целу концепцију Рубенсове нарудбине за Шпанију, али пошто преговори не успевају он се, пошто неко време лута између Париза, Лондона и Антверпена, враћа у Лондон. Ту и умире, годину дана после свог великог учитеља, у 42. години живота. Његово схватање портрета, које показује да је био изузетно сензибилна душа, доминирало је у енглеском сликарству још више од 150 година. Неретко се код њега осећа жеља за улепшавањем и истицањем отмености. Стручњаци тврде да је по узнемирености и живости композиције (његове животиње, на пример, увек су у нервозном покрету) ипак претекао свог учитеља.

ЏОН ПОЛ ЈАНГ (JOHN PAUL YOUNG)

Двадесет једногодишњи Аустралијанац ЏОН ПОЛ ЈАНГ, који се већ неколико месеци налази у Европи, за своју изненадну популарност може да захвали члановима познатог састава БЕЈ СИТИ РОЛЕРС (BAY CITY ROLLERS).

Дуго је млади Џон покушавао да се пробије у врх музичких збивања, али није стизао даље од локалних забава и понеког гостовања у ТВ емисијама које су, по правилу, имале своје звезде. И баш једно такво телевизијско гостовање у Сиднеју из корена је изменило живот младог певача. О томе он сам прича: „Моју композицију „Јучерашњи херој“ („Yesterday Hero“), коју сам извео у оквиру програма групе БЕЈ СИТИ РОЛЕРС, чланови овог састава су одмах прихватили и већ су је по завршеном снимању певушили у гардероби. Касније су је уврстили у свој репертоар, снимили су плочу и мојом композицијом постигли светску славу, а да од мене нису тражили чак ни дозволу иако сам ја био једини ау-

тор песме. У почетку сам се осећао ужасно преварен. Сматрао сам да сам покраден и намеравао сам да „Ролерсе“ тужим суду. У том свом првом очају потпуно сам занемарио чињеницу да ће моју композицију у извођењу све популарне групе чути широм света и да ће се, можда, једнога дана неко заинтересовати и за аутора. Морам да признам да чланови групе БЕЈ СИТИ РОЛЕРС никада нису ни тврдили да је „Yesterday Hero“ њихова композиција просто је уврстили у свој репертоар после једног концерта у Сиднеју.

Тако је и било: најзад се чуло и за Џон Пол Јанга, коме почињу да стижу позиви најпознатијих дискографских кућа Европе и Америке. На Јанговој првој плочи, поред већ познатог хита, нашла се и одлична нумера „На киши“ („Standing in the Rain“) која је снимљена и на малу плочу да би убрзо постала једна од већих европских хитова.

Џон Пол Јанг рођен је у Глазгову 1950. године. У Аустралију се доселио с родитељима кад је имао седам година. Јанг је сада постао „звезда“ којој проричу блиставу каријеру како у Аустралији тако и у Европи и Америци.

ПЕСМА ЗА ОВУ НЕДЕЉУ:

НА КИШИ (»STANDING IN THE RAIN«)

Музика: Џорџ Јанг
Текст: Хенри Ванда
Пева: Џон Пол Јанг

Oh, babe, you left me
standing in
The rain
While you were sitting down
For dinner
You left me standing in the
rain
Oh, babe, you left me getting
Cold and wet
While you were lookin' at
I did the getting cold and wet
Oh, babe, the rain was
leaking

Through my shoes
While you were getting closer
Movin' up to you
The rain was leaking through
My shoes
Oh, babe, oh, babe, oh, babe
You left me standing in the
rain

Oh, babe, you left me
standing in
The rain
While you were gettin' in
a taxi
I did the standing in the rain
Oh, babe, when I was wet
right

To the bone
You were deciding that you
weren't

Goin' home
And I was wet right to the
bone
Oh, babe, oh, babe, oh, babe
Oh, babe, by then my
face was

Turning blue
And you were loving him
and he

Was loving you
And I was coming down
with a

Heavy dose of flu
Oh, babe, oh, babe, babe
you left

Me standing in the rain
You left me standing in the
rain

Standing in the rain...

ЗЛАТНО ДОБА

Од децембра 1976. године у Београду постоји група ЗЛАТНО ДОБА. За сада углавном забављају младе у хали Пинки, у Земуну, где свирају петком, суботом и недељом, али њихове песме „Љубав и мода“, „Витл-сима с љубављу“, могу се чути и на нашим радио-станицама. Једна од данас најслушанијих композиција сада је „Мама, нисам више мали“ коју пева Борис Визетић, а прати га управо ЗЛАТНО ДОБА.

Иако овај састав постоји тек једанаест месеци већ има снимљене две плоче, а ускоро треба да му се појаве још четири сингла и две ЛП плоче. На тим ЛП плочама ЗЛАТНО ДОБА ће бити пратња Борису Визетићу и Радету Вучковићу. Овако плодан рад није случајност јер сви чланови састава имају музичко образовање и већ су, пре него што је створено ЗЛАТНО ДОБА, свирали у другим групама. Дубичанин Радомир (бубњар) био је у групи ДАХ, док су Бранко Глушчевић (басиста и текстописац) и Бранислав Аранђеловић (шеф групе, гитариста, вокал, композитор и текстописац) свирали у ПЛАМЕНИХ ПЕТ. Четврти члан групе је Бранимир Косар (оргуљаш).

ЗЛАТНО ДОБА углавном свира своје композиције. Његови чланови сами пишу текстове и компоњују. Њихове песме говоре о младости, о животу уопште. Композиције су у фанки-ритму, у стилу рок-ен-рола, а може се чути и сасвим нов звук регги-ритам који потиче са Јамајке, а у свету га, од познатих певача, користи Боб Марлоу и група ПИОНИРИ.

Да би обогатили свој звук и употпунили га, чланови састава позвали су у помоћ трубача Драгана Николића и саксофонисту Ивицу Швагера. У таквом саставу ЗЛАТНО ДОБА ће кренути на велику турнеју по Совјетском Савезу, заједно са Борисом Визетићем.

Свим члановима састава музика је главно занимање иако су сви завршили средњу или вишу школу. „Ми не желимо популарност по сваку цену, нити се поводимо за тренутном модом. Циљ нам је да направимо добру композицију коју ће сви радо слушати“, рекао нам је вођа састава Бранислав Аранђеловић.

МИК БОКС ЈУРАЈА ХИП (MICK BOX — URIAN NEER)

У данашњем броју представимо вам и четвртог члана групе ЈУРАЈА ХИП, гитаристу МИК БОКСА.

На концертима групе Мик је најтемпераментнији и увек у покрету. Кондицију стиче возећи бицикл.

Стрељаштво је Микова пасија. У дворишту своје куће у Есексу поставио је metu која му служи за проверу стрељачких способности.

Мик има у кући и мали тонски студио у којем проводи не неколико часова дневно.

Микова кућа с великим вртом налази се у близини градића Чингвел.

ХИТ-С

БЛОНДИ (BLONDIE)

У Енглеској је недавно по други пут гостовала позната америчка вокално-инструментална група БЛОНДИ. Девојке су и овог пута одушевиле број-

не посетиоце концерта. Поред старог и доброг репертоара, група је извела и композиције припремљене за нову ЛП плочу чији се излазак очекује до краја године. У току турнеје група БЛОНДИ, предвођена вокалном солисткињом Деби Хари, снимила је два телевизијска филма.

НАША КАРИКАТУРА

ГРАНА

ПОП-ВЕСТ

Данас и сутра у Скопљу се одржава BOOM FE.

STIVAL на коме ће наступити најпознатије домаће поп-групе Леб и сол, Парни ваљан, Септембер, Тако, Триангл, Зденна Новачић, Дадо Топић и други.

ЧИТАОЦИ ЈАВЉАЈУ...

ВЕСТИ ИЗ СКОПЉА

Пре неколико месеци у Скопљу је оформљена група ОКРУГЛА КОЦКА. Чланови овог састава су још веома млади, али сами пишу текстове и компонују музику. Веков Антоније (оргуље), Стефановић Радојко (бубњеви), Василевски Бобан (соло-гитара и вокал) и Грил Ромео (бас-гитара и вокал) који су још непознати нашој јавности, надају се да ће једног дана изићи из анонимности.

Михајло Тројић
Ул. 928 бр. 19-IV/III
91000 Скопје
(хонорар 100 дин.)

Берза плоча

Продајем потпуно нове касере: DEEP PURPLE — »24 Carat Purple«, »Who do We Think We Are«, »Come Taste the Band«, »Made in Europe«, »In Rock«, URIAH HEEP — »The Best of...«, THE SWEET — »Fanny Adams«, SLADE — »In Flame«, STATUS QUO — »Status Quo«, ROLLING STONES — »Black and Blue«, »The Very Best of Rolling Stones« i LED ZEPPELIN — »20 Originals of Led Zeppelin«. Цена по договору.

Дрековић Предраг
Светозара Марковића бр. 81
11000 Београд

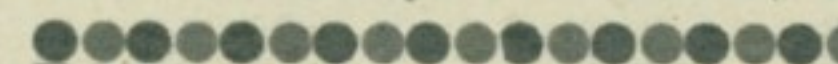
Продајем следеће ЛП плоче: AE-ROSMITH — »Rocks«, CREAM — »The Best of C. Life«, LED ZEPPELIN — »The Song Remain the Same«, TEN YEARS AFTER — »Goin' home«, URIAH HEEP — »The Best of...«, DEEP PURPLE — »24 Carat Purple«, HOLLIES — »The History of...«, PETER FRAMPTON — »Comes Alive«, THYN LIZZY — »Jail Break«, U.F.O. — »Force It« и друге. Јавити се на адресу: Антонос Младен Заблаће 51000 Шибеник

По повољној цени, продајем ЛП плоче састава: URIAH HEEP, TEN YEARS AFTER, LES HUMPHRIES SINGERS и друге. Грујић Крунислав Првомајска 1а 23000 Зрењанин

Продајем ЛП плочу ВИТЛСА »Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band« или је мењам за било коју плочу BAY CITY ROLLERS. Цена или размена по договору. Бранка Вучићеве Хајдук Вељкова бр. 3 32300 Горњи Милановац

КЛЕШ (CLASH)

На зиду једне старе оронуте куће у предграђу Лондона стоји табла са натписом »Пазите, опасно!«, а на вратима упозорење написано масним црвеним словима »Улазите на своју одговорност«. Када се отворе расклиматана врата уђе се у просторију за коју би се пре рекло да је обична рупа осветљена свећама. Све је ту старо и запустело. Становници ове куће су чланови састава КЛЕШ.

Певач, композитор, гитариста и шеф групе је Џо Страмер, рођен 1956. године у Истанбулу. Басиста и најекстравагантнији члан је Пол Сајмон, рођен у Брикстону 1956. Бубњар Ник Хедон је годину дана млади, док је други гитариста Мик Џоунс рођен 1955. године. Овај панк-састав више привлачи својим провокативним понашањем него својом музиком, што је уосталом случај с већином панк-састава.

ТОП 3Х

1. ДОМАЋА ЛИСТА

1. ПУТ ПУТУЈЕ КАРАВАН — С времена на време — ПГП РТБ
2. МАМА, НИСАМ ВИШЕ МАЛИ — Борис Бизетић — БЕОГРАД ДИСК
3. ЕКСКУРЗИЈА — Cod — ЈУГОТОН
4. ЋАО И ПИШИ МИ — Златко Пејановић — ПГП РТБ
5. АУ, АУ — Слађана Милошевић — ПГП РТБ
6. 'ОЋУ ДА СЕ ЖЕНИМ — Парни Ваљан — ЈУГОТОН
7. РИЦО, МОЈА ЗЛАТНА РИЦО — Кићо Слабинац — SUZY
8. МАЛИНКОНИЈА — Оливер Драгојевић — ЈУГОТОН
9. МИЛА МАЈКО, ИДЕ БРОД — Либертас — ЈУГОТОН
10. ЦРНИ КОФЕР И ГИТАРА — Мики Јевремовић — ЈУГОТОН

2. СТРАНА ЛИСТА у домаћој продукцији

1. PEARL'S A SINGER — Elkie Brooks — ПГП РТБ
2. HOTEL CALIFORNIA — Eagles — SUZY
3. SIR DUKE — Stevie Wonder — ДИСКОТОН
4. I'M IN YOU — Peter Frampton — ПГП РТБ
5. WHITE RIOT — Clash — SUZY
6. BLOOD AND HONEY — Amanda Lear — ПГП РТБ
7. MA BAKER — Bonny M — ЈУГОТОН
8. LUCILLE — Kenny Rogers — РТВ ЉУБЉАНА
9. CHANSON D'AMOUR — Manhattan Transfer — SUZY
10. MA — MA — BELLE — E. L. O. — РТВ ЉУБЉАНА

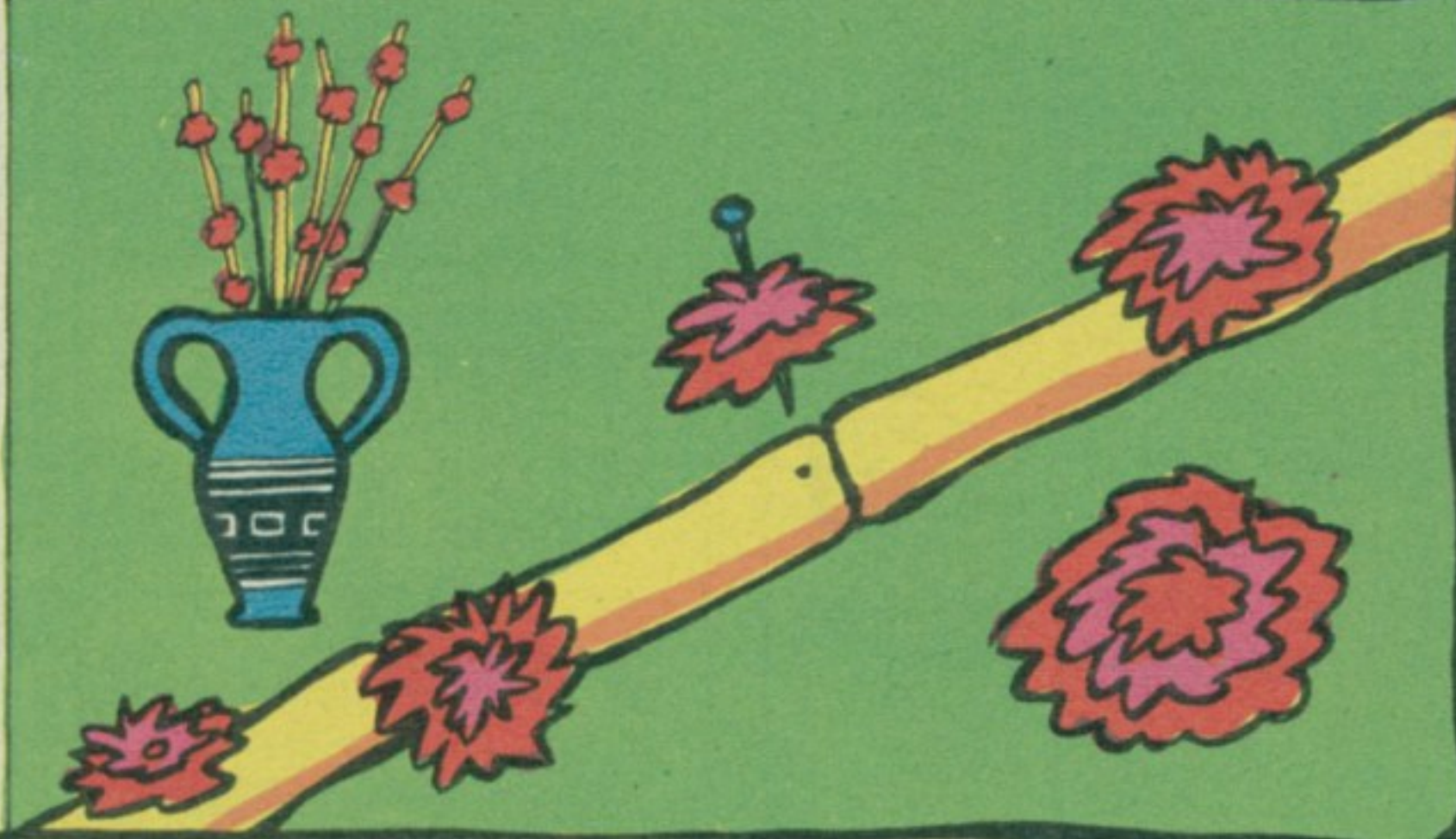
3. ЕНГЛЕСКА

1. WAY DOWN — Elvis Presley
2. SILVER LADY — David Soul
3. MAGIC FLY — Space
4. BLACK IS BLACK — La Belle Epoque
5. BEST OF MY LOVE — Emotions
6. TELEPHONE MAN — Meri Wilson
7. OXYGENE — Jean Michel Jarre
8. FROM NEW YORK TO LA — Patsy Gallant
9. DOWN DEEP INSIDE — Donna Summer
10. REMEMBER ELVIS PRESLEY — Danny Mirror

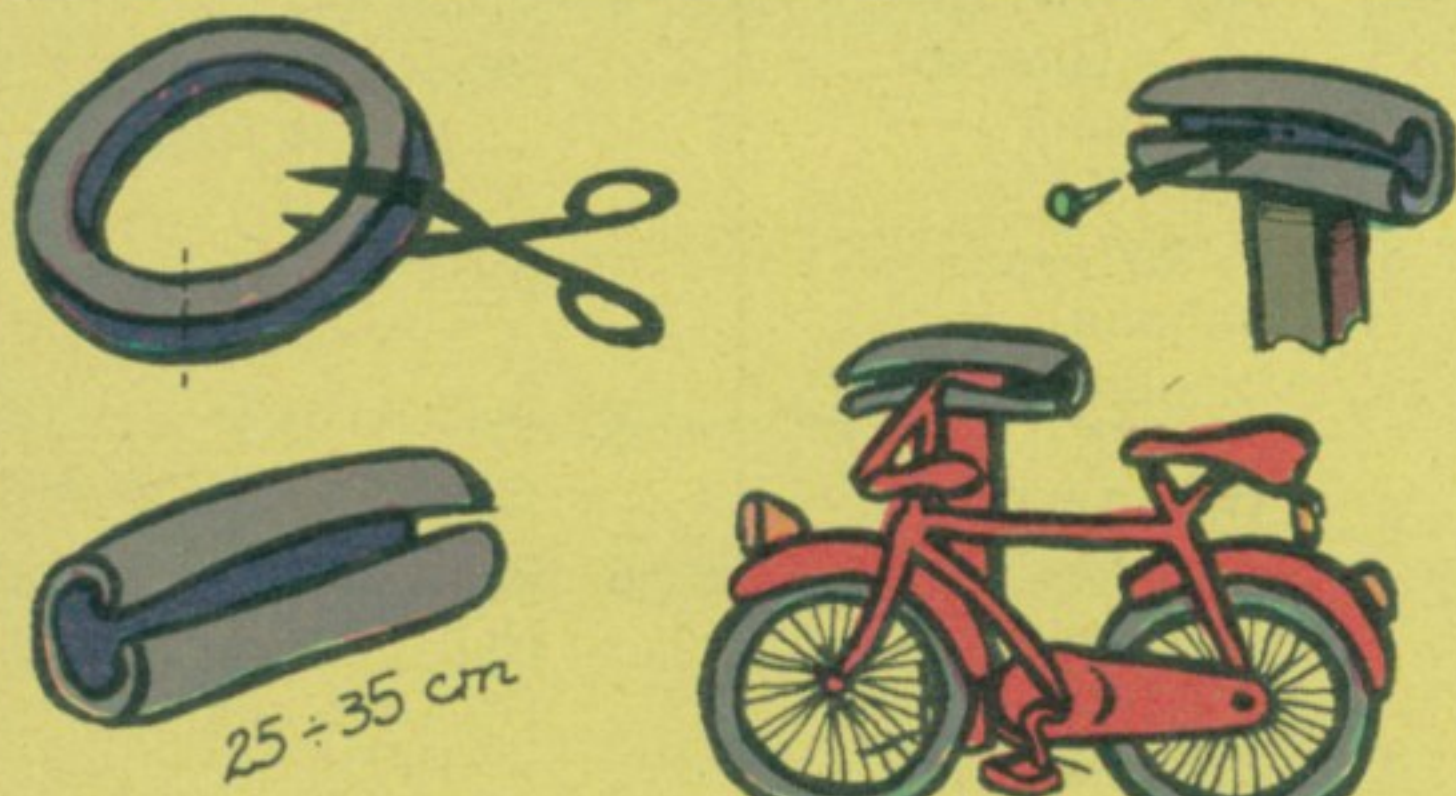
ВЕЗЕЛЕ ИГРАРИЈЕ ЗА МЛАДЕ И СТАРИЈЕ

1

Ако хоћете и зими да имате цвеће у кући набавите штапове од трске и на њима избушите рупе па чиницама или жицом причврстите суво цвеће које можете набавити на пијаци. Неколико оваквих украсених штапова ставите у велики ћуп и добићете украс који може дуго да траје. **МЛАДЕНКА ЦУНИЋ**, Београдски кеј 41, 21000 Нови Сад.

2

Младен из Вања Луке предлаже вам да од старе гуме за бицикл исечете парче величине 25 до 35 см, укупате га на летву, високу колико бицикл, која је укупана у земљи и тако у дворишту имате држач за бицикл. Довољно је да једну ручку од волана ставите кроз прорез у гуму, као што показује цртеж, и бицикл ће стајати усправно. **МЛАДЕН РАЧИЋ**, Браће Баручија 75, 78000 Вања Лука.

3

Весна из Светозарева сматра да се и старе сјајнице могу употребити као украс. Треба их само обојити различитим бојама и на њих окачити пантљике, такође различитих боја и дужине, па све заједно причврстите за дустер: **ВЕСНА СТОЈАНОВИЋ**, Максима Горког 2/1, 35000 Светозарево.

4

Да и кутијица од „Пантенола“ или неког другог лека може да послужи као дршка за конопцац за прескакање показује предлог Силвије из Сечања. Дно кутијице пробушите, вежите чвор на оба краја и ето дршке. **СИЛВИЈА БАБИЋ**, Гимназијска 1, 23240 Сечањ.

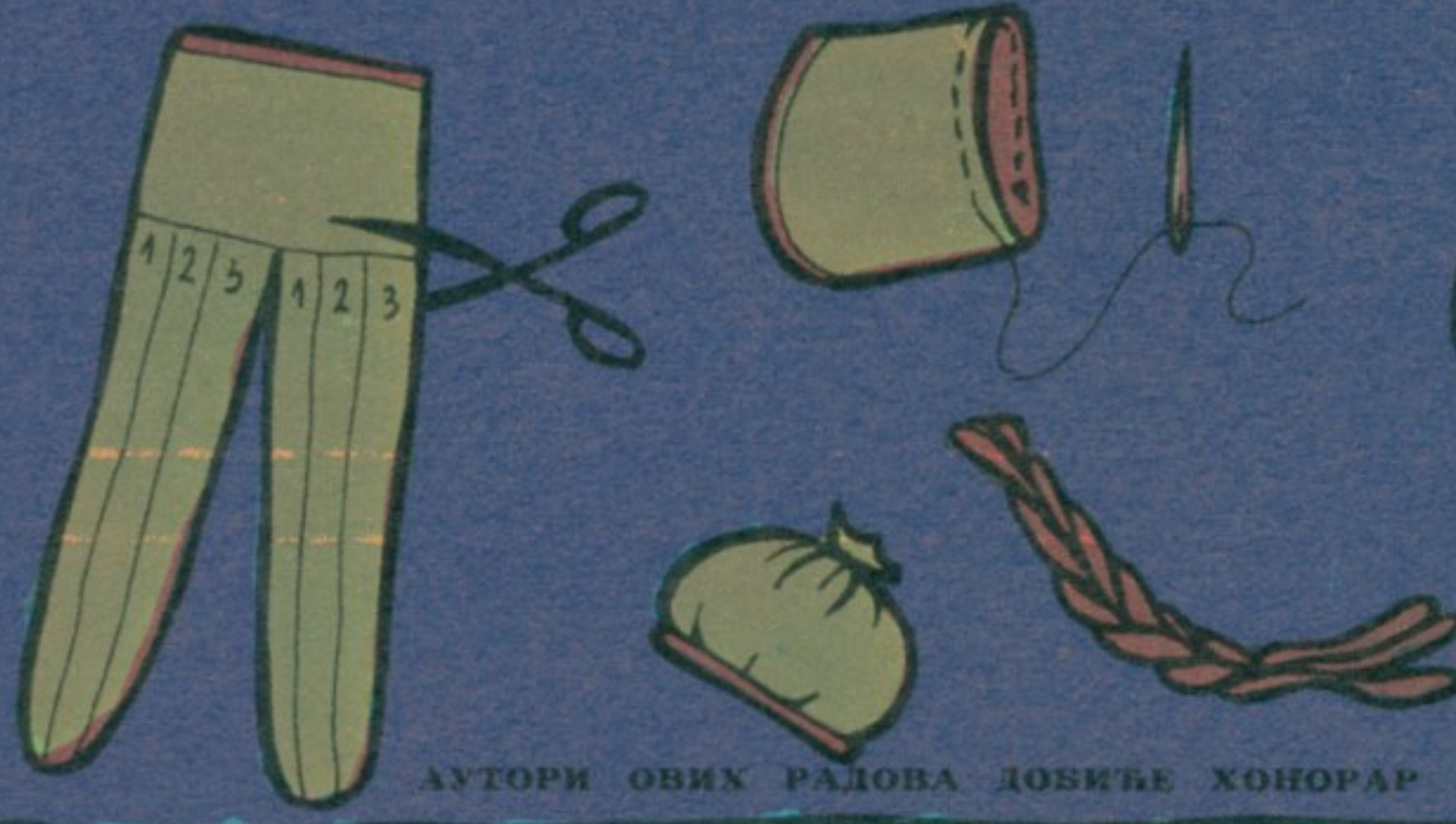
6

Капу за купање добићете ако од старих хула-хоп чарапа исечете ногавице, а затим још сваку ногавицу на три траке. Горњи део уишјте на месту где сте исекли и ето капе. Капу затим украсите плетеницама од исечених трака. **ВЛАСТА НЕКИЋ**, Ј. Вјанкинија 8 ц, 57000 Задар.

5

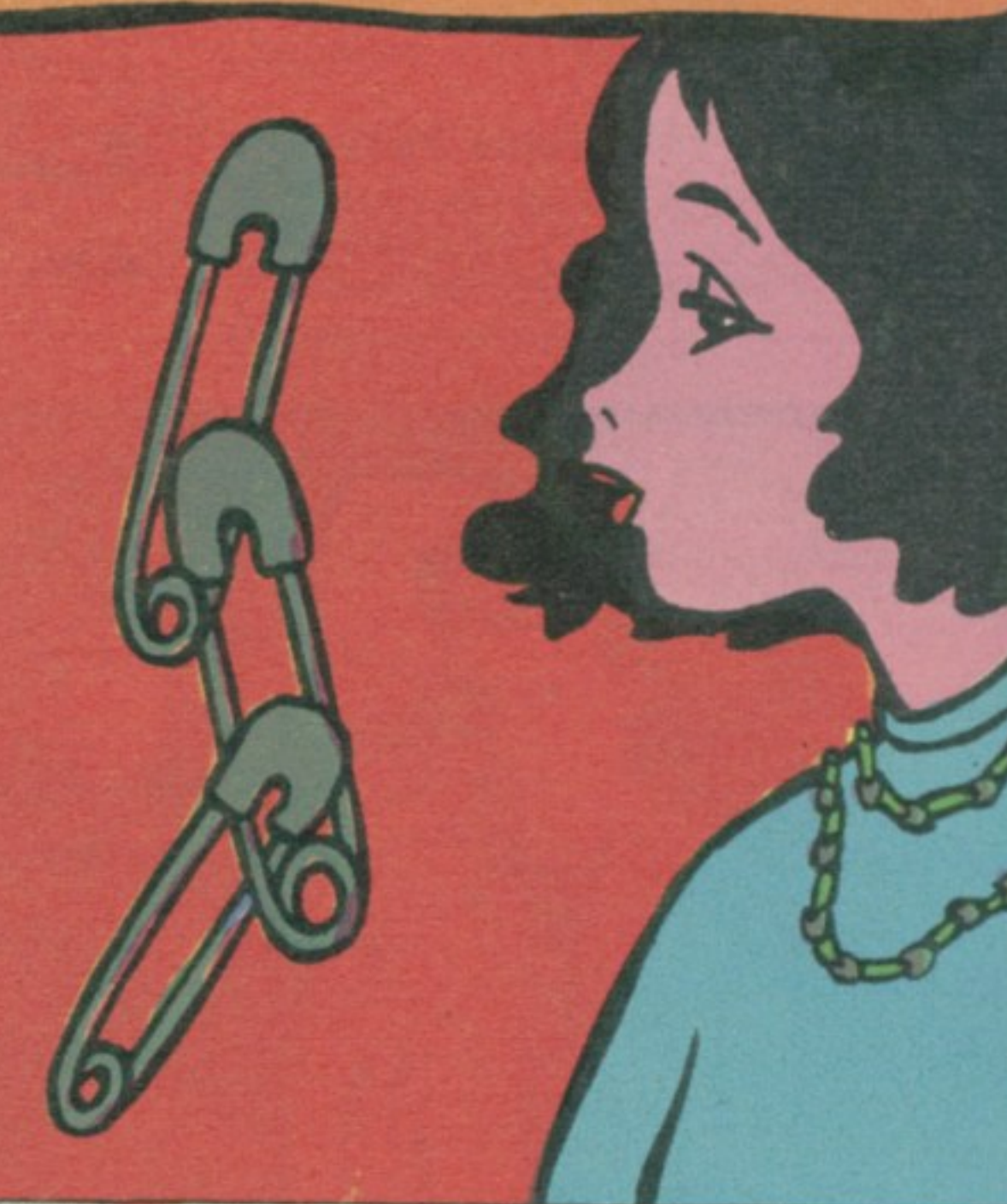
Често паста за зубе не може да се истисне до краја. Горан из Криве Паланке предлаже вам да ставите дрвце округлог пресека, дугачко око 15 см, да га засечете по дужини 5 до 6 см па га убаците у крај тубе пасте за зубе. Уврните тубу око дрвца и тако ћете увек исцедити сву пасту. **ГОРАН МАЏОВСКИ**, „8. октомври“ 6, 91330 Крива Паланка.

АУТОРИ ОВИХ РАДОВА ДОБИЋЕ ХОНОРАР ОД ПО 100 ДИНАРА.

7

Од зихернадли истих или различитих величина, спајајући једну за другу као што показује цртеж, направите огрлицу, наруквницу или појас. Зихернадле су сад у моди, а кад мода прође можете их увек за нешто друго искористити. **ТАТЈАНА ДРОЦА**, Маке Викића 39/IV, 79000 Мостар.

Тек негде пред поноћ, кад се ведро јунска ноћ увелико спустила на оштре врхове и утихле долине Караормана, доктор Киро Целоски је забацио на раме нераздвојни карабин „застава“ и запутио се ка срцу мрке и негостољубиве планине.

На крају невеликог албанског села, где је провео последња два дана и ноћи, припремајући се за лов, испратили су га ћутке најстарији сељаци. Њихова изборојана и забринута лица казивала су му више од свих јадања и љутњи које је чуо пре поласка. Јер, ти горштаци, жиливи, снажни и увек спремни да се смело ухвате укошта са свим чиме им се противи сурова планина, сад су били готово немоћни: огроман медвед заклао је за само неколико последњих дана четири најбоља вола у селу, и то све једном човеку.

У село су се уселили страх и зебња. Куће су чврсто затваране већ са првим сумраком, деца нису ишла у школу, стока је пуштана на пашу само по дану, али и то кратко и нередовно. Међутим, звер као да се није обзирала на људе и њихове пуцње. Нападала је свиреп, наочиглед преплашених чобана, и одвлачила плен дубоко у шуму.

А онда је једног јутра у селу изненада освануо доктор Киро немарно пребачене пушке преко широких леђа. Сељаци су га и раније познавали: идући у лов, уз пут им је, за чашу воде, воћку или неколико гутљаја киселог млека, прегледао и леčio децу и изнемогле старце.

Изасланици из села спустили су се у Стругу и саопштили доктору Кири да им тај медвед, у њиховим очима већи од иједног вола у селу, напада и коље стоку и да су њихове сачмаре немоћне према звери која се острвила као ниједна дотад. Насмешивши се, доктор Целоски је обећао да ће доћи већ сутрадан. Наравно, није рекао да још није пуцао на медведа: до тада, до своје 31. године, иако се ловом бави од раних дечачких дана, убио је само мноштво птица у пространом Струшком блату и неколико лишица.

Тако је, у мрклу ноћ 26. јуна 1963. године, доктор Киро Целоски кренуо „на медведа“, смело, љутило и обузет ловачком страшћу.

МЕДВЕД ДОЛАЗИ

Корачао је полако, ногу пред ногу, пазећи да ломљавом сувих грана не наруши планински мук. Упутио се право ка месту где су му сељаци дан раније показали растргнуту и допола поједену лешину вола коју је медвед сакрио у једну рупу и прекрио лишћем и поломљеним гранама. Из литературе и од искуснијих ловаца добро је знао да ће звер, гоњена глађу и лукавешћу, поново доћи ту, на обед. Зато је одлучио да јој недалеко од трпезе постави замку.

Месец је увелико сијао кад се доктор Киро, потпуно сам у планини, сместио на погодно место. Пре тога пажљиво је одредио правац ноћног поветарца, смер кретања месеца да му његов блесак не би засенио очи, проверио карабин и муницију.

Миран и без узбуђења, човек је чекао звер. Ни

цигарету није запалио: иако је до тада само неколико пута видео медведа у природи, знао је да је да је то ђудљива звер која човека осети надалеко.

Укочени прсти на откоченом карабину покренуше

без имало страха, доктор Киро је гледао огромну тамну масу медвеђег тела како се полако приближава, претварајући се лагано, у дивну мету. Жмурећи на једно, а пуштајући низ цев миран поглед другог, отвореног ока, човек је посматрао на

Доктор Киро Целоски и медвед рекордер

се и отпустише сами од себе кад чу удаљено мумлање и ломљаву сувих грана. Тело ловца који је напрегнуто чекао умири се потпуно и ниједан покрет, чак ни притајен дах, није откривао да ту, десетак корака од упојаног медвеђег плена вреба човек, спреман да сваког часа оспе муњевиту палбу.

А медвед је прилазио полупоједеном вољу, полако и не слутећи ништа, сасвим обузет глађу, спреман да убија и коље, осећајући да је господар планине, сам и непобедив.

ПУЦАЊ НА МЕСЕЧИНИ

Осетивши лаган дрхтај у рукама, а затим у целом телу, али и даље прибран и

јасној месечни моћну главу и широке пруди звери, чекајући да му се та тамна маса окрене боком.

Сигуран у себе, не плашећи се ни далеког лавеза паса који су га јурили тих дана ни готово нечујних прасака сеоских сачмара, усамљени господар планине је мирно оњушио ваздух, затим пришао закопаном плену, шапом посегнуо за првим гранама које су прекривале послатицу и...

Блесак сагорелог барута начас је засенио месец и пуцањ се громогласно проломио планинским усекима, шумом и вртачама. Готово истог тренутка зачуо се промукао и језив урлик рањене звери.

Медвед је покушао да се усправи и крене на невидљивог нападача, на пламен који му је заблеснуо мале, жуте очи, али је само

УСАМЉЕНИ ГОСПОДАР ПЛАНИНЕ МИРНО ЈЕ ОЊУШИО ВАЗДУХ, ПРИШАО ЗАКОПАНОМ ПЛЕНУ И ОГРОМНОМ ШАПОМ ПОСЕГНУО ЗА РАСКОМАДАНИМ ТЕЛОМ ВОЛА. ИСТОГ ТРЕНУТКА БЛЕСАК САГОРЕЛОГ БАРУТА ЗАСЕНИО ЈЕ МЕСЕЦ.

закрљао, око њега се све смрачило, шума се изгубила, и месец, и глад, и сваки звук. Падао је полако, са сјајем муње у зеницама, која му је стреловито разорила огромне и непобедиве груди.

РАЗНЕСЕНО СРЦЕ

И човек је мировао, али на сасвим други начин. Лагани дрхтај прошао је кроз његово тело: погодио сам га. Кад је прошао скоро цео час, време које препоручују неписана ловачка правила о лову на медведе, доктор Киро је, с карабином на готовс, кренуо ка непокретној звери.

Пун и јасан месец обасјавао је и човека и ловину на невеликом шумском пропланку. И прво што је специјалиста интерне медицине не осетио, пришавши на корак непокретној, тамној маси од крзна, било је велико и искрено — дивљење.

— Видео сам да је мртав и на месечини је светлוצала крвљу попрскана трава. Знао сам да је погодак био право у груди, негде око срца — смеши се данас четрдесет петогодишњи доктор Киро Целоски. — Међутим, ни слутно нисам да је то диван медвед, који својом снагом и лепотом те снаге плени сваког ловца. По-

гледао сам га пажљиво и одмах знао да сам му једноставно разнео срце. Али, кад сам, задивљен и ипак поносан, покушао да подигнем огромну главу, осетио сам изненада како ми ноге клецају и како је у тим тренуцима мој карабин сасвим ситна и неважна ствар. Ту циновску главу, с меким и дугачким и тамносмеђим крзном, ја нисам могао ни померити! А сваког дивљарца с планинских врхова носим у долину без ичије помоћи! И тог страха, страх пред огромним и тако лепим, мртвим медведом ја се увек сетим кад год пуцам на ту звер. До сада их је било око 27, али ниједан није био као мој први медвед.

Пред зору су дошли мештани из угроженог села: њих 35 вукло је мртвог медведа у долину. А кад је на воловским колима довучен у Стругу, вага је показала 480 килограма, а метар дужину од 258 сантиметара.

Доктор Киро Целоски је месо планинског оријаша поделио пријатељима, јер је то права послатица. Крзно је сачувао за успомену.

НАШЕМ
СЛАВЉУ
ПРИДРУЖИО
СЕ И
šlag

Шлаг је постао свакодневна потреба
С њим су колачи бољи, а славља
свечанија. Šlag С прија, задовоља-
ва сладокусце и не садржи много
калорија. Користи се уз кафу, пудинг,
торту, воћни десерт...

Припрема се са водом једноставно и
брзо — (упутство за употребу се
налази на сваком омоту производа).
Ако остане нешто неутрошено —
šlag С се данима одржава у свежем
стању, у хладњаку.

Šlag С — ДА ЗАСПАДИ! Šlag С —
НЕ ГОЈИ!

Кашичица šlaga С садржи свега
12 калорија.

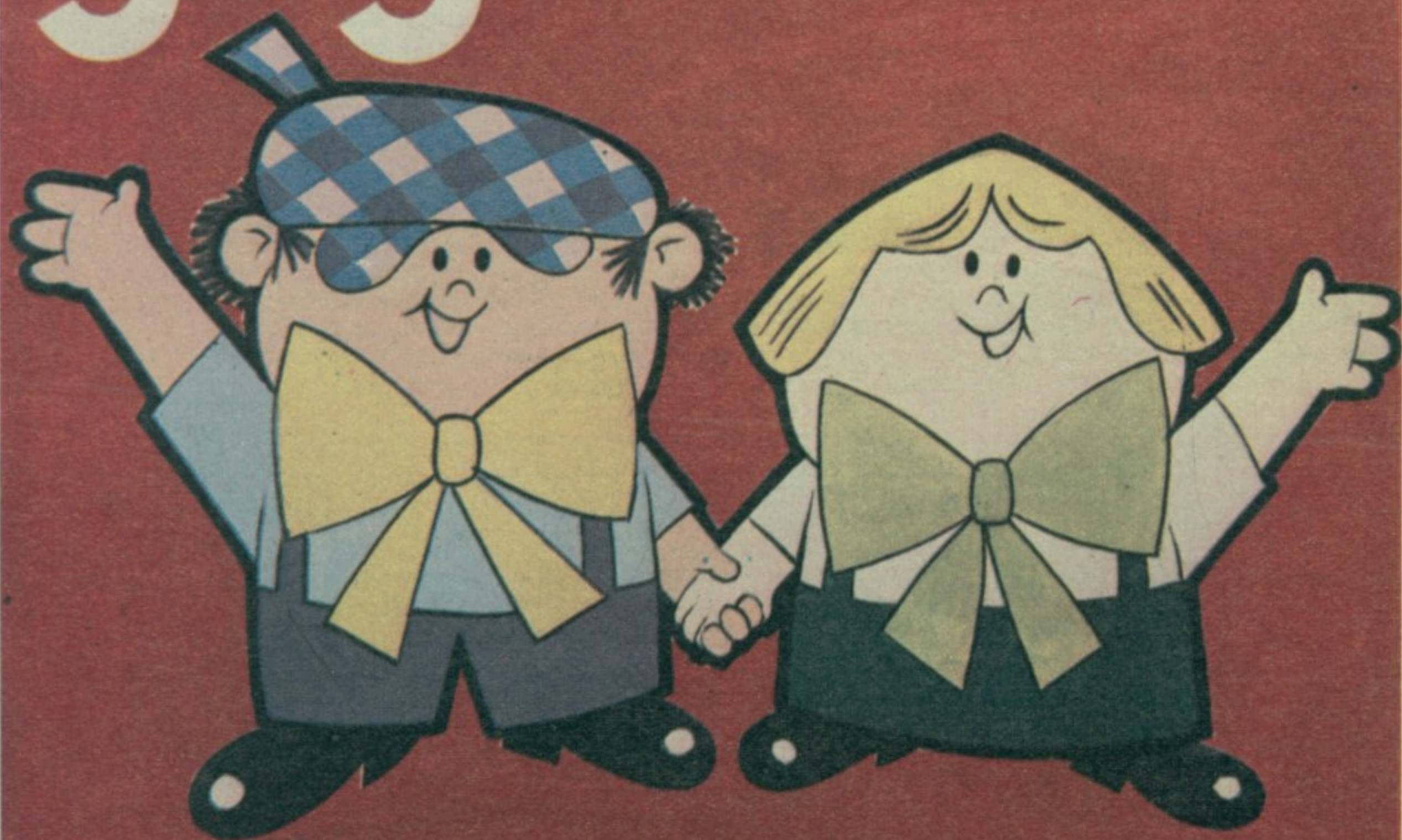
Šlag С у самопослугама „Центро-
пром“ и трговинској мрежи.
За квалитет гарантује.

CENTRO *proizvod*

goga i dado

u igri s djecom

Гога и Дадо у игри с децом

У игри учествује и обавезно добија маскоту ГОГА или ДАДО свако ко пошаље:

5 кесица бомбона ГОГА или ДАДО и 5 омотница чоколаде ГОГА или ДАДО на адресу:

КАНДИТ
54001 Осијек
Поштански претинац 63
„За ГОГУ и ДАДУ”

Не заборавите навести ваше име и тачну адресу, а свакако наведите колико сте стари и да ли сте дечак или девојчица.

Сви ви који сте послали кесице или омотнице и добили луткице, учествујете и у извлачењу осталих награда:

Сви ви који сте послали кесице или омотнице и добили луткице, учествујете и у извлачењу осталих награда:

- 5 пони бицикла
- 10 школских торби
- 200 мајица ГОГА или ДАДО
- 200 лопти за воду
- 500 гоблена ГОГА или ДАДО

Имена добитника биће објављена у листовима: „Мале новине”, „Политикин забавник”, „Микијев Забавник” и „Јó Pajtas”.

Пронашао сам своју плочу, грамофонску плочу коју имам већ педесет пет година и коју сам први пут пустио пре пет минута.

Puboŭija

Но, ја сам га ипак волео, или сам бар сматрао да га волим, јер он ни-

Нисам желео ни малог пса, нити бицикл, јер сам и једно и друго већ имао. Ја сам једино желео (како то данас изгледа обично) грамофонску плочу. Пазите: никакву одређену плочу! Да ми је неко понудио да бирам, вероватно бих се определио за неки од оних комичних монолога, који су у то време били на цени, или за неки војнички марш. Ја сам, међутим, желео само плочу која би била искључиво моја.

Обећање

Моји родитељи су били купили грамофон и мени је било забрањено да њим рукујем, јер су се бојали да могу оштетити осетљиве површине плоча. Кад бих имао „своју плочу“, тај разлог би сам по себи отпао. Мој стрци се сложио и обе-

ГРАМОФОНСКА ПЛОЧА

После овога, даље је у мом сећању све јасно. Ишли смо полако по пакленој врућини, он у сламном шеширу и одећу широком и лепр-

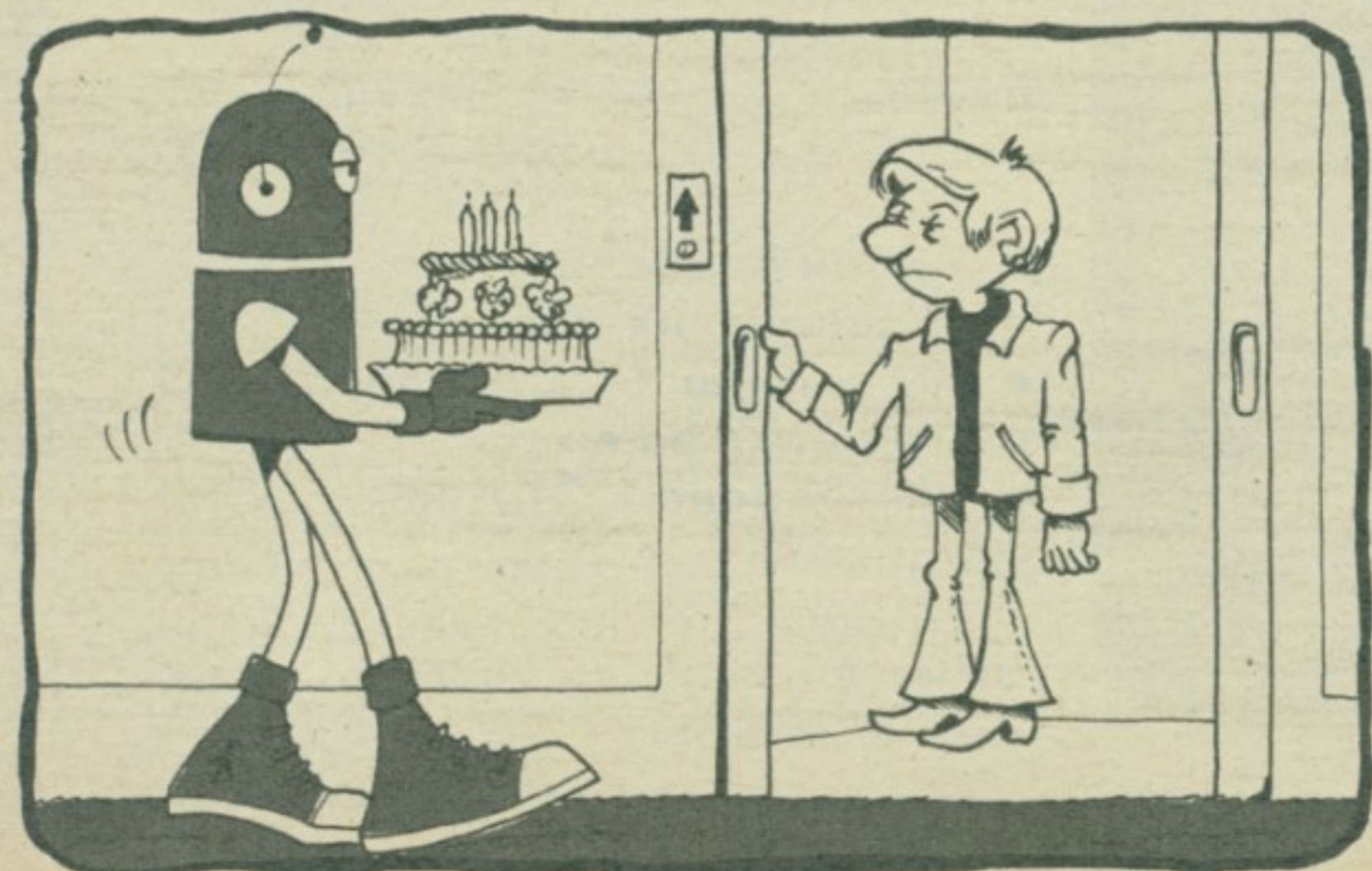
шавом, потпуно белом, као хаљине жена на гравирама у нашој породичној библији, а ја у морнарском оделу са пругастом мајицом и морнарском капом с „помпоном“ на врху. На капи је, добро се сећам, златним словима писало „ХРАБРИ“. Хватао сам га повремено за руке, али у томе нисам био нарочито упоран, јер му је кожа била влажна, а он је имао мирис човека који се не негује, што је мени много сметало.

Сѡфраx

Док смо се примицали Великој улици, мој стриц се одједном по-
жалио да се не осећа добро. Ја сам
наваливао да пође брже, па да се
пре врати и легне. Али, у Великој
улици он је клонуо на једну од
оних клупа које су ту постављене
за одмор шетача. Промрмља је
неколико речи о Фреду Крофту.

За тренутak, верујем да је то за-
иста био тренутak. обузело ме је

ШРАФКО

А. П. БИХА!

Од свих
стричево
највише сам во-
лео чика Била,
веселака румених
образа и велике
трбушине.

осећање надмоћи. Пружио сам руку ка чика Билу и упорно сам почео захтевати да ми да оно што желим. Сећам се чак и својих речи: „Хоћу, ићи ћу да тражим Фреда Крофта, али ми прво дај новац. Ја сам брз, могу све да стигнем, ти седи ту и само ме мало сачекај!“

Он ми је дао новчаницу. Ја сам најбрже што сам могао потрчао према радњи, али сам, док сам трчао, одједном постао свестан да не чиним добро. Прихватио сам прву понуђену плочу. Поскакивао сам од нестрпљења док су ми враћали кусур, а онда сам појурио натраг ка чика Билу да видим да ли му је још потребан лекар, надајући се да ћу га затећи на ногама.

Да, њему је било боље. Тако је бар мени изгледало. Поверовао сам да је заспао. Пролазници су бацали на нас подруглаве погледе, ми-

слећи вероватно да се чика Бил о-
пио. На крају је дошло до оног до
чега је морало доћи: продрмао сам
га сувише јако. Његов огроман
горњи део тела пошао је напред.
Скљокао се, лица небу окренута,
полуотворених уста. Пао је на
плочник, прашњав и зreo. Мислим
да ћу, док сам жив, имати пред
очима два мала полумесеца која су
се појавила између његових полу-
затворених капака.

Следећих дана, чак и да сам хтео,
нисам могао да пустим своју плочу.
Тело чика Била било је изложено
у салону, тамо где се налазио гра-
мофон, па ја, као дете, у ту одају
нисам уопште могао да уђем.

Међутим, док је жалост трајала,
већ тада, обузела ме је једна стра-
шна мисао. Веровао сам, а ја нисам
нарочито јак у психологији да бих
то могао да објасним, да ћу, ако
пустим ту плочу, чути глас свог
стрица који ће ме још једном
преклињати да идем да тражим
доктора Крофта и окривити ме да
сам га напустио.

То је био кошмар целог мог де-
тињства.

Кратко речено, ја никад нисам
пустио „своју“ плочу. Никад се то
не бих усудио, нити бих могао. Чак
сам покушао да сакријем њено по-
стојање, био сам је оставио на
врху једног старог бифеа у подру-
му. Ту је та плоча остала, у почет-
ку узрочник ноћних страхова, а
касније заборављена.

Сам и сџар

Све до данас. Мој отац је умро у
шездесетој години, али је мати још
дуго после тога живела. Отишла је
к њему у гроб пре једва годину да-
на... а ја, њен син, стојећи крај
њеног ковчега, већ сам могао себи
да кажем да сам стар човек.

Наша кућа је постала моја. Да
бих био искрен, морам да кажем
да ми послови нису нарочито иш-
ли. Кућа није под дугом, али ми
мати није богзна шта оставила.

Синоћ, док сам усамљен уздисао
у старој трпезарији у којој сам то-
лико пута обедовао, сетио сам се
чика Била. Нисам се одмах сетио и
где сам ставио плочу, па сам се чак
у једном тренутку уплашио да сам
је бацио.

Но, данас сам то место нашао.
Иако ми је лекар препоручио да
избегавам степенице, сишао сам у
подрум. Узео сам плочу испод де-
белог слоја прашине. Бол око груд-
не кости обузео ме је тек кад сам
стигао на врх степеништа, али сам
до кухиње стигао без већих смет-
њи. Опрао сам једну стару плочу,
затим сам добро испрао руке, па
плочу положио на мој модерни
електрофон.

Нема потребе да вам нагласим да
нисам чуо глас свог чика Била, то
нисам ни очекивао. То је био глас
некада чувеног певача Руди Вели-
ја. Плочу сам пустио други пут, па
трећи...

Док седим за писаћим столом и
пишем ових неколико редака, чу-
јем речи:

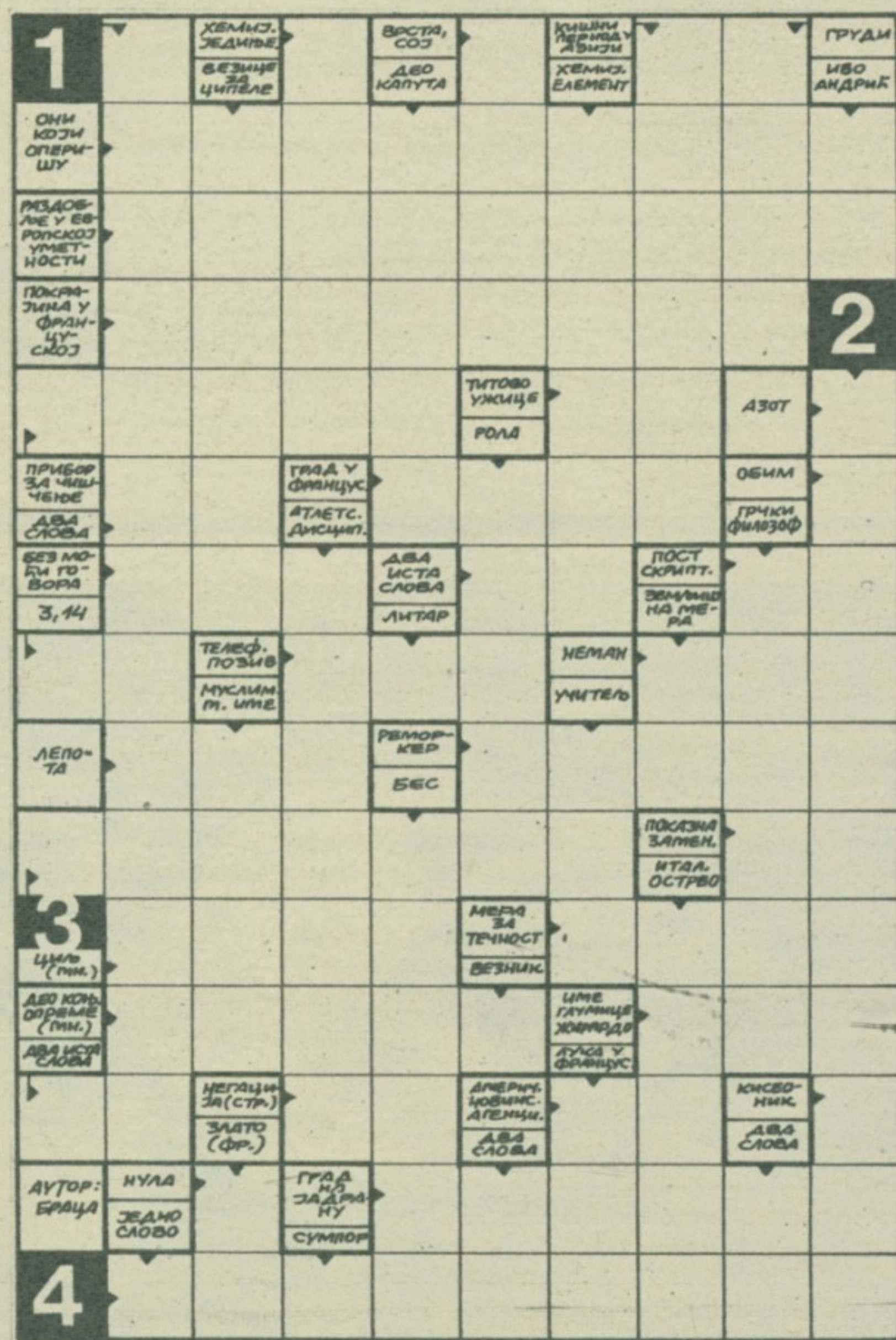
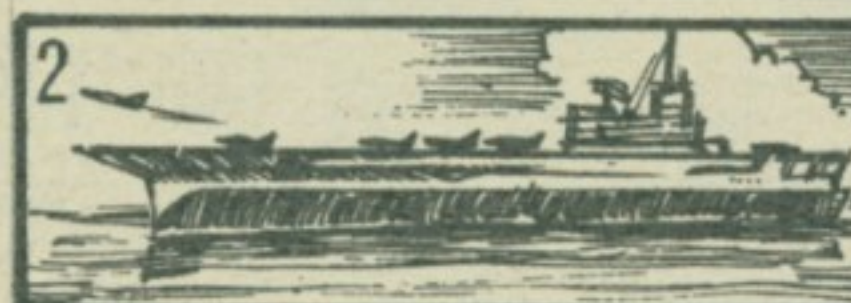
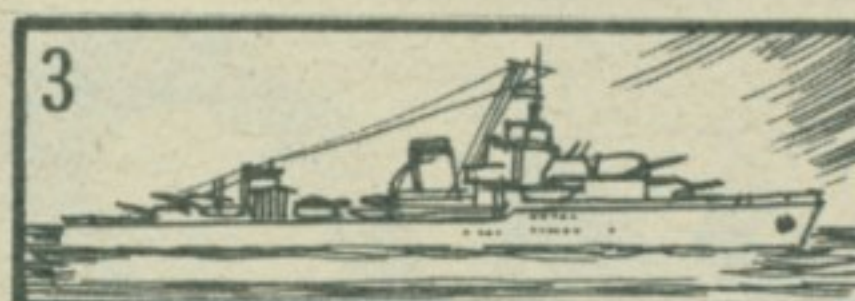
„Куцнуо је час твој,
Као некада мој...“

укрштене речи

РАТНИ БРОДОВИ:

1. Брз и окретан ратни бродић којем је торпедо главно оружје, употребљава се уз обалу и у уским морима за нападе, патролирање, извиђање; 2. Брод посебне конструкције с равном и слободном палубом за узлетање и слетање авиона и хеликоптера; 3. Брод универзалне намене, без оклопа. Брз наоружан торпедима, диригованим пројектиlima, артиљеријом, подводним бомбама, минама... 9. Најсвестранији ратни брод који служи за напад на непријатељске комуникације, за заштиту и осигурање трговачких бродава, извиђање...

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: БЕЛА БАРТОК, собар, акн, стварност, тор, де, так, пенал, ри, на, аван, Ђина, н, ад, пу, оле, он, физика, ф, мл, це, Амур, оо, епн, она, Кларета, ан, Брезовица, Ц, ам, нец, Нил, Ињис, ремени, бака, д, ак, с, центивос, в.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“. Македонска 29; 11000 Београд. Директор НИП „ПОЛИТИКА“ Вукоје Булатовић. Главни и одговорни уредник „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА“ Живо-
рад Стојановић. Уредници: Кринка Виторовић, телефон 324-191/525, Нурихана Ђозић, телефон
324-483. Технички уредник Владимир Горбунов, телефон 326-620. Секретаријат: телефон 324-191/523.
Претплата: за нашу земљу: тромесечна 66,00 дин, полугодишња 132,00 дин, годишња 264,00 дин.
Претплата за иностранство: тромесечна 132,00 дин, полугодишња 264,00 дин, годишња 528,00 дин.
Текући рачун за уплате из земље број 60801-601-822. Годишња претплата у иностранству: Допар
29.—, ДМ 68.—, Ффр. 143.—, СФрс. 73.—, Шкр. 125.—. Девизне уплате слати преко Београдске
банке — Београд, на рачун број 60811-620-292-32000-000-00054, са обавезном назнаком за „ПОЛИ-
ТИКИН ЗАБАВНИК“. Поштански фох 124. Телефони: 324-471, централна 324-191 и 325-761. Руко-
писи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35II, тел. 322-711. На
основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973.
године не плаћа се порез.

ЈЕДНА АЛИ ВРЕДНА

Сви расуђују, али их
мало има разумних.
(Шеваље де Мере)

MOTO-START

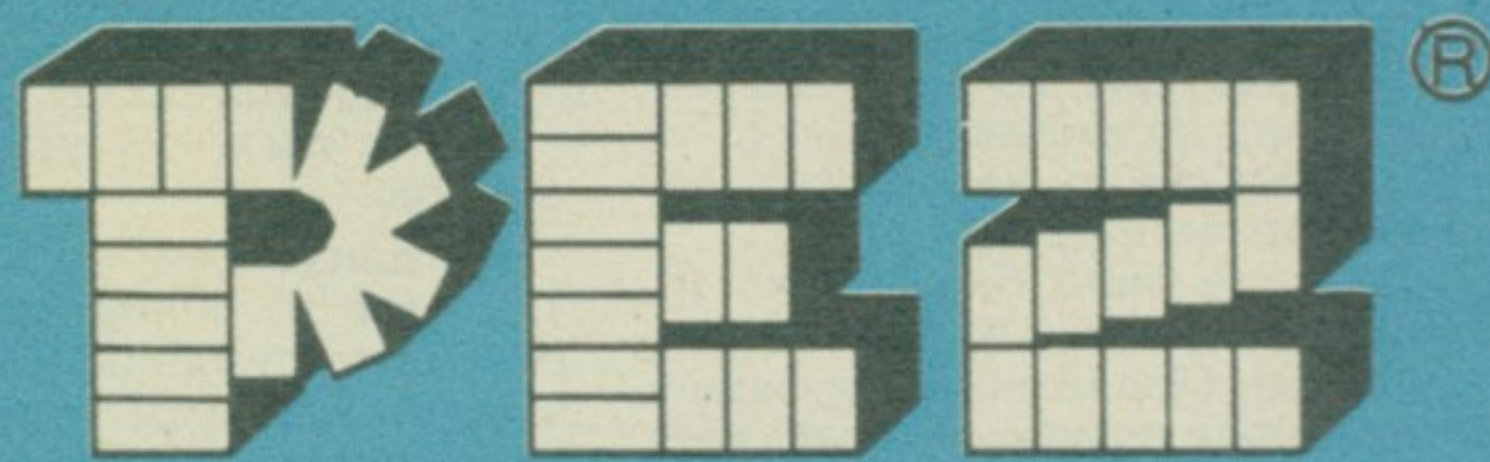
гума за жвакање са наградама без извлачења

Серија садржи 81 самолепливу налепницу најмодернијих светских типова мотора. Налепите 10 купона из врећице »МОТО-СТАРТА« на дописну карту и пошаљите на: »ЈОСИП КРАШ«, Бранимирова 29, 41000 Загреб — добићете бесплатно велики постер за лепљење на налепница.

Налазник наградне слике добија без извлачења једну од 6.503 награде: значку клуба »МОТО-СТАРТ«, спортске наочаре, во-зачку кацигу, и мотоцикл ТОМОС АУТОМАТИК.

© Walt Disney Productions

PEZ вам поклања поред укусних бомбона и драгих фигурица и доживљаје Дизнијевих јунака у стрипу.

Играјте се PEZ фигурама
Сладите се PEZ бомбонама

ПОЛИТИКИ
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Драги Забавници,

АЛА ИСПРЕД ОБЛАКА

Од старијих често чујем реч ала, али не знам шта значи. Помињу је у време великих кима и поплава и то као неко чудовиште које изазива ове непогоде.

Новица Стојковић,
Лабљане

Ала, односно хала, је турцизам који означава митолошко чудовиште сродно аждаји и змају, лети као змај и вила и води облаке. Врло често помиње се и као прождрљиво, незасито створење не-савладиве снаге.

КЊИГА О ПСИМА

Љубитељ сам паса и желим да сазнам нешто више о њиховом пореклу, врстама, начину одржавања и исхране. Зато те молим да наведеш неку књигу на нашем језику о псима.

Ђорђевићки Менде,
Битољ

Од неколико књига о псима које су досад објављене код нас најкомплетнија је „Мала енциклопедија паса“ у издању „Просвјете“ из Загреба. Адреса на коју се може наручити књига је: Издавачко-књижарско предузеће „Просвјета“, Бериславићева 10, 41000 Загреб.

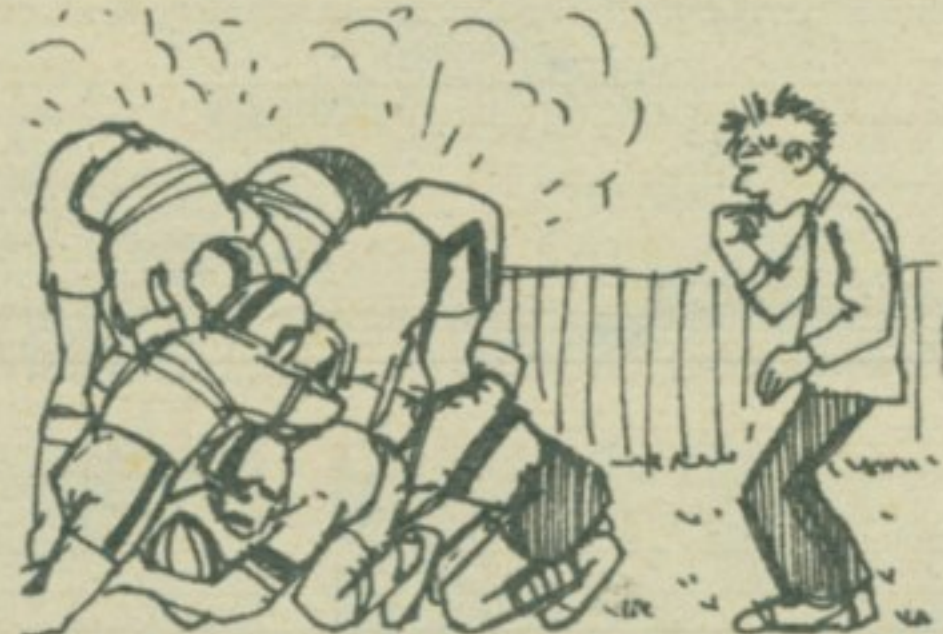

КАКО НАУЧИТИ КИНЕСКИ

Желела бих да после средње школе студирам кинески језик па ме занима да ли је то изводљиво на неким од наших факултета.

Ана Јовановић,
Пожаревац

Катедра за студирање кинеског језика постоји већ неколико година на београдском Филолошком, односно загребачком Филозофском факултету. Појединим студентима са ових катедри омогућају се студијска путовања или само студирање у Народној Републици Кини у склопу сталне размене студената између две земље. Сва детаљнија обавештења о начину студирања кинеског језика могу се добити на Филолошком факултету у Београду, Студентски трг 3 или на Филозофском факултету у Загребу, Буре Салаја 3.

ЗА МУШКАРЦЕ НЕЖНОГ СРЦА

Занима ме рагби. Желео бих да сазнам нешто више о томе спорту, као и где код нас постоје клубови у којима се он може тренирати. Да ли се може набавити уџбеник са правилима ове игре?

Зоран Станојевић,
Ђуприја

Драги Зоране, у нашој земљи постоји 14 рагби-клубова и готово сви примају јуниоре, а сматра се да су најбоље године за почетак између 12 и 16. Тебе и све који се

занимају за правила и друге појединости о овој код нас још мало познатој игри упућујемо на лист за младе „Здраво!“ који је у броју 37 од 3. октобра донео о овом спорту рубрику са насловом „За мушкарце меког срца“. А ево и назива југословенских рагби-клубова: „Партизан“ из Београда, „Динамо“ из Панчева, „Загреб“, „Локомотива“ и „Младост“ из Загреба, „Нада“ и „59“ из Сплита, „Енергоинвест“ из Макарске, „Сисак“ из Сиска, „Љубљана“ и „Бежљак“ из Љубљане, „Зеница“ и „Тетово“ из Зенице и „Работнички“ из Скопља. Постоји и уџбеник за рагби, али, како смо сазнали у „Спортској књизи“, он је распродат. Међутим, тренер београдског „Партизана“ адвокат Милош Костић рекао нам је да је његов клуб спреман да пошаље тај уџбеник свима заинтересованима, адреса на коју можете да им се обратите је — Рагби клуб „Партизан“, Београд, Хумска 1.

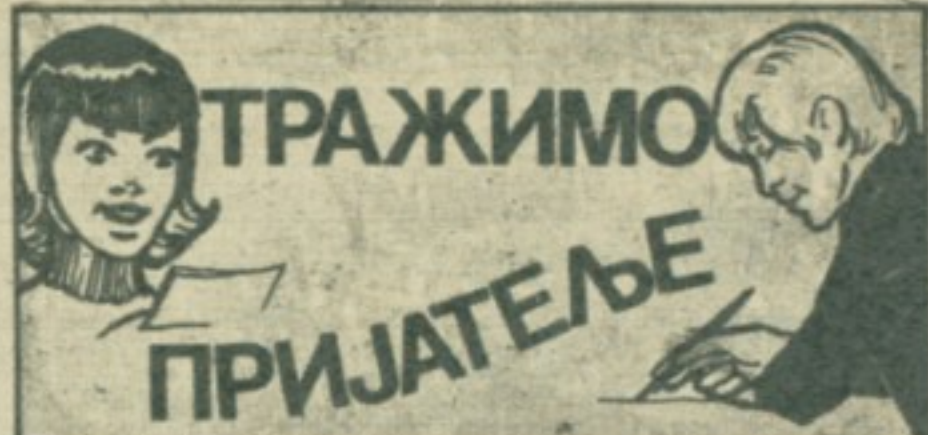

СПЕЦИЈАЛНО ЗА СЛАВКА

Имам једну молбу: желела бих да сазнам адресу мог омиљеног глумца Славка Штимца.

Јелена Мичек,
Београд

Однедавно, седамнаестогодишњи Славко Штимец живи у Београду, где се ове године уписао у трећи разред гимназије. Ако желиш да му пишеш мождаш писмо да адресираш на Центар филмских радних заједница — Терзије бр. 26 — 11000 Београд.

Биљана Цветковска, 97000 Битола, 22. улица број 1 — 13 година, воли музику и чита многе књиге.

Милена Јеловић, 59000 Шибеник, Раде Кончара 2/А — 13 година, воли све што воле млади.

Милена Николић, 14000 Езлево, Карађорђева 161 — 12 година, скупља значке и воли забавну музику.

СССР, ВКО гор. Ленингорск, ул. Тахтарова 7-28, Троеглазовој Олги — 12 година, ученица шестог разреда.

Јасмина Јаблан, 12000 Пожаревац, Трг Радомира Вуковића 8/47 — воли рок музику и спорт.

Сања Стевановић, 51415 Ловран, Шеталиште маршала Тита 32 — 14 година пише песме, скупља значке и навија за „Ријеку“.

Миодраг Сокић, 15354 Штитар, Села Јовановића 14 — 14 година, воли народну и забавну музику и навија за „Црвену звезду“.

Татјана Скубан, 56230 Вуковар, Ратарска 17 — 13 година, волим поп и рок музику, скупљам плоче, постере и значке.

Мирослав Марјановић, 35230 Ђуприја, Раваничка 14 — 22 године, воли музику и поезију.

мини формуле макси успех!

Формат: мини (5x6см)
Страница: 225
Цртежа: 150
Изашло из штампе

НАРУЧУЈЕМ
_____ Ком

Формат: мини (5x6см)
Страница: 220
Цртежа: 140
Изази у скоро

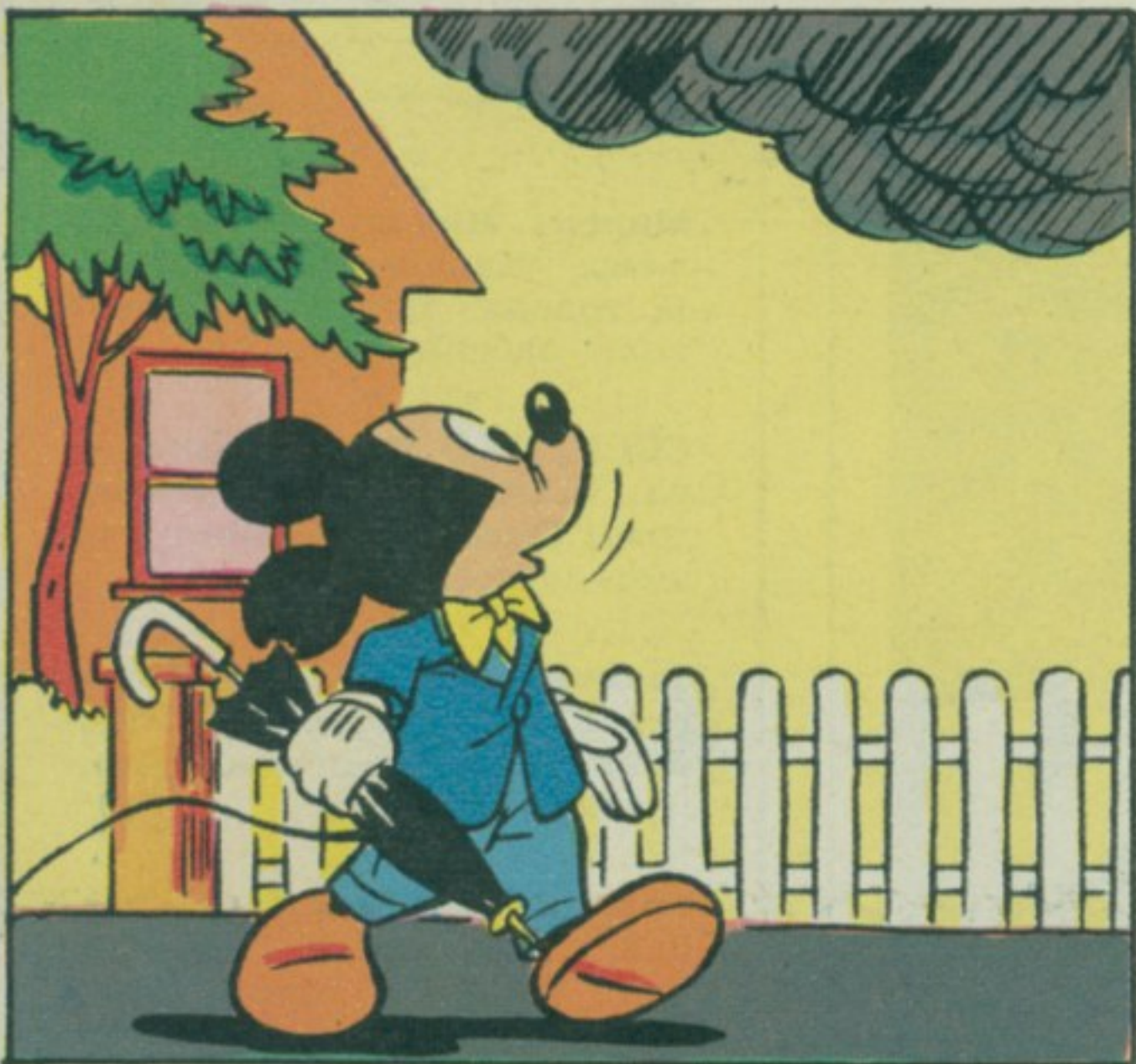
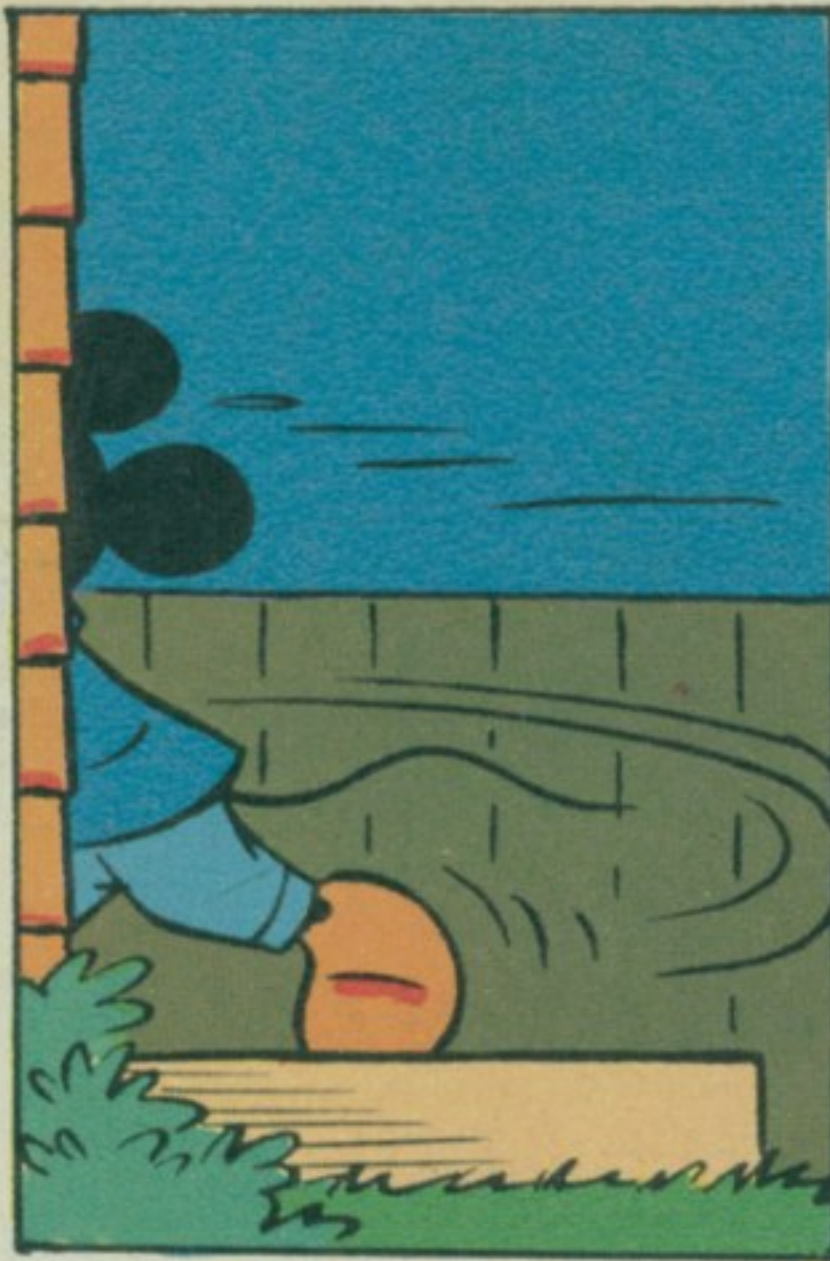
НАРУЧУЈЕМ
_____ Ком

СВЕ ФОРМУЛЕ

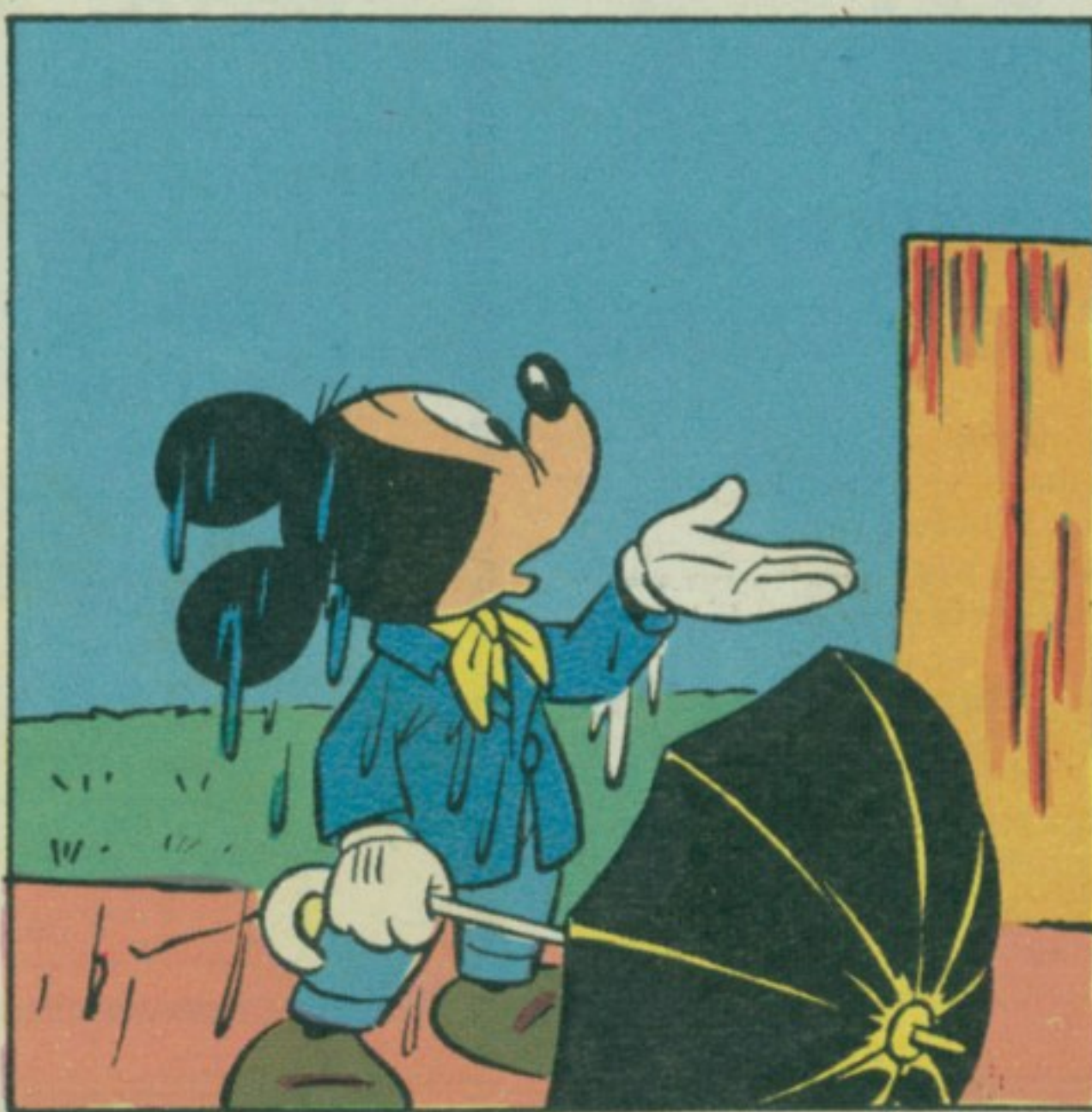
из математике физике и хемије за основце, средњошколце и студенте налазе се у ове 2 књиге мини формата.

Цена једне књиге 30 дин.
Обе књиге комплет 50 дин.
Два комплета само 80 дин.

МИНИ ФОРМУЛЕ
Поштански фах 64.
71000 САРАЈЕВО

5-29

36